

Mauri Koskela

Haapamäellekö siirtolapuutarha?

Opinnäytetyö
Kevät 2013
Maa- ja metsätalouden yksikkö
Maaseudun kehittämisen koulutusohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Maa- ja metsätalouden yksikkö, Ilmajoki

Koulutusohjelma: Maaseudun kehittämisen koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto:

Tekijä: Koskela, Mauri

Työn nimi: Siirtolapuutarhako Haapamäelle?

Ohjaaja: Tasanen, Tapani

Vuosi: 2013 Sivumäärä: 95 Liitteiden lukumäärä: 4

Keuruun kaupunki ja VR kehittivät 1988 yhteistyönä Haapamäen rautatieläiskulttuuria vaalivan matkailukohteen – Haapamäen Höyryveturipuiston. Matkailijat olivat muutaman vuoden kiinnostuneita puiston tarjonnasta eli noin 30:stä höyryveturista vaunuineen.

Vuosituhaten vaihteessa matkailijoiden määrä väheni huolestuttavasti eikä uutta nousua puistolle ollut näkyvissä. Silloiset omistajat päättivät luopua puistosta. Martti Vainio osti koko Höyryveturipuiston kalustoineen 2003. Uusi omistaja sai aikaan uusia aktiviteetteja ja vierailijoiden määrä alkoi nousta. Lähes kymmenen vuoden ajan samat toiminnot puistossa ovat jälleen kääntäneet matkailijoiden määrän laskuun. Tästä syystä Höyryveturipuisto haluaa nyt uuden mielenkiinnon kohteen – siirtolapuutarhan.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli tutkia millainen suosio siirtolapuutarhalla olisi. Tällaisen ryhmäpuutarhan perustaminen on kallista, siksi Martti Vainio halusi esiselvityksen onko alueelle tulossa riittävästi käyttäjiä ja millaisia aktiviteetteja he haluaisivat.

Tutkimusta varten järjestettiin kysely kesäkuussa ja joulukuussa 2012. Pelkkä kysely ei vielä anna tarpeeksi luotettavaa tietoa siirtolapuutarhaan tulijoista. Siksi kevään 2013 aikana järjestetään Höyryveturipuistossa informaatiotilaisuus, jossa kerrotaan alueelle mahdollisesti rakennettavan puutarha-alueen rakenne, toimintaperiaate ja kustannukset. Tämän perusteella ne henkilöt, jotka haluavat vuokrata tai ostaa palstan, voivat tehdä alustavan sopimuksen Höyryveturipuiston kanssa. Mikäli riittävä määrä halukkaita ”siirtolapuutarhureita” löytyy, voidaan varsinainen siirtolapuutarhan suunnittelutyö käynnistää.

Avainsanat: siirtolapuutarha, mökki, vapaa-aika, aktiviteetti, loma, yhteisö.

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: Ilmajoki School of Agriculture and Forestry

Degree programme: Development of Agriculture and Rural Enterprises

Specialisation:

Author: Koskela, Mauri

Title of thesis: An Allotment Garden in Haapamäki?

Supervisors: Tasanen, Tapani

Year: 2013 Number of pages: 95 Number of appendices: 4

In 1988, the City of Keuruu and VR (State Railways) developed a tourist attraction cherishing the railway culture of Haapamäki – the Haapamäki Steam Engine Park. For a couple of years, tourists were interested in the attractions of the park, i.e. in about 30 steam engines with their cars.

At the turn of the millennium, the number of visitors decreased alarmingly, and no new rise for the park was in view. The then-owners decided to give the park up. Mr Martti Vainio bought the whole Steam Engine Park with its equipment in 2003. The new owner created new activities, and the number of visitors started to increase. Having had the same activities in the park for almost a decade has now turned the number of tourists into decline. Therefore, the Steam Engine Park wishes to find a new point of interest – an allotment garden.

The purpose of this thesis is to study what kind of success an allotment garden would have. Founding such a group garden is expensive and therefore Martti Vainio wished to have a pilot study whether there would be a sufficient number of users in the area, and what kind of activities they would wish to have.

For the study, a questionnaire was done in June and December 2012. A questionnaire alone does not, however, give sufficiently reliable data on the people wishing to join the allotment garden. That is why an informative meeting will be arranged at the Steam Engine Park during spring 2013; there the structure of the potential garden area will be shown, as well as the operating principle and the expenses. On the basis of this, the persons who are willing to rent or to buy an allotment can make a preliminary contract with the Steam Engine Park. If a sufficient number of “allotment gardeners” are found, the actual planning of the allotment garden can start.

Keywords: an allotment garden, a cabin, leisure, activity, holiday, community.

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuvio- ja taulukkuuettelo.....	6
1 JOHDANTO.....	8
2 SIIRTOLAPUUTARHA	11
2.1 Elämä siirtolapuutarhassa.....	11
2.2 Siirtolapuutarhan suosio tänään.....	12
2.3 Siirtolapuutarhan kehityksestä Suomessa.....	12
2.4 Siirtolapuutarhat Ruotsissa.....	17
2.5 Siirtolapuutarhat Venäjällä.....	19
2.6 Siirtolapuutarhat Yhdysvalloissa.....	21
2.7 Siirtolapuutarhat Virossa.....	22
2.8 Siirtolapuutarhaa koskevia aiempia tutkimuksia.....	23
3 HAAPAMÄEN SIIRTOLAPUUTARHAHANKE.....	28
3.1 Tutkimusongelma.....	28
3.2 Perusteita hankeselvityksen tekoon.....	29
3.3 Miksi siirtolapuutarha juuri nyt?.....	30
3.4 Tutkimuksen rajaus.....	31
3.5 Toimeksiantaja.....	32
4 TUTKIMUSAINEISTO JA -MENETELMÄ.....	34
4.1 Tutkimusaineisto ja sen hankinta.....	34
4.2 Aineiston käsittely.....	36
4.3 Johtopäätöksiä.....	36
5 TUTKIMUSTULOKSET JA ANALYSOINTI.....	38

5.1 Ensimmäisen kyselyn analysointi.....	38
5.1.1 Yleiskysymykset.....	38
5.1.2 Palstakysymykset.....	39
5.1.3 Mökkiä koskevia kysymyksiä.....	46
5.1.4 Aktiviteetteja koskevia kysymyksiä.....	56
5.1.5 Henkilöön liittyviä kysymyksiä.....	60
5.2 Toinen kyselykierros.....	67
6 TUTKIMUSKYSYMYSTEN ARVIOINTI.....	78
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA VISIO.....	85
7.1 Johtopäätöksiä.....	85
7.2 Visio.....	87
LÄHTEET.....	91
LIITTEET.....	95

Kuvio- ja taulukkoluetelo

KUVIO 1. Sopiva palstan hinta euroa/m ²	43
KUVIO 2. Sopiviksi vuokra-ajoiksi arvioitiin sektorikaaviosta ilmeneviä vuosimääriä.....	44
KUVIO 3. Sopiva vuosivuokra euroina.....	45
KUVIO 4. Sopiviksi katsottuja mökin kokoja suhteessa vastaajien lukumäärään.....	47
KUVIO 5. Vastaajien ehdotukset aidoiksi.....	50
KUVIO 6. Vastaajien puutarhaansa haluamat puut ja pensaat.....	51
KUVIO 7. Vastaajien mielipide saunan, savusaunan ja suihkun käytöstä.....	52
KUVIO 8. Vastaajien haluama kunnallistekniikka.....	54
KUVIO 9. Vastaajien käsitys sopivasta junakuljetuksen kyytimaksusta.....	56
KUVIO 10. Vastaajien suosittelemat savusaunamaksut.....	57
KUVIO 11. Vastaajien halu käyttää alueen palveluita.....	58
KUVIO 12. Vastaajien valitsevat viljelykasvit palstalle.....	63
KUVIO 13. Vastaajien mielipide lannoitteista kasvimaalle	64
KUVIO 14. Vastaajien ehdotukset palstalle kulkemiseen	65
KUVIO 15. Vastaajien ikäjakauma	70
KUVIO 16. Siirtolapuutarhan saamisen tärkeys Haapamäelle	72
KUVIO 17. Vastaajien työllisyys	73
KUVIO 18. Palstojen sijainti Haapamäen siirtolapuutarhassa	87
KUVA 1. Litukan siirtolapuutarha Tampereella 2011.....	9
KUVA 2. Eriksdalslundenin siirtolapuutarhaa.....	17
KUVA 3. Palstoja Rõugessa, Etelä-Virossa syyskuussa 2012.....	23
TAULUKKO 1. Vastaajien ehdottamat aktiviteetit.....	59
TAULUKKO 2. Nais- ja miesvastaajien jakaumat ikäryhmittäin.....	60
TAULUKKO 3. Vastaajien asuinpaikat.....	61
TAULUKKO 4. Vastaajien ehdottamat lämmönlähteet.....	69

TAULUKKO 5. Vastaajien ehdottamat vuosivuokrat.....	74
TAULUKKO 6. Vastaajien mielipide palstan + mökin ostosta.....	75
TAULUKKO 7. Vastaajien mielipiteet siirtolapuutarhan tarpeellisuudesta Haapamäelle...	77

1 JOHDANTO

Euroopassa elettiin 1800-luvulla teollistumisen aikaa. Tehdastyöläisiä muutti maaseudulta kaupunkeihin tuhansittain paremman työpaikan toivossa. Tuohon aikaan kuitenkin maatalous oli vielä valtaväestön elättäjä. Ne ihmiset, jotka muuttivat maalta kaupunkiin jäivät tavallaan ilman maaseudulla vallinnutta omavaraistaloutta. Kaupungissa lähes kaikki ruoka oli hankittava kaupasta tai torilta ja se oli pienipalkkaisille tehdastyöläisille varsin suuri menoerä. Monet kaupunkilaisperheet olivat köyhiä ja joskus oli pakko turvautua myös rikollisiin keinoihin elannon hankkimiseksi. Lapsilla ei ollut varsinkaan kesäaikana koulujen loma-aikaan (jos olivat koulussa) järkevää tekemistä. Tällöin saksalainen lääkäri *Daniel Gottlieb Schreber* kehitteli ajatuksen siirtolapuutarhasta. Hänen ideansa pohjalta Saksan kaupunkien läheisyyteen ryhdyttiin perustamaan palstoja, joissa erityisesti vähävaraiset kaupunkilaiset voivat kasvattaa perheelleen talven varalle perunaa ja muita vihanneksia. Ensimmäinen palstakokoelma, jota voidaan kutsua siirtolapuutarhaksi, perustettiin 1870 Leipzigiin. (Kiiveri 2011, 128.)

Saksassa sanotaan perustetun ns. työläispuutarhoja jo 1820-luvulla. Ensin Kieliin ja Leipzigiin ja vähitellen ympäri Saksaa. Suurinta menestystä puutarhaliike sai juuri Leipzigin ympäristössä. *Nuorison terveellisen kasvatuksen* yhdistys ajoi puutarha-aatetta. Tohtori *Schreber* keksi yhdistää lasten leikkipaikan ja vihannespalstan yhdeksi kokonaisuudeksi – siirtolapuutarhaksi. Koska se oli tarkoitettu koko perheen vapaa-ajan viettopaikaksi, voidaan sitä hyvällä syyllä kutsua myös perhepuutarhaksi. (Lindhagen 1916, 8.)

Useimmat uudistukset, jotka koskettavat koko Suomea, ovat tulleet yleensä Keski-Euroopasta joko Viron tai Ruotsin kautta. Niin myös siirtolapuutarhat. Aivan tarkkaan ei tiedetä kumpi vaikutti voimakkaammin, Viro vai Ruotsi, mutta voidaan hyvällä syyllä olettaa kummankin maan antaneen oman panoksensa suomalaiseen siirtolapuutarha-ajatteluun. (Kiiveri 2011, 128.)

Ensimmäinen varsinainen ryhmäpuutarha eli sittemmin siirtolapuutarha rakennettiin Suomessa Tampereen Hatanpäälle (lähelle kuuluisaa Hatanpään sairaalaa). Se valmistui 1916 ja sijaitsi kyseisellä paikalla 1970-luvulle asti, jolloin se asutuksen leviämisen takia siirrettiin toiseen kaupunginosaan, Niihamaan, jossa se toimii edelleen. Tampereella toimivat myös Raholan, Litukan ja Nekalan siirtolapuutarhat. (Kiiveri 2011,128; Siivonen, Salomaa & Kuchka 1999, 34.)

Kuva 1. Litukan siirtolapuutarha Tampereella 2011. Kuva: Anneli Pusa/Litukan siirtolapuutarhayhdistys

Tosiasiallisesti Suomen ensimmäinen siirtolapuutarha perustettiin Porvooseen 1915. Sitä ei useinkaan noteerata luetteloissa, koska sen toiminta kesti vain muutaman vuoden (Tossavainen 1992). Hankkeita siirtolapuutarhan perustamiseksi oli vireillä jo aiemminkin kertoo *Ossian Lundén* kirjassaan (1918). Joitakin siirtolapuutarhoja perustettiin jo 1900-luvun alkupuolella, mutta niiden toiminta ei päässyt jatkumaan johtuen suomalaisten itsenäisyyspyrkimyksistä,

Venäjän vallankumouksesta ja Suomen itsenäistymisen aiheuttamasta osittain sekasortoisestakin tilanteesta. (Siivonen ym. 1999, 32.)

Samaan aikaa Porvoon siirtolapuutarhan kanssa perustettiin mm. Ouluun siirtolapuutarha pormestari *Arthur Castrénin* toimesta. Castrén, joka matkusteli ulkomailla, sai vaikutteita siellä toiminnassa olleista puutarhoista. Hänen innostukseensa siirtolapuutarhan perustamisesta vaikutti varmasti myös vaimonsa Sigridin ihastus puutarhan hoitoon. Pormestari osti itselleen noin viisi hehtaaria viljelysmaata Oulun kaupungin läheisyydestä Raksilan ja Karjasillan kaupunginosien välistä. Yhdessä kaupunginpuutarhuri Blomqvistin kanssa hän jakoi alueen 70:een noin 500:n m² kokoiseen palstaan. Alue oli tarkkaan valittu viljelyyn sopivalta paikalta, jolloin myös kasteluveden saanti oli huomioitu. Kokonaisuudessa erikoista on se, että jo tuolloin otettiin lapset hyvin huomioon suunnitteleamalla heille leikkikenttiä. (Siivonen ym. 1999, 38-39.)

Helsinkiin perustettiin ensimmäinen siirtolapuutarha 1918 Ruskeasuolle, jossa se edelleen toimii ollen pisimpään samalla paikalla toiminut siirtolapuutarha Suomessa. Perustamisensa aikoihin se kantoi ruotsinkielistä nimeä Brunakärr Koloniträdgård. (Kiiveri 2011, 128.)

2 SIIRTOLAPUUTARHA

Oma näkemykseni siirtolapuutarha-käsitteestä on seuraavanlainen. Se on tietty alue, jossa on useita tontteja eli palstoja. Palstan koko vaihtelee. Tontilla on kasvimaata, jonkin verran nurmikkoa, pieni mökki ja ehkä marjapensaita ja hedelmäpuita. Tämä lienee usean suomalaisen mielipide siirtolapuutarhasta.

Siivonen ym. (1999) kirjoittavat siirtolapuutarhojen yleensä sijaitsevan taajama-alueella ja niiden omistajia ovat useimmiten kunnat. Yksityisiäkin löytyy, mm. Kangasniemen siirtolapuutarha. Toiminta-ajatuksena on, että ”siirtolapuutarhuri” vuokraa palstan pitkäaikaisella sopimuksella (10-20 vuotta) ja rakentaa itse tontille mökin. Mökin malli ja koko määräytyy kunnan määräysten mukaan.

Palstojen koko vaihtelee 250:stä 800:aan neliömetriin. Mökkien koko vaihtelee 15:stä 45:een neliömetriin. Varustetason asukas voi itse suunnitella, kunhan se on kunnan järjestyssääntöjen mukainen. Nykyaikaiseen mökkiin kuuluu jo useimmiten vesi ainakin kesällä ja sähkö. Näitä palstoja ei ole suunniteltu ympärivuotiseen käyttöön. Sellaisia tontteja, joille ei rakenneta mökkiä eikä varastorakennusta (vast.), sanotaan viljelypalstoiksi. (Kiiveri 2011, 128.)

2.1 Elämä siirtolapuutarhassa

Toiminnan lähtökohta on *siirtolapuutarhayhdistys*. Yhdistyksellä on puheenjohtaja ja tarvittavat muut toimihenkilöt. Yhteiset asiat hoidetaan talkooperiaatteella. Oman tonttinsa jokainen joutuu pitämään itse kunnossa. Siirtolapuutarhayhdistysten edunvalvojana toimii *Suomen Siirtolapuutarhaliitto* (www.siirtolapuutarhaliitto.fi), joka on perustettu 1930. Tähän liittoon kuului vuonna 2011 noin 5000 henkilöjäsentä. Pitää huomata etteivät kaikki siirtolapuutarhayhdistykset kuulu liittoon eivätkä siten sen jäsenetkään. Liitto julkaisee *Siirtolapuutarha*-lehteä. (Kiiveri 2011, 128.)

2.2 Siirtolapuutarhan suosio tänään

Silloin tällöin saamme lukea sanomalehdistä, että ainakin pääkaupunkiseudulla asuvia lapsiperheitä kiinnostaa puhdas suomalainen maalaisruoka, joka on itse tuotettua. Useat perheet ovat hankkineet kaupunkien ulkopuolelta ns. mummonmökkejä, joiden tontilla on pieni puutarha tai kasvimaata. Kaikki eivät ole tällaista kuitenkaan saaneet, joten katseet kääntyvät tällöin siirtolapuutarhan suuntaan. Onkin havaittavissa, että vapautuva palsta saa melko pian uuden omistajan. Siirtolapuutarhojen suosio on noussut puutarhainnostuksen myötä. Vihreä ajattelutapa ekologioineen on tärkeimpiä vaikuttimia siirtolapuutarhaa kohtaan. Uusia siirtolapuutarhoja perustetaan vuosittain pitkin Suomea. Vuonna 2010 oli suunnitteilla ainakin Kuortaneelle, Uuteenkaupunkiin, Espooseen ja Porvooseen uusi siirtolapuutarha. Osansa on varmaan silläkin, että *presidentti Tarja Halosella* on oma siirtolapuutarhapalsta Helsingin Marjaniemessä. (Kiiveri 2011, 128.)

2.3 Siirtolapuutarhan kehityksestä Suomessa

Seuraavassa esimerkki Marjaniemen siirtolapuutarhaperinteen muutoksesta. Suora lainaus Kiiverin kirjasta (2011):

”1940-luku: 1949 vesijohtoverkosto alueelle

1960-luku: sähköt ja kerhotalo, uusiin mökkeihin ei enää aina savupiippua

1980-luku: mökeille pääsee metrolla ekologisesti, mökkien varusteisiin tv-vastaan-ottimet, lämminvesivaraajat ym. sähkölaitteita

1990-luku: 1997 alueelle saatiin 30 v vuokrasopimus ja asemakaava, yövartiointia ja yhteisten huussien uusiminen, hankitaan mökkikohtaisia kuivakäymälöitä

2000-luku: alueesta ”presidentillinen siirtolapuutarha” Tarja Halosen myötä, yhteis-sauna remontoidaan, 15 uutta palsta, kiinnostus aluetta kohtaan kasvaa ja mökit ovat kysyttyjä”. (Kiiveri 2011, 129.)

Miinu Mäkelä kertoo internetsivulla *Raholan siirtolapuutarhan* alkuvaiheista.

”*Raholan siirtolapuutarha* Tampereella on perustettu vuonna 1945. Sodan jälkeinen elintarvikepula oli yksi syy ryhmäpuutarhan perustamiselle. Kaupungin asukkaat voivat kasvattaa omalla palstallaan esimerkiksi perunat talven varalle. Aluksi *Raholan siirtolapuutarhalla* oli selvä sosiaalinen merkitys ja oli tarkoitettu lähinnä vähävaraisille työläisperheille. Puutarha-alueen käyttöä rajoitti lyhyt vuokra-aika. Tampereen kaupunki vuokrasi palstat vain vuodeksi kerrallaan. Vuokralaisen oli vaikea tietää saisi seuraavana vuonna saman palstan käyttöönsä ja siksi viljely keskittyi vain yksivuotisiin kasveihin”. (Mäkelä 2012, 1)

”Pispalan sosialidemokraattinen työväenyhdistys järjesti kokouksen siirtolapuutarhahankkeesta syksyllä 1945. Kokouksen yhteydessä 113 henkilöä ilmoitti haluavansa *siirtolapuutarhapalstan*. Tämän johdosta Tampereen kaupunki vuokrasi *Raholan* tilan laidunmaat siirtolapuutarhaksi”. (Mäkelä 2012, 1)

”Tampereen kaupunki päätti suorittaa kaikki puutarha-alueen perustamistyöt. Erityisen tärkeänä kaupungin asemakaavaosasto piti salaojituksen järjestämistä. Aiemmin perustetun *Litukan siirtolapuutarhan* puutteellinen salaojitus oli aiheuttanut pahoja ongelmia kaupungille. Kaupunki rakensi vuonna 1949 *Raholan siirtolapuutarhaan* ennen varsinaisen toiminnan aloittamista tieverkoston, juomavesikaivon, kesäkäyttöön tarkoitetun vesijohdon ja käymälärakennuksen. Puutarha-alueen koko oli 5,5 hehtaaria ja se jaettiin 128:ksi palstaksi. (Mäkelä 2012, 1)

Raholan siirtolapuutarhassa julkisia tiloja olivat juhla-aukio ja leikkikenttä. Alueelle rakentaminen ja viljeltävät kasvit oli määritelty tarkasti. Arkkitehti *Katri Käki* suunnitteli alueelle kaksi erilaista mökkityyppiä, joista asukas sai valita mieleisen. Rakennusmääräysten mukaan mökkien rakennusmateriaalin tuli olla laadukasta. Esimerkiksi mökin anturat piti valaa betonista. Tällainen rakentaminen oli kallista ja tuotti ongelmia erityisesti vähävaraiselle kohderyhmälle, suurperheille. Siirtolapuutarhayhdistys tuki rakentamista

kaupungilta saamallaan lainalla. Laina kattoi noin kymmenen prosenttia rakennuskustannuksista. Kaupunki määritteli myös mökkien värit ja sijoittelun tontille samoin istutusten paikat. Puutarha-alueesta haluttiin muodostaa mahdollisimman moderni kokonaisuus. (Mäkelä 2012, 1)

Raholan siirtolapuutarhan perustamisajatus oli elintarvikkeiden tuottaminen vähävaraisille perheille. Puutarha-alueen rakentamistapa muistutti kuitenkin enemmän vapaa-ajan viettoon tarkoitettua tyyliä. Viljely muuttui 1950-luvun lopulla sisältämään yhä enemmän koristekasveja, mansikkaa ja tomaattia. Asukkaiden mielestä tärkeintä siirtolapuutarhatoiminnassa oli sosiaalinen kanssakäyminen. Siirtolapuutarhaa kehitettiin 1950-luvun puolivälissä rakentamalla alueelle sähkölinja. Yhteisiä tilaisuuksia varten rakennettiin *Raholan siirtolapuutarhaan* oma kerhotalo”. (Mäkelä 2012, 1)

Äimäraution siirtolapuutarha

Sirpa Niskanen ja Robert Brantberg ovat kirjoittaneet *Äimäraution siirtolapuutarhan* vaiheista historiikin vuonna 2010. *Äimäraution siirtolapuutarha* sijaitsee Oulun keskustasta noin kolmen kilometrin päässä. Arkkitehti *Niilo Mattila* teki asemakaavaluonnoksen *Äimäraution* kaupunginosaan vuonna 1945. Puutarha-alueen perustamisesta päätti Oulun kaupunki toukokuussa 1946. (Niskanen & Brantberg 2010)

Äimäraution siirtolapuutarhayhdistys on perustettu 13.11.1947. Kokouksessa mukana olleet 43 kaupunkilaista liittyivät yhdistykseen. Yhdistyksen puutarha-alueella on nykyään yli 160 mökkiä. Aloitteen siirtolapuutarhan perustamisesta *Äimäraution* kaupunginosaan teki Oulun kaupungin maa- ja metsäosasto 1947. Alueen pinta-ala oli kahdeksan hehtaaria ja sinne suunniteltiin noin 200 palstaa. Yhden palstan kooksi määriteltiin 300-400 neliötä. (Niskanen ym. 2010)

Palstojen jako keväällä 1948 jouduttiin tekemään arpomalla, koska halukkaita vuokralaisia oli niin paljon ettei kaikille riittänyt omaa palstaa. Vuokra-ajaksi

sovittiin kymmenen vuotta ja palstan neliöhinnaksi määriteltiin yksi markka, joka vastaa vuoden 2009 rahassa neljää eurosenttiä. Ensimmäiset mökit puutarha-alueelle suunnitteli kaupunginarkkitehti *Martti Heikura* vuonna 1946. Arkkitehti *Niilo Mattila* puolestaan suunnitteli vuonna 1958 uudet piirustukset suuremmalle mökille. Rakennusten perustoina olivat betonipilarit. Saman tien varrelle pystytetyt mökit maalattiin samanvärisiksi. (Niskanen ym. 2010)

Siirtolapuutarhassa aloitettiin perunan ja muiden juuresten viljely keväällä 1948. Palstoille istutettiin myös marjapensaita. Vedensaanti muodostui ongelmaksi, koska alueella ei ollut vesijohtovettä. Kaupunki teetti puutarha-alueelle useita kaivoja, mutta niiden vesi oli käyttökeltontonta korkean suolapitoisuuden vuoksi. Vesi täytyi hakea *Nokelankankaan* lähteestä tai tuoda kotoa. (Niskanen ym. 2010)

Arkkitehti *Niilo Mattila* esitteli siirtolapuutarhayhdistyksen jäsenille huhtikuussa 1950 millaisia pensasaitoja tulisi istuttaa lauta-aitojen tilalle. Ensimmäisiä juhannusjuhla vietettiin vuoden 1951 juhannusaattona. Sanomalehti Kalevan artikkelissa syyskuun kuudentena vuonna 1951 kerrottiin *Äimäraution* siirtolapuutarhasta, jonka puutarhamökkejä kutsuttiin *viikonloppumajoiksi*. Siirtolapuutarhayhdistys liittyi *Suomen Siirtolapuutarhaliiton* jäseneksi vuoden 1951 syksyllä. *Äimäraution* siirtolapuutarhayhdistykseen kuului tuolloin 85 jäsentä. Pakolliset marjapensaiden ruiskutukset aloitettiin vuonna 1951 ja niitä jatkettiin vuoteen 1973 asti. (Niskanen ym. 2010)

Kerhotalo rakennettiin talkoilla ja harjannostajaisia vietettiin vuoden 1953 elokuussa. Rakentaminen oli kallista ja siirtolapuutarha tarvitsi lisää varoja. Lääninhallitus antoi luvan järjestää arpajaiset vuonna 1954, jotta rakennuskassaan saataisiin varoja. Kerhotalon viimeistelyä varten yhdistys joutui ottamaan lainaa 200 000 markkaa vuoden 1955 aikana. Vesiongelmien takia palokunnan auto kuljetti vettä kerhotalon saunalle siihen asti, kun alueelle saatiin kaupungin vesijohto vuonna 1957. *Äimäraution* siirtolapuutarhaan muutti

vuosittain lisää asukkaita niin, että alue oli lähes täyteen rakennettu vuoden 1959 lopussa. Jäseniä yhdistykseen kuului 167. (Niskanen ym. 2010)

Seuraavalla vuosikymmenellä jouduttiin siirtämään neljä mökkiä rakennettavan *nelostien* tieltä merenrannan puolelle. Siirtolapuutarhayhdistys sai oman, taiteilija *Pentti Koiviston* suunnitteleman lipun, joka vihittiin elokuussa 1960. Kerhotalolle saatiin sähkö vuonna 1965. Samaan aikaan uusittiin kerhotalon saunaosasto. Yhdistys vietti 20-vuotisjuhlia elokuun kuudentena päivänä vuonna 1967. Mökkeihin saatiin sähkö vuonna 1974. Pensasaitojen korkeudesta syntyi riitaa, jolloin pensaat määrättiin leikattaviksi 130:n cm korkeuteen vuonna 1972. Uusissa säännöissä vuonna 2009 ei enää määritelty pensasaidan korkeutta. Palstojen vuokrasopimuksia jatkettiin kahdellakymmenellä vuodella vuonna 1976. (Niskanen ym. 2010)

Siirtolapuutarha-alue sai tievalaistuksen vuonna 1987. Yhdistyksen säännöt uusittiin samana vuonna niin, että sääntömääräisiä vuosikokouksia pidettiin enää kaksi entisten kolmen sijaan. Kaupunki jatkoi alueen vuokrasopimusta vuoteen 2010. Kaupunki antoi siirtolapuutarhayhdistykselle huomautuksen syksyllä 1993, koska lähimetsä oli siivoton. Vuonna 1994 kaupunki palkkasi työllisyysvaroin työntekijän hoitamaan yleisten puistoalueiden siisteyttä. Kerhotalon läheisyyteen valmistui tenniskenttä vuonna 1997. (Niskanen ym. 2010)

Yhdistyksen sääntöjä on uusittu useita kertoja 2000-luvulla. Syyskokouksessa vuonna 2008 yhdistyksen säännöistä poistettiin sidonnaisuus *Suomen Siirtolapuutarhaliittoon*. Yhdistys erosi *Suomen Siirtolapuutarhaliitosta* huhtikuussa 2009, koska katsoi liiton vuosittaisen jäsenmaksun, 4200 euroa, olevan liian suuri. Yhteisestä grillirakennuksesta rakennettiin talkoovoimin kirjastotalo kesällä 2009. Kirjastossa on yli 300 nidettä ja puutarha-alan lehteä lainattavissa. Lasten leikkikenttä kunnostettiin kaupungin rahoituksella vuosina 2009-2010. kaupunki on rahoittanut puutarha-alueen teiden kunnostamisen, koska

Kempeleenlahden vesi tulvii keväisin siirtolapuutarhan alueelle. Nykyiset vuokrasopimukset ovat voimassa vuoteen 2037. (Niskanen ym. 2010)

2.4 Siirtolapuutarha Ruotsissa

Ruotsissa siirtolapuutarhoja on ollut jo yli sata vuotta. Puutarhapalstat on muodostettu jakamalla tietty maa-alue perheiden tai yksittäisten henkilöiden kesken. Nykyään siirtolapuutarha on osa ruotsalaista kulttuuriperintöä. Monet sukupolvet ovat viljelleet samaa palstaa ja jatkavat edelleen. Tällainen toiminta on tärkeätä virkistäytymistä lähialueella ja askel kohti parempaa kansanterveyttä ja ekologisempaa yhteiskuntaa. *Koloniträdgårdsförbundet* (siirtolapuutarhaliitto) on sitoutumaton yhdistys, joka ajaa siirtolapuutarhureiden, lomakyläiden ja viljelyalueiden asiaa. Yhdistyksen motto on *Siirtolapuutarha – puutarha kaikille* (<http://kolonitradsforbundet.se/>).

Kuva 2. Eriksdalslundenin siirtolapuutarhaa. Kuva: Holger Ellgaard 2008.

Anna Lindhagen kertoo kirjassaan *Koloniträdgårdar och planterade gårdar* (1916) miten siirtolapuutarha-ajatus levisi Saksasta Ruotsiin. Saksassa oli ollut jo 1820-luvulla ns. työläispuutarhoja niin Kielissä kuin Leipzigissakin. Näiden taustajärjestönä oli ”*Nuorison terveellisen kasvatuksen*” yhdistys. (Lindhagen 1916, 8.)

Ruotsissa on tultu siihen tulokseen, että sopivin palstan koko olisi 200-300 m². Kuitenkin palstojen koko vaihtelee huomattavasti. Joidenkin mielestä 500-700 m² olisi hyvä ala. Onpa joillakin 1000:n m² palstojakin. Lunden (2008) kirjoittaa perusajatuksen olevan sellainen, että palstan koon on oltava riittävä, jotta perhe saa kasvatettua kaiken talven varalle tarvitsemansa. Lisäksi palstalle pitäisi sopia vielä huvimaja ja paikka kukkien kasvatukseen. (Lunden 1918, 99.)

Ruotsissa siirtolapuutarhat sijaitsevat pääasiassa kaupunkien ja kuntien omistamilla alueilla. Noin 20 % palstoista on mökittömiä. Siirtolapuutarhoja on kolmea eri tyyppiä. Ensinnäkin asutuskeskusten välittömässä läheisyydessä sijaitsevat palstat, joissa ei ole yöpymiseen soveltuvaa mökkiä eikä siellä näin ollen saa yöpyä. Toisena malli on päiväpuutarha. Se on lähellä asutuskeskusta – pyöräilymatkan päässä. Sinne voidaan rakentaa pieni päiväkäyttöön soveltuva mökki. Tällöin kyseeseen tulevat 200-400 m² palstat. Kolmannen ja samalla suurimman ryhmän muodostavat lomapuutarhat, joiden koko yltää aina 600 m²:iin ja joskus ylikin. Tällaiselle tontille on lupa rakentaa noin 40 m²:n mökki. (Kauppinen 1987, 15.)

Ruotsalaista loistoa sanotaan olevan silloin, kun jollain henkilöllä on kaunis puutarha ja joku kulkee ohi. Tällöin tämä voi samalla kurkistaa puutarhaan ja nauttia sen kauneudesta. Jos joku verhoaa puutarhansa korkeilla aidoilla tai muureilla häntä pidetään epäsosiaalisena. Ruotsalainen suree joutuessaan kaatamaan tontiltaan komean koivun, vaikka se pudottaa syksyisin valtavat määrät lehtiä pihaan. (Möller 2008, 146.)

2.5 Siirtolapuutarha Venäjällä

Siirtolapuutarha-ajatuksen syntyminen on sikäli mielenkiintoinen, että sen on Venäjälle toimittanut valtiomies *V. I. Lenin* 1917. Silloin nuori venäläinen mies oli tutustumassa Tukholmaan ja pääsi kiertokäynnille *Barnängenin* siirtolapuutarhaan. Tukholmassa hän tapasi ruotsalaisen siirtolapuutarha-aatteen kannattajan, *Anna Lindhagenin*. Anna esitteli puutarhaa ja sai Leninin vakuutuneeksi siirtolapuutarhan merkityksestä. Tällä kohtaamisella oli merkitystä myös Venäjän politiikkaan, sillä aiemmin Lenin oli uskonut siirtolapuutarhaväen hautovan kapinaa ja ajattelevan vain kapitalistien puutarhoja. Nyt Leninin ajatustapa muuttui ystävällisemmäksi puutarhaviilijöitä kohtaan. (Feuk 1998, 40.)

Venäjän siirtolapuutarhajärjestelmä on hieman erilainen kuin Suomessa. Varsinaista siirtolapuutarhaa Venäjällä ei ole. Sana siirtola ei sovellu kuvaamaan itänaapurimme kasvitärha- tai puutarhaoloja. Venäjällä tunnetaan tavallinen kasvimaapalsta (*ogorod*), joka vastannee tavallista suomalaisen kodin kasvimaata.

Datsnyj sad eli huvilapuutarha on jo lähempänä meidän siirtolapuutarhaamme, mutta se käsittää vain yhden, tietyn omistajan maa-alueen. Siellä voidaan toki kasvattaa hyötykasveja ja koristekasveja samalla tavalla kuin siirtolapuutarhassa tai meidän oloissamme kotipuutarhassa. Parhaiten siirtolapuutarhaa vastaa sanonta *datsnyj utsastok* eli huvilatontti. *Utsastok* merkitsee palstaa, maa-aluetta. Toisaalta verbi *utsastit* tarkoittaa: tihentää. Näin ollen nimityksen voisi suomentaa *huvilatihentymä*.

Haastatteleman venäläisrouva Jelena Järvinen (25.7.2012), kotitalousinsinööri Mirnyjstä, kertoi paikallisesta ryhmäviljelystä. Arkangelin alueella hänellä on 200:n m² viljelypalsta. Palstaviljelyn tarkoitus Venäjällä on käytännönläheinen eli sillä hankitaan talveksi välttämättömät perunat ja juurekset. Yleisimmät viljelykasvit ovat peruna, porkkana, sokerijuurikas, punajuuri, kaali ja sipuli.

Muutama marjapensas ja omenapuu antavat lisäksi satoa. Tomaattia ja kurkkua varten on pieni lasinen kasvihuone. (Järvinen 2012)

Aiemmin, kun Jelenan isovanhemmat vielä elivät Krimillä, heillä oli siellä käytössään isompi palsta, jossa kasvatettiin tavanomaisten lisäksi paljon arbuusia myyntiin. Suomalaisille vain kaupan kautta tutut hedelmät kuten mandariini ja aprikoosi olivat hänelle lapsuudessa tuttuja. Suuret pensaat ja kukat kuuluivat myös tontille.

Vaikka tontti on pieni, on sinne järkevällä sijoittelulla saatu mahtumaan kaikki tarpeellinen. Huonoja säitä ja yöpymistä ajatellen on rakennettu pieni mökki (20 m²), jossa on pieni kamiina lämmitystä varten. Jotkut asuvat tällaisissa mökeissä koko kesän. Varsinkin eläkeläiset viettävät vapaa-aikaansa ahkerasti kasvimaalla. Joku kasvattaa vain vihanneksia, joku pelkästään hedelmiä tai kukkia. Eri ihmiset haluavat eri asioita ja toimivat sen mukaan.

Maan omistaa nykyään kaupunki tai kunta (Neuvostoliiton aikana valtio). Vuokra on edullinen ja määritellään 100 m²:n osissa. Eri kaupungeissa vuokra vähän vaihtelee, mutta 200 m²:n palstan vuokra on muutama sata ruplaa. Vesijohtoja ei ole, vaan vesi on kannettava yhteisestä kaivosta, josta se pumpataan käsipumpulla. Jotkut ovat itse vetäneet muoviputken kaivolta palstalle helpottaen näin veden kuljetusta. Lannoitteena käytetään lähes yksinomaan lantaa, jota saadaan läheisiltä karjatiloilta. Kuljetus onnistuu yhteispelillä, sillä joku omistaa henkilöautoon kytkettävän peräkärryn, jolla lantaa kuljetetaan palstoille talkootyönä.

Käytännössä palsta-alueella pitää jonkun olla koko ajan vahtimassa etteivät tihutyöntekijät pääse riehumaan. Kaikki mukaan otettava kelpaa voroille, niin työkalut kuin perunat ja kaalitkin.

Huomionarvoista on katsoa historiaa taaksepäin myös suomalaisessa siirtola-

puutarhakulttuurissa. Nimittäin *Peltolan siirtolapuutarhan* asukkaat järjestivät säännöllisen yövartioinnin keväällä 1948. Palstojen asukkaat vartioivat kukin vuorollaan parin henkilön voimin alueen rauhaa ja erityisesti tonteille varastoituja rakennustarvikkeita. Vartiointi oli Rakennusviraston määräämä ja laiminlyönnistä sakotettiin. Siirtolapuutarhan valmistuttua vartiointi voitiin lopettaa. (Honka-Hallila 1997, 35.)

2.6 Siirtolapuutarha Yhdysvalloissa

Yhdysvalloissa monet asukkaat ovat tuskastuneet huonolaatuisiin kaupan tuotteisiin ja siksi haluavat kasvattaa niitä itse. Esimerkiksi rouva *Aimee McAdams* ja miehensä ovat päättäneet toteuttaa pitkäaikaisen haaveensa nauttia oman takapihan tuotteista. He asuvat rivitalossa, jonka takapihalla he kasvattavat vihanneksensa. Oma tuotanto on myös säilöttävä ja siksi he joutuivat rakentamaan myös vihannekellarin. Rouva kertoo aloittaneensa ”kaupunkilaispuutarhurin” seikkailun luonnonmukaisen viljelyn lähettiläänä. (Rich 2012, 178.)

Rouva McAdams on ollut aina kiinnostunut kasvimaan hoidosta, mutta hänellä ei ole aiemmin ollut mahdollisuutta laajempaan kokeiluun. *Minneapolisiin* muuton jälkeen hän innostui miehensä kanssa toteuttamaan omaa viljelystä. Naapurit kummastelivat aluksi *McAdamsin* pariskunnan kasviharrastusta, koska sellaista ei aiemmin ollut rivitalotonteilla ainakaan sillä seudulla. Rouva onnistui luomaan omasta mielestään ihanteellisen tavan hankkia helposti terveellisiä juureksia. Naapurit kiinnostuivat tästä uudesta ideasta ja halusivat myös oppia kasvattamaan itse omat kasvit. Tästä syystä rouva *McAdams* järjesti retkiä omalle takapihalleen opettaen miten kasvimaan perustetaan ja miten sitä hoidetaan sekä miten sato säilötään. (Rich 2012, 178)

McAdamsit kasvattivat myös kanoja. Aluksi naapurit kauhistelivat koko ajatusta

asua kanojen lähellä. Kanoille rakennettiin puutarhaan omat oleskelutilat niin etteivät naapurit enää viikon kuluttua havainneet mitään erikoista. Rouva McAdams kertoo, että kaikki järjestelyt eivät tapahtuneet nopeasti. Paikalliset järjestyssäännöt ja osavaltion lait eivät tunteneet tällaista puutarhan hoitoa. Asiat saatiin kuitenkin selvitettyä *Denverin maatalouskeskuksessa* niin, että kanojakin voidaan kasvattaa takapihalla. (Rich 2012, 180)

Tämä kuvaus on liitetty mukaan kuvaamaan sellaista siirtolapuutarhaa, jota meillä ei tunneta. Yksikin ihminen, kuten *rouva McAdams*, voi saada aikaan innostuneen ”liikkeen”, jonka ansiosta kaupunkilaisetkin pääsevät nauttimaan terveellisistä omista luonnontuotteistaan.

USA:ssa joidenkin rivitalojen takapihat muodostavat yhtenäisen alueen, joka on rajattu asuntojen kohdille samaan tapaan kuin meidän rivitalojemme takapihat. Meillä ei ole varsinaista *takapihapuutarhakulttuuria*, vaikka rivitalojen takapihoilla kyllä kasvatetaan Suomessakin vihanneksia ja viljellään hedelmäpuita ja –pensaita.

2.7 Siirtolapuutarha Virossa

Tarton kaupungissa asuva eläkeläisrouva Liidi Jukk (28.9.2012) kertoi paikallisesta ryhmäpuutarhaviljelystä. Kaupungissa on muutamia ryhmäpuutarhoja, jotka on perustettu heti uuden itsenäisyyden saamisen jälkeen. Nämä ovat samoin periaattein toimivia kuin Suomessa. Järjestyssäännöt ovat väljemmät kuin meillä. Palstoilla saa oleskella vapaasti. Tämä on johtanut joskus siihen, että humalaiset asukkaat häiritsevät muita. Virolaiset ovat toisaalta tottuneet tällaiseen elämänmenoon eivätkä tee siitä numeroa.

Palstoja vuokraavat yleensä kaupungit, mutta nykyään myös yksityiset maanomistajat jakavat peltojaan pikku palstoihin (50–200 m²). Yleinen käytäntö on ettei tontilla ole mökkiä, jos palsta on alle 200 m².

Kuva 3. Palstoja Rõugessa, Etelä-Virossa syyskuussa 2012.

Virossa kasvatetaan myös suolla viihtyviä marjoja kuten karpaloa (*jõhvikas*). Jaan Kivistik (2007) kertoo virolaisten olevan tässä suhteessa muista maista poikkeavia. 2000-luvulla on ryhdytty jalostamaan Viroon soveltuvia lajikkeita. Rönsyilevä karpalon kääpiöpensas kasvaa suomaassa ainavihantana kasvina, mutta vaatii hyvin happaman kasvualustan. Sitä viljellään kotioloissa turvepenkissä ja nykyään turvelohkoissa (turvesäkeissä). Markkinoille on tullut myös pohjoisamerikkalaisia isomarjaisia lajikkeita. (Kivistik 2007, 21.)

2.8 Siirtolapuutarhaa koskevia aiempia tutkimuksia

Varsinaisia siirtolapuutarhojen toimintaa kuvaavia tutkimuksia on tehty jonkin

verran. Lisäksi tutkimuksia, joissa sivutaan siirtolapuutarhaa, on tehty niin Suomessa kuin ulkomaillaakin.

Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelijat *Krista Löf* ja *Joonas Kalin* ovat tehneet opinnäytetyönä tutkimuksen *Siirtolapuutarhoista ja niiden kiinnostavuudesta*. Heidän tutkimuksensa tarkoitus oli selvittää siirtolapuutarhojen nykyinen suosio ja lisätarve Tampereen/Pirkanmaan alueella.

Löf ja Kalin järjestivät kyselyn ASTA Rakentaja-messuilla helmikuussa 2012 ja haastattelivat Tampereen kaupungin asiantuntijaviranomaisia keväällä 2012. Kyselyyn osallistui 170 henkilöä eli noin yksi prosentti messuilla kävijöistä. Näistä noin 50 % ilmoitti olevansa ainakin jossain määrin kiinnostunut siirtolapuutarhasta. *Löfin* ja *Kalinin* mielestä vastaajajoukossa on todellisuudessa vähemmän heitä, jotka käytännössä olisivat valmiit hankkimaan itselleen palstan siirtolapuutarhasta. Kyselyn järjestäjien mukaan osa vastaajista saattoi olla vain mieliksi tutkimuksen tekijöille. Vastaajien ryhmässä voi kuitenkin olla pieni joukko, joka voisi ostaa itselleen siirtolapuutarhapalstan. Tämä määrä riittää osoittamaan sen, että Tampereelle mahdollisesti perustettavaan uuteen siirtolapuutarhaan olisi tulijoita riittävästi. Tampereelle voisi rakentaa uuden siirtolapuutarha-alueen, jos kiinnostuneiden määrä on vähintään 0,25 prosenttia. Tällöin Tampereelle voisi rakentaa siirtolapuutarhan, jossa olisi noin 300 palstaa. (Löf & Kalin 2012, 70)

Toinen tarkoitus kyselyllä oli selvittää millaisen mökin ihmiset nykyään haluaisivat. Vastausten perusteella suuri osa haluaa mökkiin sähkön, viemäröinnin ja vesijohdon. Tämän hetken kaikissa mökeissä ei näitä varusteita vielä ole. Mökin varusteluun halutaan yhä useammin sauna ja takka. Keskimääräiseksi mökin kooksi haluttaisiin 30-35 m² ja tontin tulisi olla 350 m². Tontin omistusmuodon tutkijat näkevät yhdentekevänä. *Löf ja Kalin* ovat sitä mieltä, että *vuokratontti* lienee todennäköisin vaihtoehto. Mökin pitäisi sijaita 5:stä 15:een kilometrin etäisyydellä taajaman keskustasta. Matkustamiseen kodin ja siirtolapuutarhan välillä käyttäisi suurin osa vastaajista polkupyörää.

Julkista liikennettä käyttäisi joka viides vastaaja. (Löf ym. 2012, 71)

Tutkijoiden mielestä liikeidea on toteuttamiskelpoinen yrittäjyyttä ajatellen. Siirtolapuutarhoille tuntuu olevan kysyntää. Perustettaessa uutta siirtolapuutarhaa tulee kaava-asioiden olla kunnossa. Puutarhakäyttöön soveltuvaa tonttimaata voi olla vaikea löytää läheltä kaupunkia. *Löf ja Kalin* ovat sitä mieltä, että liikkeenharjoittajan tulisi olla hyvin ammattitaitoinen, jotta hän kykenisi hoitamaan asiakassuhteet. (Löf ym. 2012,71)

Lapin yliopiston tutkijat *Seppo Aho ja Heli Ilola* ovat selvittelleet suomalaisten kakkosasuntoja. Tutkija *Hirvonen* (1992, 18) toteaa, että vapaa-ajan asunnot voivat olla erityyppisiä omia asuntoja kuten lomaosake tai *siirtolapuutarhamökki*. Tilastokeskuksen kesämökkitilastossa (Tilastokeskus 2005a, 35) kesämökillä tarkoitetaan kiinteästi rakennettua rakennusta, jota käytetään nimenomaan loma- tai vapaa-ajan asuntona. Tällaiseksi kesämökiksi ei lasketa *siirtolapuutarhamökkiä*. (*Aho & Ilola 2006, 13.*)

Samassa Ahon ym. projektitutkimuksessa todetaan, että on vaikea määritellä, mikä on kakkosasunto. Sitä ole ulkomaillaakaan tarkoin määriteltä (Coppock 1977b, 2-3, Gallent ym. 2005, 6-13). Osa kakkosasunnoiksi luokiteltavista on liikkuvia (asuntoautot, -vaunut ja -veneet). Lyhytaikaisesti vuokrattavia loma-asuntoja ja siirtolapuutarhamökkejä ei ole sisällytetty kakkosasunnon määritelmään. (Aho ym. 2006, 14.)

Edelleen Aho ym. (2006, 46) toteavat, että asumista kahdessa paikassa on tutkittu varsin vähän, mistä johtuu ainakin osittain se ettei ole selvää määritelmää kakkosasunnoksi, jollaiseksi voitaisiin nykyään myös siirtolapuutarhamökkiä laskea. Niiden varustetaso ja käyttöaika ovat samaa luokkaa kuin varsinaisen kesämökin. Mielenkiintoisen lisän keskusteluun tuovat Aho ym. (2006, 47) nimittämällä asumista mm. siirtolapuutarhoissa *täydentäväksi* asumismuodoksi. Samaan kategoriaan liitetään myös lomaosakeasuminen, karavaani-asuminen ja tilapäinen opiskelija-asuminen.

Aho ym. (2006, 49) esittää siirtolapuutarhan/ryhmäpuutarhan olevan perinteinen virkistäytymispaikka, mutta kiinnostus niihin on herännyt uudelleen vapaa-ajan viettopaikkana. Siirtolapuutarhalla ei katsota olevan kovin suurta merkitystä maaseudulla. Ovathan siirtolapuutarhat yleensä kaupunkien läheisyydessä tai taajamissa (Siivonen ym. 1999, 26). Vain muutama siirtolapuutarha on taajaman ulkopuolella, kuten litin *Radansuun ryhmäpuutarha*, joka on perustettu 1993 sekä *Kangasniemen yksityinen*, vuonna 2009 valmistunut siirtolapuutarha. (Aho ym. 2006, 49.)

Vihdissä on laadittu osallistumis- ja arviointisuunnitelma osaksi *Eerolan siirtolapuutarhan asemakaavaa* Otalammella (Takala 2011). Siinä esitetään mm. käyttö-, vesi- ja aluesuunnitelmat. Tällaisessa suunnittelussa pyritään nykyään edistämään kaupungin ja maaseudun vuorovaikutusta. Suunnittelussa on otettava huomioon haja-asutusalueetkin ja yksittäistoiminnot elinkeinorakenteessa niin, että maaseutu saisi uusia pysyviä asukkaita. Erityisesti matkailua tukevaa toimintaa on tuettava. (Takala 2011, 7.)

Mikäli jokin tietty alue on merkitty virkistysalueeksi ja sinne suunnitellaan siirtolapuutarhaa, on sen rakentamisen katsottava olevan *virkistysalueen* toteuttamista eli *maakuntakaavan* tarkoittamaa toimintaa. Ulkoilureitti otetaan siirtolapuutarhan suunnittelussa huomioon. Koska siirtolapuutarha liittyy tärkeään Nuksion luonto- ja retkeilyalueeseen, sen rakentamisella tuetaan ekologisesti kestävää lähimatkailua ja -lomanviettoa. (Takala 2011, 7.)

Edellä mainittuun viitaten voidaan Haapamäen Höyryveturipuisto rinnastaa virkistysalueeseen, vaikka Nuksio tietenkin on kooltaan suurempi. Siirtolapuutarha siis tukisi myös Haapamäellä paikallista virkistystoimintaa ekologisesti, koska alueelle laaditaan tarkat säännöt kuten muissakin siirtolapuutarhoissa. Lisäksi oheistoimintoina rakennetaan luontopolku, koirapuisto, puulajipuisto (arboretum) ja entisöidään Haapamäen aseman entisen päällikön, *Bruno Granholmin*, aikaansaamaa ja nyt rauhoitettua minipuistoa.

Anni Salminen (2011) toteaa opinnäytetyössään, että ennen 2000-lukua, siirtolapuutarhatoiminta käsitti enimmäkseen hyötykasvien kuten perunan, kaalin ja juuresten kasvatusta. Nykyään siirtolapuutarhamökki on omistajalleen enemmän harrastus. Hyötykasveja toki kasvatetaan, mutta koristekasvit ovat nousseet etusijalle helpomman hoidon vuoksi. Siirtolapuutarhaelämä tarjoaa asukkailleen paljon vapautta ja hyötyliikuntaa antaen sisältöä ja tyydytystä työn vastapainoksi (Aaltonen 2007, 22 ; Salminen 2011, 12.)

Kyselyn tulosten perusteella Salminen (2011, 50) päätyi johtopäätöksissään käsitykseen, että vaasalaiset pitävät palstaviljelyä (ymmärrän tämän myös siirtolapuutarhapalstaksi) tärkeänä ja sen kehittämistä kannatetaan.

3 HAAPAMÄEN SIIRTOLAPUUTARHAHANKE

3.1 Tutkimusongelma

Siirtolapuutarhahanke on osa koko Haapamäkeä koskevaa uudistusta. Erityisesti se liittyy Haapamäen Höyryveturipuistoon, jonka yhteyteen tämä ryhmäpuutarha on tarkoitus muodostaa. Höyryveturipuisto on merkittävin matkailukohde Haapamäen kyläyhteisössä. Se on perustettu 1988 Keuruun kaupungin ja VR:n yhteistyönä. Tarkoitus oli pitää yllä rautatieimagoa, koska Haapamäen rautatieasema oli aikoinaan Suomen merkittävimpiä risteysasemia.

1970-luvulla liikenne Haapamäen kautta hiljeni, kun oikorata Tampereelta Seinäjoelle valmistui Parkanon kautta. Vielä 1960-luvulla oli Haapamäellä noin 3 000 asukasta, joista noin 700 oli VR:llä töissä. Nykyään väkiluku on noin 1 300 ja rautateitä palvelee vain parikymmentä henkilöä.

Keuruun kaupungin hallinnoidessa Höyryveturipuistoa vuosina 1988-2003, sen suosio ei ollut kovin korkealla. Niinpä puisto vaihtoi omistajaa vuonna 2003. Martti Vainio ryhtyi puistosisännäksi ostaen koko Höyryveturipuiston kiinteistön ja siihen kuuluvat veturit ja vaunut laitteineen. Vainion luotsauksessa vierailijamäärät lähtivät kasvuun ja kannattavuus parani. Lähes kymmenen vuotta kestäneen yksityisomistuskauden jälkeen puisto kaipaa nyt uudistusta – vierailijoita kiinnostavia aktiviteetteja ja mielenkiintoisia kohteita. (Mäkinen 2004, 180.)

Martti Vainio ja Haapamäen kyläyhdistys ry ovat kehittäneet useita yhteisiä tapahtumia, jotka ovat herättäneet yleisön kiinnostuksen. Koska halutaan jotain pysyvämpää toimintaa, mikä palvelisi koko kyläyhteisöä, on päädytty ajatukseen yksityisen siirtolapuutarhan perustamisesta. Valmistuttuaan se olisi kiinteä osa Haapamäkeä ja Höyryveturipuistoa ja mikä tärkeintä, se antaisi ilman kesämökkiä oleville perheille edullisen tavan viettää vapaa-aikaa luonnon läheisyydessä, mutta kuitenkin välttämättömien palveluiden piirissä.

Halusin tällä opinnäytetyöllä selvittää miten asukkaat Haapamäellä ja sen ulkopuolella mieltävät ajatuksen siirtolapuutarhasta kesän kynnyksellä. Tein kirjallisen kyselyn ennen juhannusta 2012 Veturipuistossa. Näyttö siirtolapuutarhan tarpeellisuudesta ei ensimmäisen kyselykierroksen perusteella ollut riittävä, joten järjestin toisen kyselyn joulukuussa 2012 lumen peittäessä maan.

Tämä hanke on yksityinen ja liittyy Höyryveturipuiston liiketoimintaan, joten etsin kyselyillä asukkaiden mielenkiinnon kohteita vapaa-ajan viettämisessä yhdistettynä hyötypuutarhaan. Pyrin selvittämään millaisia aktiviteetteja puistoon tulisi sisällyttää. Myöhemmin tehtävien hankintojen on mahdollista toiminnan budjettiin, joten kyselyyn vastaajien mahdolliset hyvät ehdotukset ovat arvokkaita myös taloudellisesti. Siirtolapuutarhan perustamiseen on suunniteltu kuluvan noin 200 000 €. Rahoitus katetaan ulkopuolisella pääomalla (Koskela 2012, 25).

3.2 Perusteita hankeselvityksen tekoon

Tämän opinnäytetyön sisältämällä kyselytutkimuksella oli tarkoitus selvittää miten halukkaita ihmiset ovat hankkimaan itselleen siirtolapuutarhapalstan sekä millaisia palveluita ja aktiviteetteja he haluaisivat.

Siirtolapuutarha sinänsä pitää sisällään useita erilaisia toimintoja, jotka on suunniteltava jo ennen perustamistoimenpiteitä. Tällaisen kokonaisuuden rakentaminen on kallista, joten esiselvitys toimenpiteistä oli välttämätöntä turhien kustannusten minimoimiseksi.

Tutkimus tukee hanketta, jolla on pyritään muuttamaan Haapamäen imago sellaiseksi, että uusien asukkaiden kannattaa asettua tähän kylään vakituiseksi tai ainakin kesäasukkaaksi siirtolapuutarhaan. Satunnaisten kyselyjen ja keskustelujen perusteella on voitu päätellä halukkuutta kyseessä olevaan

toimintaan olevan niin paljon, että oli syytä ryhtyä tarkempaan selvitykseen.

Siivonen ym. (1999) kirjoittaa siirtolapuutarhan olevan suorastaan kuin keidas kenelle tahansa kesämökittömälle perheelle tai yksinäisellekin henkilölle. Kaikenlainen touhuaminen palstalla, kasvien istuttaminen, nurmikon hoito jne. antaa henkistä virkeyttä, iloa ja kohottaa kuntoa. Siirtolapuutarhatoimintaa pidetään suorastaan puutarhanhoidon korkeakouluna. (Siivonen ym. 1999, 61.)

Keskusteluissa keuruulaisten kanssa on tullut esiin tieto ettei kaikilla ole hienoa kesämökkiä kirkasvetisen järven rannalla tai edes kuivan maan mummonmökkiä, jossa viettäisi vapaa-aikaa omassa rauhassa kasvattaen omia yrttejä ja juureksia. Kysellessäni toriväeltä mielipidettä siirtolapuutarhasta olen saanut pelkästään positiivisia kannanottoja.

Vuoden 2009 alusta lukien olen toiminut Haapamäen kyläyhdistyksen puheenjohtajana ja jo toimikauteni alussa esitin ajatuksen siirtolapuutarhasta. Se sai kannatusta, mutta sopiva tonttima puuttui. Kun tieto hankkeesta levisi kyläläisten keskuuteen, syntyi painetta jonkin muotoiseen puutarhatoimintaan. Niinpä kyläyhdistys teki sopimuksen erään maanviljelijän kanssa peltomaan käytöstä kasvimaana. Näin ollen vuodesta 2010 on ollut kyläläisten käytössä noin kymmenen palstaa kooltaan 100-200 m². Erityisesti paikkakunnan venäläinen väestö on halunnut kasvattaa omat vihannekset sekä runsaasti leikkokukkia. Heidän innostuksensa on tarttunut myös alkuperäisväestöön.

3.3 Miksi siirtolapuutarha juuri nyt?

Höyryveturipuiston aktiviteetit ovat olleet suurin piirtein samoja viiden vuoden ajan. Vierailijat ovat kyllä kiinnostuneita vanhoista höyryvetureista ja niiden historiasta, mutta innostus laimenee, jos useaan vuoteen ei ilmesty uusia innostuksen kohteita. Siirtolapuutarhan uskotaan tuovan hyvinkin suuren muutoksen puiston ilmeeseen. Uusi siirtolapuutarha ei itsessään ole ainut

vetonaula, vaan myös sen oheen rakennettavat toiminnot.

Tällaisia uusia aktiviteetteja olisivat mm. savusauna korsussa hiekkarinteessä, kesäkahvila muotoiltuna western-tyyppiseksi linnakkeeksi, nyt huvikäytössä oleva mini- rautatie otetaan hyötykäyttöön, soutuvenesatama puiston välittömässä läheisyydessä, tropiikkipuisto (kasvihuone, jossa trooppisia kasveja) ja ”antiakvaario”, joka on järveen upotettava lasinen tai muovinen muutaman neliön suuruinen allas, jonka sisältä ihmiset voivat katsella järven vedenalaista elämää luonnollisessa ympäristössä. Näitä aktiviteetteja ei ole suomalaisissa matkailukohteissa paitsi ”pakolliset” saunat ja veneet.

Kesällä 2011 Keuruun kaupunginvaltuustossa jätettiin esitys, että Keuruullekin pitäisi saada siirtolapuutarha. Koska Haapamäellä oli jo siirtolapuutarha-ajatus ollut kytymässä useita vuosia, esitti Martti Vainio, että Höyryveturipuiston itäpäässä on sopiva parin hehtaarin alue siirtolapuutarhaa varten. Syksyn 2011 aikana Vainio laati kaupungille esityksen kaavamuutoksesta Haapamäelle Höyryveturipuiston sisältävälle alueelle. Keuruun kaupunki teki tarkistustutkimuksia ko. alueella tammikuussa 2012 ja kaavamuutos on vireillä. Kaupunki on luvannut asemakaavan muutoksen valmistuvan huhtikuussa 2013. Varsinaisia rakennustöitä ei voida aloittaa ennen kuin uusi kaava on saanut lainvoiman. (Liite 1)

3.4 Tutkimuksen rajaus

Rajasin tämä hanketutkimuksen koskemaan siirtolapuutarhan perustamisen kannatettavuutta ja vastaajien haluamia aktiviteetteja. Tutkimukseen kuului myös selvitys, mitkä puiston tai alueen toiminnot olisivat mahdollisia siirtolapuutarhureita kiinnostavia. Mikäli tutkimustulokset olisivat tarpeeksi positiivisia, suunnitellaan puistoon tavanomaisten aktiviteettien lisäksi uusia vetovoimaisia toimintoja, joita ei vielä muissa siirtolapuistoissa esiinny. Myös ulkomailta saadut

siirtolapuutarhakokemukset voivat vaikuttaa lopputulokseen.

3.5 Toimeksiantaja

Tämän hanketyön teettäjä on *Haapamäen höyryveturipuisto*, jonka omistaa kokonaisuudessaan *Martti Vainio*. Vainion kausi puistoisäntänä alkoi 2003. Hän aloitti nopealla aikataululla Höyryveturipuiston toiminnan kehittämisen ja onnistui parissa vuodessa kaksinkertaistamaan kävijämäärän. (Liite 4)

Puiston toimintaan kuuluu vanhojen höyryvetureiden ja vaunujen sekä näiden laitteiden esittely. Muutama vanha rautatievaunu on varusteltu majoituskäyttöön. Varsinainen majoitus puiston alueella on sijoitettu hotelli Hiltoniin, jossa on käytössä 17 huonetta (15 x 2 hh ja 2 x 4 hh). Ravintola tarjoaa päivittäin lounaspöydän sekä á la carte-aterioita. Vastaanoton yhteydessä on myymälä, josta saa karkkeja ja matkamuisia. Näyttelytilassa on mm. Martti Vainion mahtava mitalikokoelma sekä rautatien rakentamista ja käyttöä kuvaava valokuvanäyttely.

näyttelijöiden toimesta (Maija-Liisa Peuhu, Jukka ja Mikko Rasila). Lapsille on järjestetty omia leikki- ja puuhapaikkoja, joissa he viihtyvät hetken ilman vanhempia. Mm. pomppulinna, kotieläinpiha, minijuna ja pallomeri ovat lasten suosimia kohteita.

Aivan oman lukunsa ansaitsee tanssipaviljonki, jossa aina kesälauantaisin nimekkäät orkesterit ja solistit viihdyttävät tanssikansaa, jota saapuu keskimäärin 450 vierasta illassa. Erilaiset kokoukset ja yksityistilaisuudet (häät ja syntymäpäivät) ovat puiston arkea. Ilmapiiiri on viihtyisä ja vierailijat tuntevat olevansa toivottuja tulijoita johtuen ainakin osaksi siitä, että puistoisäntä itse on aina vastaanottamassa puistoon saapujat mikäli mahdollista.

Höyryveturipuiston tärkeimpiä imagoja on tietenkin kaikki se, mikä liittyy

paikalliseen rautatieyhteisöön ja historiaan. Vielä 1960-luvulla silloiset 700 rautatieläistä näkyivät kylän raitilla niin yöllä kuin päivällä. Nyt vain muutama kymmenen VR:n ja Ratahallinnon palvelijaa liikkuu asemanseudulla. Puiston yhteyteen kuuluu vanha veturitalli, jossa Museoveturiyhdistys entisöi ja huoltaa käytössä olevia höyryvetureita. Tällä hetkellä toimintakuntoisia höyryvetureita on katsastettuna kolme. Höyryveturin pilli karjaisee muutaman kerran kesässä sen merkiksi, että höyryjuna on liikkeellä käyden Keuruulla tai Vilppulassa.

Nämä toiminnot ovat olleet käytössä nyt lähes kymmenen vuotta ja monet kävijät odottavat jo uusia vierailukohteita ja yleensä uutta ilmettä puiston alueelle. Siksi puisto on lähtenyt kokeilemaan näinkin isoa projektia kuin siirtolapuutarha. Sen uskotaan tuovan tervetullutta vaihtelua koko kyläyhteisöön ja Haapamäen maisemakuvaan. Martti Vainio antoi tehtäväkseni suunnitella Suomen uudenaikaisimman ja monipuolisimman *siirtolapuiston* Haapamäelle. Tämä opinnäytetyö on siihen liittyvä esiselvitys. Suunnittelu ja toteutus tapahtuu yhteistyössä usean toimijan kanssa. Keuruun kaupunki on hyvin tärkeä osapuoli kaava-asioissa ja eri lupamenettelyissä. Sähkölaitos ja vesilaitos osana kaupungin organisaatiota takaavat onnistuneen lopputuloksen niiden sektorilla. Lukuisat yksityiset yritykset suorittavat tärkeän osan varsinaisesta maarakentamisesta ja mökkien kokoamisesta asukkaiden apuna.

4 TUTKIMUSAINEISTO JA -MENETELMÄ

Aikaisemmat tutkimukset niin Suomessa kuin ulkomailla ovat keskittyneet kansalaisten mieltymykseen harrastaa puutarhanhoitoa ja miten saisi hyötyä kasvatettavista vihanneksista, perunoista ja ehkä kukista. Toisaalta on tullut esiin ajatus, että siirtolapuutarha toimisi kuten kesämökki. Nämä aiemmat tutkimukset luen perinteisen puutarhanhoidon tutkimuksiksi.

Tämä tutkimus pohtii jossain määrin myös näitä perinteisiä siirtolapuutarhan käyttötapoja, mutta uutta on se, että *Martti Vainio* halusi tietää miten mahdollisia asukkaita kiinnostavat siirtolapuutarhaan liittyvät aktiviteetit ja ympäristön palvelut. Tässä tutkimuksessa esiintyviä ns. moderneja aktiviteetteja ei aiemmin ole tutkittu.

4.1 Tutkimusaineisto ja sen hankinta

Tutkimusaineistona oli kaksi kyselyä. Ensimmäisen kyselyn kyselylomakkeeseen (liite 2) laadin 40 kysymystä. Lähtökohtana oli selvittää ensimmäisillä kysymyksillä miten hyvin vastaajat tuntevat käsitteen *siirtolapuutarha*. Toisena tärkeänä asiana tiedustelin *mökkiin* ja *palstaan* liittyviä asioita, kuten mökin ja palstan kokoa. Kolmannen kysymysosion muodostivat mökin *varustukseen* liittyvät asiat. Neljäs kysymysryhmä koostui mahdollisista puistoon tai lähialueelle sijoitettaviin *aktiviteetteihin* liittyvistä tiedoista. Viides kysymysosio käsitteli lähinnä *henkilökohtaisia asioita* ja *mieltymyksiä*.

Aineistoa keräsin jakamalla itse kyselylomakkeita Höyryveturipuistossa *Ukko-Pekka-markkinoilla*. Antaessani kyselylomakkeita puiston vieraille kerroin samalla mistä on kyse. Vastaajat saivat kysellä tarkennuksia siirtolapuutarhasuunnitelmasta. Kerroin omani ja Martti Vainion vision mahdollisesta

ryhmäpuutarhasta. Saatuaan kysymyslomakkeet oli vastaajilla mahdollisuus istua pöydän ääreen täyttämään lomake ja palauttaa se Höyryveturipuiston ravintolan vastaanotossa olleeseen laatikkoon. Jaoin 60 kyselylomaketta ja niistä palautettiin 54 (90 %). Kyselylomakkeen vastaanottaneilla henkilöillä oli mahdollisuus nauttia ilmaiset kahvit Höyryveturipuiston ravintolassa samalla, kun täyttivät kyselylomaketta. Lisäksi kaikkien vastanneiden kesken arvottiin kolme palkintoa, joista jokainen sisälsi kahden hengen lounaspaketin Höyryveturipuiston ravintolaan.

Toista kyselykierrosta varten laadin uuden kyselylomakkeen (liite 3), johon kuului 15 kysymystä. Osa kysymyksistä koski samoja asioita kuin ensimmäisellä kyselykierroksella. Kysymysten laadintaan vaikuttivat kokemukset ensimmäisestä kyselystä sekä työn toimeksiantajan toivomukset. Jälkimmäisen kyselykierroksen toteutin joulukuussa 2012 jakamalla yhteensä 100 kyselylomaketta. Osan jaoin Keuruun torilla kahtena joulukuun toripäivänä ja osan jaoin postilaatikoihin satunnaisotannalla eri puolilla Keuruuta. Torilla jakamistani lomakkeista sain osan takaisin saman päivän aikana. Postilaatikoihin jättämieni kyselylomakkeiden mukana oli nimelläni ja postimerkillä varustettu palautuskuori. Kyselylomakkeita palautui minulle toisella kierroksella kaikkiaan 82 (82 %).

Kolmantena aineistona oli omat kokemukset Ruotsin, Viron ja Venäjän ryhmäpuutarhoista. Näistä sain aineistoa matkustamalla itse tutustumaan ruotsalaiseen siirtolapuutarhaan ja virolaiseen sekä venäläiseen palstaviljelyalueeseen. Tietoa sain paitsi seuraamalla paikallisten asukkaiden toimintaa myös keskustelemalla palstoilla työskennelleiden ihmisten kanssa.

4.2 Aineiston käsittely

Saatuani kyselyiden vastaukset laadin niistä yhteenvedon laskemalla jokaisen kysymyksen kohdalla vastaajien lukumäärän ja montako prosenttia vastaajista kannatti mitäkin vaihtoehtoa. Grafiikan tekemiseen käytin Microsoft Excelin kaavioita. Luin jokaisesta vastauspaperista jokaisen vastauksen erikseen ja siirsin tiedon koontilomakkeelle käsin. Vapaavalintaiset vastaukset kirjasin sellaisinaan muistiin.

Ulkomailta saadun tiedon taltioin osaksi valokuvien muodossa ja osaksi tekstitietona. Valokuvauksessa käytin digitaalista 7,1 megapixelin kameraa Olympus FE-230. Tekstitiedot kokosin kannettavaan Samsung X420-tietokoneeseen.

4.3 Johtopäätöksiä

Selvittelin siirtolapuutarhojen ja viljelypalstojen käytäntöjä ulkomailla. Kyseeseen tulivat Venäjä, Viro ja Ruotsi, joissa kävin henkilökohtaisesti haastattelemassa palstaviljelijöitä. Ulkomaalaisten mielipiteet ja käytännöt vaikuttavat jossain määrin uuden siirtolapuutarhan suunnitteluun mikäli niissä on riittäviä uudistuksia perinteiseen suomalaiseen siirtolapuutarhaan verrattuna. Ainakin taustatietona ulkomainen siirtolapuutarhaelämä antaa vertailukohteen tutkimuksen lukijalle. Vertailukohteiden avulla lukija voi itse päätellä millainen siirtolapuutarha soveltuisi hänelle parhaiten.

Keräämällä yhteen sekä ensimmäisen että toisen kyselyn tulokset ja vielä omat kokemukset ulkomaisista siirtolapuutarhoista ja viljelypalstoista sain koottua tarvittavat tiedot luovutettaviksi toimeksiantajalleni lopullista siirtolapuutarhapäätöksentekoa varten.

Suomalainen siirtolapuutarha on selväpiirteinen. Ruotsin siirtolapuutarhat ovat

myös hyvin organisoituja ja toimivia. Venäjällä ja Virossa ei ole aivan samanlaista siirtolapuutarhakulttuuria kuin Suomessa. Venäläinen ja virolainen siirtolapuutarhatoiminta muistuttaa enemmän suomalaista palstaviljelyä kuin varsinaista ryhmäpuutarhaa mökkeineen. Etelä-Viron Rõugessa otettu valokuva (kuva 3) kertoo millaisia virolaiset viljelypalstat ovat. Venäläiset kasvimaapalstat ovat hyvin samantyyppisiä.

5 TUTKIMUSTULOKSET JA ANALYSOINTI

Seuraavassa tarkastelen kyselytutkimuksen vastauksia. Käsittelen jokaisen kysymyksen omana osionaan ja sen lisäksi vertailen vastaajien taustoja vastauksiin. Kyselylomakkeita jaettiin 60 kpl ja niitä palautettiin 54 kpl (90 %). Kaikki eivät olleet vastanneet jokaiseen kysymykseen.

5.1 Ensimmäisen kyselyn analysointi

5.1.1 Yleiskysymykset

1 *Oletko käynyt siirtolapuutarhassa? Kyllä Ei*

Kysymykseen vastasi 47 henkilöä (87 %) siten, että 30 (63,8 %) oli käynyt siirtolapuutarhassa jossain päin Suomea ja 17 (13 %) vastaajaa ei ollut henkilökohtaisesti käynyt missään siirtolapuutarhassa.

Voidaan todeta vastausten perusteella, että suurin osa tunsi siirtolapuutarhan entuudestaan. Vastaajista 63,8 % oli käynyt tutustumassa. Keskusteluissa vastaajien kanssa kävi ilmi, että vielä suurempi joukko tiesi siirtolapuutarhan käsitteenä, vaikka itse ei ollut sellaisessa käynyt.

2 *Sopisiko mielestäsi Haapamäelle siirtolapuutarha? Kyllä Ei*

Vastauksista 46 (97,9 %) oli kyllä. Vain yksi oli sitä mieltä ettei siirtolapuutarhaa kaivata Haapamäelle. Tästä voidaan päätellä ihmisillä olevan halu nähdä siirtolapuutarhaprojektin onnistuvan.

Kaksi ensimmäistä kysymystä testasi vastaajien yleistä suhtautumista

siirtolapuutarhaan. Tarkoitus oli selvittää miten sellaiset henkilöt, jotka eivät olleet käyneet aiemmin siirtolapuutarhassa, suhtautuvat nyt esiin tulleeseen uuteen projektiajatukseseen ryhmäpuutarhan perustamiseksi paikkakunnalle, jossa sellaista ei vielä ole. Toisaalta siirtolapuutarhaan jo tutustuneiden mielipiteet haluttiin selvittää vertailun vuoksi.

Tulosten perusteella valtaosa vastaajista kannattaa siirtolapuutarhahanketta. Keskusteluissa osa vastaajista totesi, että jo olisi aika saada meidänkin kylään (kaupunkiin) oma siirtolapuutarha. Tällainen positiivinen suhtautuminen antaa tietysti siirtolapuutarhaa rakennuttavalle taholle ja myös rahoittajataholle rohkeutta projektin toteutukseen.

5.1.2 Palstakysymykset

Kysymyssarja käsittelee palstan kokoa, omistamista ja rakentamista sekä vuosimaksuja.

4. Jos haluaisit Haapamäelle siirtolapuutarhan: minkä kokoinen tulisi mielestäsi palstan olla ---- m²

Tähän kysymykseen vastasi 33. Vastauksista selviää, että palstojen koon tulisi olla suhteellisen pieni. Vastaajista 24 (72,8 %) ehdotti 300 m² tai pienempää palstaa. Vastaajista 9 (27,2 %) kannatti 400 m² kokoa. Tontin kokoehdotukset ovat samaa luokkaa kuin Turun Peltolan siirtolapuutarhassa, jossa keskimääräinen palsta on perustamisvaiheessa (1953) ollut 350 m² . (Honka-Hallila 1997, 40.)

Alle 50 m² palstaa suositteli kolme (9,1 %) vastaajaa. Suurimman kannatuksen sai 100 m² ala. Viisi vastaajaa (15,2 %) haluaisi vähän suuremman tontin eli

200:n m² ja toinen viiden hengen ryhmä pitäisi 300 m²:n alaa käypänä tonttina. Vaihtoehtoina tulee esiin vielä suurempia aloja kuten 400 m² ja 500 m², jotka kumpikin saivat kolme kannattajaa (9,1 %). Yhden vastaajan (3 %) kannatuksia ilmeni seuraaville palstoille: 450 m², 600 m² ja jopa 1000 m².

montako palstaa olisi sopiva määrä ---- kpl

Vastauksien aika pienet lukumäärät osoittavat etteivät vastaajat ole aina tiedostaneet mikä on palsta. Palstallahan tarkoitetaan sitä alaa, tonttia, mikä on yhden omistajan/vuokraajan hallinnassa yhtenä osana. Palstoja voi kuitenkin olla useita yhden henkilön hallinnassa, mutta niitä käsitellään jokaista omana yksikkönään (palstana).

Vastaajille kerrottiin alkupuhuttelussa, että tilaa on noin kaksi hehtaaria eli 20 000 m². Mikäli koko tuo alue voitaisiin jakaa esimerkiksi 400 m² palstoiksi olisi tonttien lukumäärä 50. Alueelle on kuitenkin sijoitettava kulkuväyliä, yhteisiä alueita ja huoltorakennus, jotka vievät osansa alasta. Vastaajille kerrottiin myös, että Suomessa palstojen keskikoko vaihtelee 400:n m² molemmin puolin. Tähän kysymykseen vastasi 31 henkilöä.

Viisi vastaajaa (16,1 %) rakentaisi alueelle vain kymmenen palstaa tai vähemmän. Loput rakentaisivat 20–50 palstaa. Suurin osa vastaajista on samoilla jäljillä kuin koko siirtolapuutarha-ajatuksen kehittäjätkin, joiden mielestä 30-38 palstaa olisi hyvä määrä (edellyttäen, että tontin koko olisi noin 400 m²).

Palstojen määrät vaihtelevat huomattavasti eri puolilla maata. Mäntässä Serlachiuksen rakennuttamassa *Riihossalmen* siirtolapuutarhassa on suunnitelman mukaan 25 palstaa. Tampereen *Niihamassa* (ent. Hatanpää) suunniteltiin 124 palstaa (300 m²). Lappeenrannssa *Skinnarilan* siirtolapuutarhassa on 50 kpl (375 m²) palstaa. (Lilja 1990, 41, 132, 141.)

pitäisikö palstalla olla mökki Kyllä Ei

Tähän kysymykseen annettiin 40 vastausta. Vastaajista 36 (90 %) oli sitä mieltä, että mökki pitää olla ja neljä henkilöä (10 %) ei pidä mökkiä palstalla tarpeellisenä.

kenen pitäisi rakentaa mökki, asukkaan vai siirtolapuutarhan

Vastaukset jakaantuivat siten, että siirtolapuutarhan rakennettavaksi antaisi 24 (64,9 %) ja 13 (35,1 %) henkilöä rakentaisi mökin itse. Syy siihen, että suurin osa vastaajista antaisi mökin siirtolapuutarhan rakennettavaksi lienee itse rakentamisprosessissa. Lupa-asiat, materiaalihankinnat, ammattitaitoisen rakentajan löytäminen yms. seikat teettävät jo itsessään paljon töitä. Huomattavasti helpompi on ostaa valmis mökki, vaikka se olisi kalliimpikin.

Osa vastaajista on ilmeisen rakennustaitoista väkeä. Toisaalta heillä voi olla tiedossaan rakennusalan ammattilainen, joka pystyttäisi heidän mökkinsä ehkä jopa edullisemmin kuin mitä valmis mökki olisi. Kaikkien on kuitenkin noudatettava kaupungin määrittelemää ohjetta mökin mallista, koosta, materiaalista ja varustetasosta. Asemakaava määrittelee mökin paikan ja rakennus tehdään valvonnan alaisena kuten muutkin talot.

4. Ostaisitko palstan omaksi vai vuokraisit

Kysyttäessä ostaisitko vai vuokraisitko palstan vastauksia annettiin 54 eli kaikki vastasivat tähän kysymykseen. Vastaajista 32 (60,1 %) haluaa vuokrata mökin ja 21 (39,9 %) ostaisi palstan omaksi. Mitä tästä voidaan päätellä? Kaksi kolmasosaa haluaisi vuokrata palstan. Syitä vuokraukseen on useita. Alkukustannukset ovat mitättömän pienet verrattuna siihen, että ostaisi ensin tontin ja sitten vielä rakentaisi mökin. Karkeankin arvion mukaan pitäisi sijoittaa useita kymmeniä tuhansia euroja. Vuokraaja selvinnee alle tuhannen euron vuosikuluilla.

Hintapolitiikan lisäksi pitää miettiä mm. onko siirtolapuutarhaelämä sellaista kuin aluksi sen kuvittelee. Ostajalle voi tulla pettymys ja hän haluaa luopua palstasta, mutta onnistuuko se helposti? Tuleeko siitä lisää kustannuksia, miten omistajan vaihto vaikuttaa verotuksessa? Vuokralainen on huomattavasti vapaampi ja pääsee palstalle pienillä kustannuksilla. Eron pääsee jo seuraavana keväänä ilmoittamalla siirtolapuutarhayhdistykselle. Oman ongelmansa tässäkin tapauksessa muodostaa vuokralle antajan ja vuokralaisen kesken tehty sopimus ja nimenomaan vuokra-ajan pituus – mitä säännöt sanovat tästä.

Oma palsta on toisaalta sijoitus kuten mikä tahansa osake. Se, että nouseeko vai laskeeko sen arvo, on aina arvoitus. Sellainen henkilö, joka tuntee siirtolapuutarha-systeemin ja tietää mitä tahtoo, voi helpommin tehdä päätöksen ostamisesta. Vanhempi pariskunta esimerkiksi voi hankkia palstan ensin itselleen tarkoituksena jättää se myöhemmin jälkipolvien käyttöön. Voidaanhan siirtolapuutarhamökillä korvata muu kesämökki.

5. *Jos ostaisit palstan, mikä olisi mielestäsi sopiva neliöhinta? ----- €/m²*

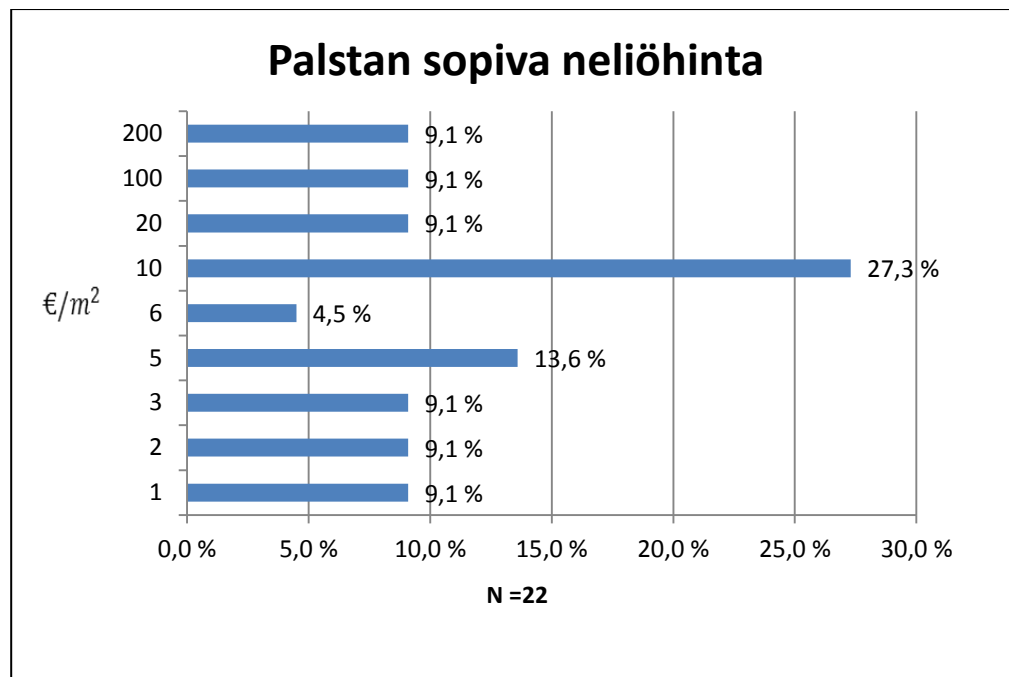
Vastauksissa annetut hinnat vaihtelevat yhdestä eurosta kahteensataan euroon neliömetriltä. Näin ollen 400 neliömetrin palstan hintahaitari muodostuu 400:n ja 80 000:n euron välille. Hintaero halvimman ja kalleimman ehdotuksen välillä on 200-kertainen. On selvää ettei hinnan muodostaminen ole ollut kaikkien tiedossa. Kysymyksen asettelu olisi pitänyt laatia täsmällisiksi valmiiksi vaihtoehtoiksi.

Vastaajista kuusi (27,3 %) kannattaa neliöhinnaa kymmentä euroa. Tällöin palstan maan hinta olisi 4000 €. Toiseksi eniten kannatusta sai 5 €/m². Siinä maan hinnaksi muodostuu 2000 €. Nämä hinnat tuntuvat ostajista varmasti realistisilta. Vastaajista 18 (81,8 %) ehdottaa neliöhinnaa 20:tä € tai vähemmän, 100 € tai enemmän maksaisi neljä (18,2 %) vastanneista. Yhtään ehdotusta ei tullut 20:n € ja 100:n € välille. Viimeksi mainitut hinnat vaikuttavat

pelkästä maasta kovin korkeilta. (Kuvio 1)

Myyjän kannalta olisi tietysti hyvä, jos hän saisi mahdollisimman suuren korvauksen maastaan. Nyt on huomioitava, että kyseessä oli vain palstan hinta. Siinä ei ollut mukana mahdollista mökkiä tai muuta rakennusta. Mikäli palstalla olisi jo valmis mökki tuntuisivat noin 100:n € neliöhinnat sopivilta, kun vertaa tämän ja muiden siirtolapuutarhojen vastaavia hintoja.

Löfin ym. (2012) tutkimuksen mukaan pelkästään mökin, jonka koko on 35 m², hinnaksi muodostuu Tampereen seudulla 60 000 €:ksi. (Löf ym. 2012, 67)

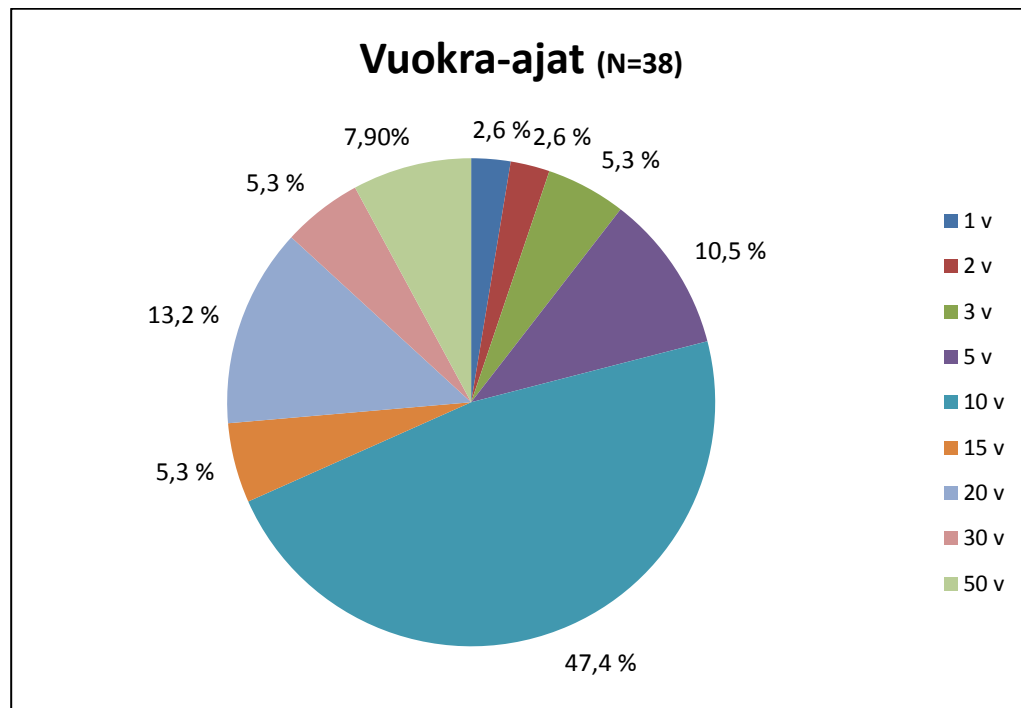
Kuvio 1. Sopiva palstan hinta euroa/m² (n=22).

6. Jos vuokraisit palstan, mikä olisi sopiva vuokra-aika?

Vastaajista 18 (47,4 %) kannatti kymmenen vuoden vuokra-aikaa. Vuoden tai kahden vuokra-aikaa ehdotti yksi (2,6 %) vastaaja. Toiseksi suurimman suosion eli 13,2 % sai 20 vuoden vuokra-aika. Lähes yhtä paljon ääniä sai viiden vuoden

sopimusaika. Tuloksista voidaan päätellä, että pitkä vuokrausaika, kuten 30 vuotta, ei vastaajien mielestä ole sopiva vaan liian pitkä. Toisaalta lyhyet vuokrausajat eivät ole mielekkäitä. Siihen vaikuttaa varmasti se, että vuokralaiset haluaisivat istuttaa palstalle esimerkiksi hedelmäpuita ja marjapensaita. Niiden kasvu satoa tuottaviksi kestää useita vuosia, joten vain muutaman vuoden aika palstalla ei riitä.

Tulokset osoittavat, että suurin osa vastaajista (65,9 %) ymmärtää puutarhатыön jatkuvuuden, koska kannattavat 10-15 vuoden ajanjaksoa sopivaksi vuokraajaksi. Pelkästään mökin rakentaminen palstalle saattaa kestää yhden kesän. Tuona aikana ei vielä pääse kunnolla nauttimaan omasta virkistäytymispaikasta. (Kuvio 2)

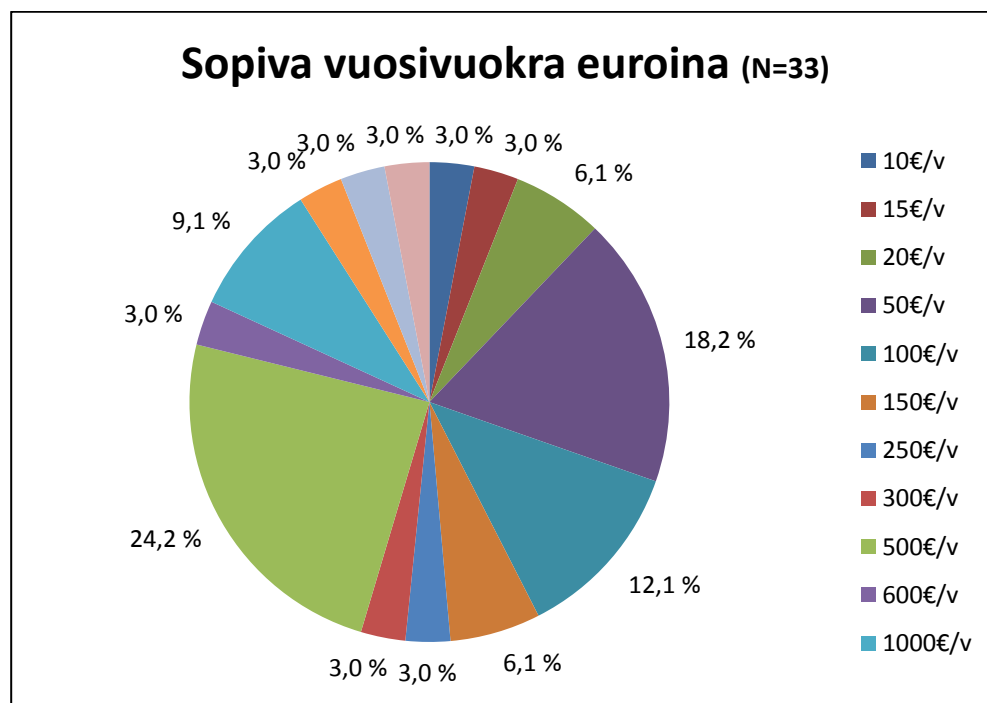

Kuvio 2. Sopiviksi vuokra-ajoiksi arvioitiin sektorikaaviosta ilmeneviä vuosimääriä (n=38).

7. Mikä olisi sopiva vuosivuokra €/v

Tähän kysymykseen vastasi 33 henkilöä. Kysymys oli asetettu niin, että vastaajat saivat itse määritellä paljonko he haluaisivat maksaa vuokraa palstasta. Kysymys olisi pitänyt rajata tiettyihin ”raameihin”, jotta ihmisillä olisi ollut helpompi mieltää realistiset vuokrahinnat.

Vastaajista 24,2 % haluaisi maksaa vuodessa vuokraa 500 €. Toiseksi eniten sai kannatusta 50 €. Sen valitsi 18,2 % vastanneista. Suurimman esityksen antoi yksi (3 %) esittämällä sopivaksi vuokraksi 1000 €. Tämän kysymyksen vastaukset jakaantuvat hyvin pieniin vuokriin (15 €/v) ja toisaalta korkeampiin, jopa yli 1000:n €. Vastauksista täytyy päätellä, että vapaasti määriteltävä hinta on vaikea valita. Kysymyksessä tulisi antaa muutama selvä vaihtoehto. Niillä vastaajilla, joilla jo on siirtolapuutarhapalsta, on helppo valita soveltuva vuosivuokra, vaikka valmista esimerkkiä ei olekaan. (Kuvio 3)

Kuvio 3. Sopiva vuosisvuokra euroina. (n=33).

5.1.3 Mökkiä koskevia kysymyksiä

8. *Haluaisitko itse rakentaa mökin?* *Kyllä* *Ei*

Mökin rakentaminen tuottaisi monelle ongelmia ja se haluttaisiin antaa jonkun muun tehtäväksi. Siksi kieltäviä vastauksia annettiin 30. Vain 14 (46,7 %) vastaajaa rakentaisi itse mökin. Kuitenkin tapana on, että asukas itse vastaa mökin rakentamisesta. Hän voi toki teettää sen, mutta kustannuksista vastaa tuleva mökin omistaja.

9. *Kumpi olisi parempi vaihtoehto? Hirsimökki vai lautarakenteinen?*

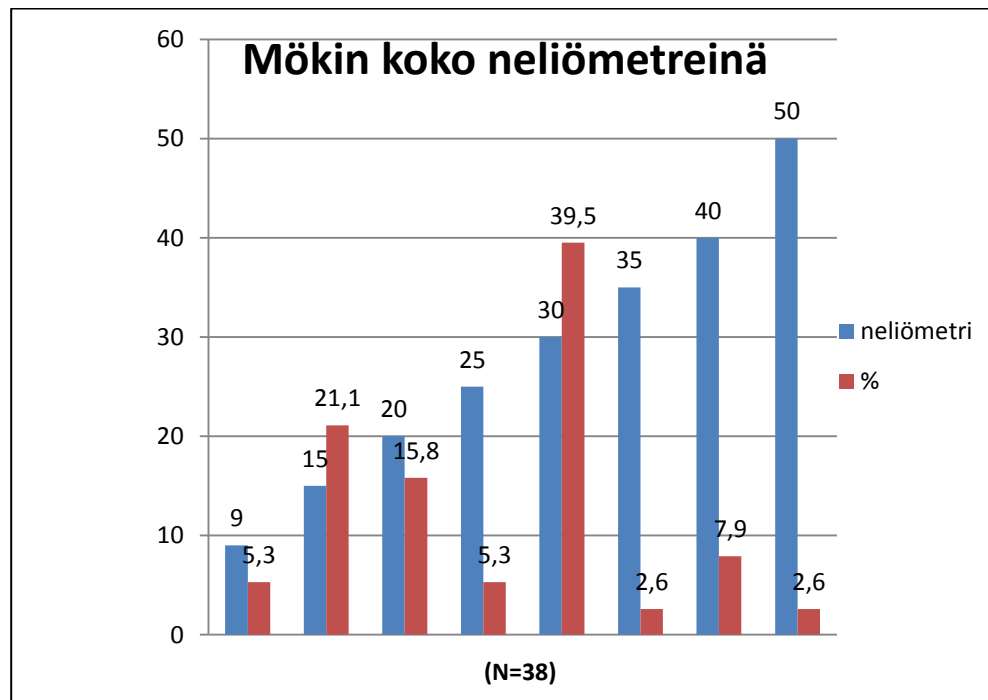
Perinteinen lautarakenteinen mökki on edelleen suosiossa, vaikka hirsirakentaminen muutoin on muodissa. Vastaajista 30 (65,2 %) kannattaa lautamökkiä ja 16 (34,8 %) olisi uudenaikaisen hirsimökin kannalla. Talvikäyttöön suunniteltava mökki on helpompi eristää lautarakenteisessa ratkaisussa heti rakentamisen yhteydessä. Myöhemmin eristystä lisättäessä varsinkin hirsitaloon, pienenee sisäpuolinen käyttöala ja joudutaan tekemään kenties uusia sisustusratkaisuja. Vastauksia annettiin 46.

10. *Mikä olisi sopiva mökin koko?*

Esimerkkinä mainittakoon kotkalainen *Korelan siirtolapuutarha*, jossa mökkejä on kahta eri kokoa, 21 ja 30 m². Rakennusoikeutta tonteilla olisi 45 m² (asema-kaava vahvistettu 1981). Palstojen koko vaihtelee 300-500 m² eli on tyypillinen suomalainen siirtolapuutarhatontti. (Lilja 1990, 30-31.)

Vastauksia annettiin 38 kpl. Tässä kysymyksessä vastaajat saivat itse päätellä

mikä olisi heidän mielestään sopiva mökin koko. Eniten ehdotettiin kokoa 30 m². Tämä koko sai 15 ääntä (39,5 %). Näyttää siltä, että vastaajien mielestä pienelle siirtolapuutarhapalstalle riittää pieni mökki. Suurimpia mökkejä, joiden koko vaihtelee 35 ja 50 neliön välillä, kannatti vain 13,1 % vastaajista. (Kuvio 4)

Kuvio 4. Sopiviksi katsottuja mökin kokoja suhteessa vastaajien lukumäärään (n=38).

11. Pitäisikö mökkiin rakentaa oma sauna? Kyllä Ei

Vastauksia annettiin 45. Vastaukset jakautuivat melkein tasan. Oman saunan kannattajia oli yksi enemmän kuin saunattoman mökin kannattajia, sillä kyllä-vastauksia annettiin 23 (51,1 %) ja kieltäviä 22 (48,9 %). Saunahan kuuluu suomalaiseen arkeen olennaisena osana. Kuitenkin oma sauna pienessä mökissä vie tilaa muulta olemiselta. Alueelle on tarkoitus rakentaa yhteinen huoltorakennus, jonka yhteyteen tulee myös sauna, joten oma sauna mökkiin

ei ole välttämätön.

12. Pitäisikö mökin olla a) yksikerroksinen vai b) kaksikerroksinen?

Vastauksia annettiin 42. Selvä enemmistö, 38 (90,5 %) kannatti yksikerroksista mökkiä ja vain neljä (9,5 %) haluaisi kaksikerroksisen. Kerros määritellään niin, että yli 160 cm korkeat sisätilat muodostavat huonekorkeuden ja kuuluvat pinta-alaan. Alle 160 cm korkeita huonetiloja voidaan siis rakentaa ilman, että rakennuksen pinta-ala muuttuisi. Siitä syystä yleisin malli puutarhamökeissä on ns. puolitoistakerroksinen. Normaalin alakerran päälle rakennetaan makuutila, mikä ei vaadi täyttä huonekorkeutta.

13. Pitäisikö mökin varusteisiin kuulua a) vesijohto ja b) sähkö?

Vastauksia annettiin 35. Vastajaat olivat harvinaisen yksimielisiä siitä, että mökkiin tarvitaan sekä sähkö että vesijohto. Kaikki halusivat molemmat. Sähkö on nykyaikana melko välttämätön myös mökkiolosuhteissa, joten on ymmärrettävää, että siirtolapuutarhaan halutaan myös sähkö. Vesijohto on samoin tärkeä. Kesäaikana riittäisi ns. maanpäällinen kesäputki, mutta varustettaessa mökki talvikäyttöön normaali vesijohtoverkosto olisi nykyaikaa.

14. Pitäisikö palsta ympäröidä a) pensasaidalla b) lauta-aidalla c) muulla tavalla d) ei millään?

Vastauksia annettiin yhteensä 47. Pensasaita oli ehdottomasti suosituin aitaamistapa, sitä ehdotti 31 (66 %) vastaajaa. Lauta-aitaakin ehdotti kahdeksan (17 %) vastaajaa. Se, mikä olisi ollut kolmas aitatyyppi, ei käy ilmi kyselytutkimuksesta. Aitojen korkeus säädellään asemakaavassa. Esimerkiksi Porissa, Luodon siirtolapuutarhassa pensasaita saa olla 120 cm korkea. (Lilja 1990, 72.)

Osa vastaajista, 8,5 %, jättäisi palstansa kokonaan aitaamatta. Muulla tavalla kuin lauta-aidalla tai pensasaidalla varustaisi neljä (8,5 %) henkilöä oman palstansa. (Kuvio 5)

Peltolan siirtolapuutarhan istutus- ja rakennusohjeissa on kuvattu muitakin aitarakenteita, joita puutarhuri voi käyttää palstan sivurajojen merkitsemiseen. Muita vaihtoehtoja olisivat n. 90 cm korkeat kevyet verkkoaidat tai rautalanka-aidat, mutta eivät piikki-lanka-aidat. (Lilja 1990, 68.)

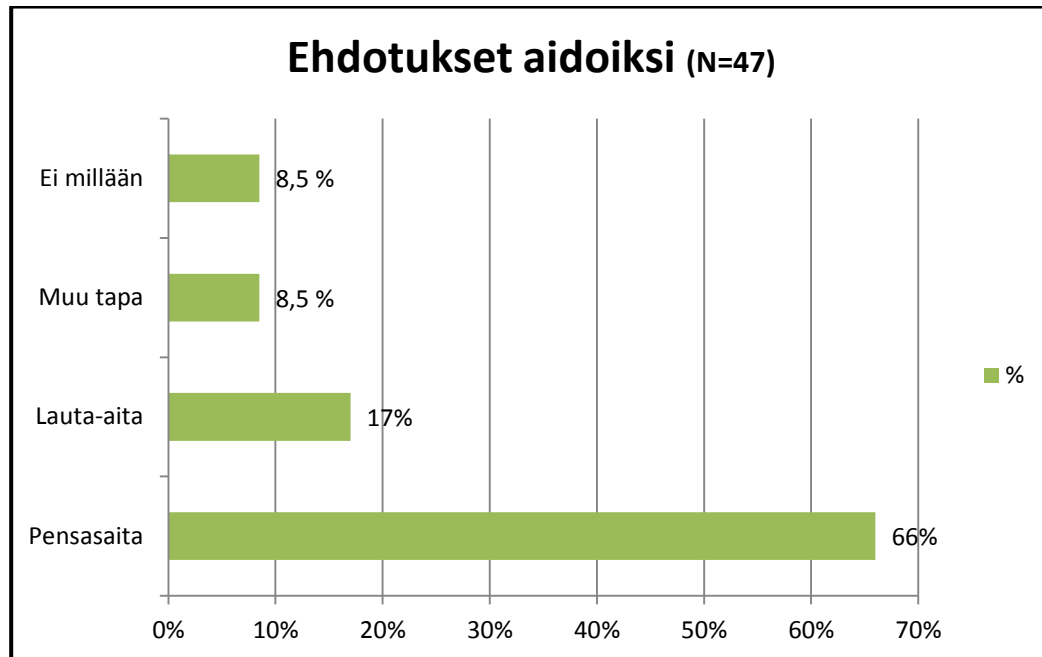
Yleensä yksityinen ja yleinen alue erotetaan toisistaan jonkinlaisella aidalla. Jos ei halua istuttaa pensasaitaa tai ryhtyä rakentamaan alusta alkaen puuaitaa, voi ostaa valmiita aitaelementtejä, joista on helppo ja nopea pystyttää näyttävä raja-aita. Kannattaa muistaa ettei palstan kaikkia sivuja tarvitse aidata, vaan jonkin osan voi jättää avoimeksi. Sivurajat kuitenkin selkiyttävät alueen naapureiden kanssa. (Gréen 1990, 54.)

Helppohoitoisimpia kasvavia aitoja ovat vapaasti kasvavat pensasaidat eli aidanteet. Niitä ei yleensä leikata, vaan annetaan kasvaa luonnollisesti. Tämä edellyttää sopua naapurin kanssa, sillä leviävät myös naapurin puolelle. Tällaisia pensaita ovat mm. virpiangervo, japaninhappomarja, pihajasmike, pensasmalliset ruusut, kuten kurttu- ja valamonruusu sekä pensashanhikki. (Gréen 1990, 83-84.)

Korkeilla pensasmaisilla kasveilla saadaan aikaan hyvä näkösuoja, mutta samalla ne varjostavat. Aitaorapihlaja, isotuomipihlaja, kotipihlaja, kotimainen kuusi, siperianhernepensas ja aroniat. Nämä kestävät hyvin leikkausta, mutta leikattuna pihlajat ja aroniat eivät kuki eivätkä tee marjoja. (Gréen 1990, 81-82.)

Laajakirjoisin pensas on orapihlaja. Pohjois-Amerikassa tavataan lähes 200 lajiketta muunnoksineen. *R. Cinovskis* on 1971 järjestänyt orapihlajat 32 ryhmään. Kuhunkin ryhmään kuuluu useita alalajeja. Tämän järjestelmän mukaisia orapihlajia kasvatetaan mm. eri puolilla Viroa. Näistä vain muutama

viihtyy Suomen kylmemmissä olosuhteissa. Tunnetuin näistä on yksittäispuunakin kasvatettava Douglasin orapihlaja (*Crataegus douglasii* Lindl). Se voi kasvaa jopa 15 m korkeaksi, ei kuitenkaan Suomessa. *Mustilan arboretumissa* Koriolla näistä on muodostettu oikein puistotie. (Laas 1998, 8-9, 65.)

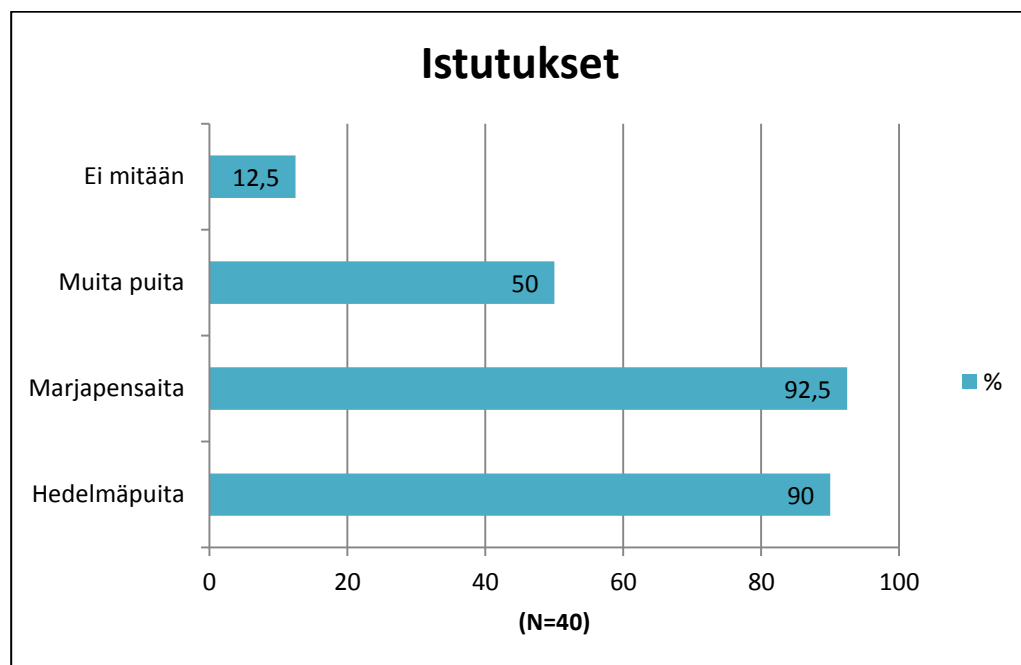
Kuvio 5. Vastaajien ehdotukset aidoiksi (n=47).

Virossa on ryhdytty lisäämään *musta-aronian* (*Arónia melanocárpa*) kasvatusta 2000-luvulla. Se sopii hyvin koristepensaaksi, koska kukkii kauniisti aikaisin keväällä. Yhtä hyvin se sopii aita- ja aidannepensaaksi. Syksyllä lehdet värittyvät kuten pihlajan lehdet. Marjoja käytetään teollisuuden raaka-aineena värikkään ja omenaisen mehun vuoksi. Pensas on vaatimaton kasvupaikkansa suhteen. (Kivistik 2007, 19.)

Haapamäen mahdolliseen siirtolapuutarhaan istutettaisiin useimmalle palstalle pensasaita, 66 %). Lautasaitaakin ehdotti 17 %, joten sellaisiakin rakennettaisiin. *Keuruun kaupunki* antaa ohjeet millaisilla aidoilla palstat voidaan ympäröidä.

15. Pitäisikö saada istuttaa a) hedelmäpuita b) marjapensaita c) muita puita ja pensaita d) ei mitään?

Hedelmäpuut ja marjapensaat ovat selvästi haluttuja. Vastaaajat haluaisivat saada omia hedelmiä ja marjoja itse kasvattaen. Vain viisi vastaajaa (12,5 %) 40:stä ei halunnut puita eikä pensaita. Moni vastasi useaan vaihtoehtoon, mutta osa ehdotti vain yhtä. Suurimman kannatuksen saivat marjapensaat, joita haluaisi palstalleen 37 henkilöä (92,5 %). Hedelmäpuiden suosio on melkein marjapensaiden luokkaa äänimäärällä 36 (90 %). Muita kuin hedelmäpuita istuttaisi 20 (50 %) vastaajaa. (Kuvio 6)

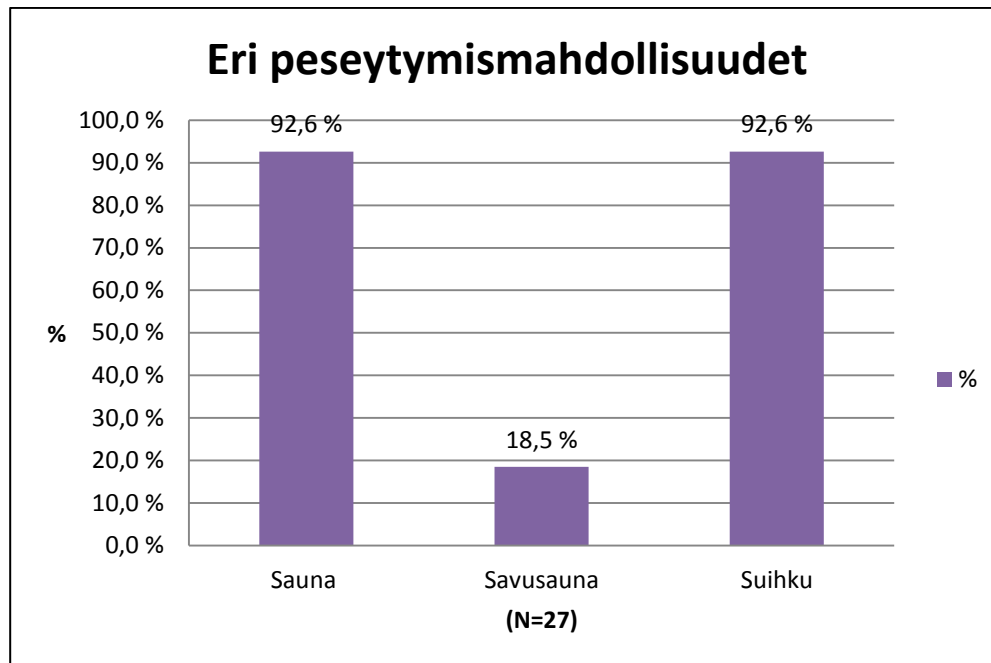

Kuvio 6. Vastaaajien puutarhaansa haluamat puut ja pensaat (n=40)

16. Pitäisikö alueella olla kaikkien käytössä a) sauna, b) savu-sauna, c) ainakin suihku?

Tähän kysymykseen vastasi 27 henkilöä. Saunan ja sen myötä suihkun haluaisi alueelle 25 henkilöä eli 92,6 % vastaajista. Savusauna ei ollut yhtä suosittu kuin

tavallinen sauna. Sellaisen haluaisi puiston alueelle viisi ”puutarhuria” eli 18,5 % vastaajista. Kaksi vastaajaa (7,4 %) tyytyisi pelkästään savusaunaan. Savusaunan kannattajista kolme (11,1 %) käyttäisi myös tavallista saunaa suihkuineen. (Kuvio 7)

Kuvio 7. Vastaajien mielipide saunan, savusaunan ja suihkun käytöstä (n=27).

Siirtolapuutarhaan on aina kuulunut sauna jossain muodossaan. Alkuaikoina sauna rakennettiin talkoilla yhteiseksi virkistysmahdollisuudeksi. Samalla saunominen oli sosiaalinen tapahtuma. Saunakulttuuri on erottamaton osa suomalaista kulttuuria. Eri asia on saunan malli ja muoto sekä tyyppi. Rakennusmääräykset kunnassa säätelevät voidaanko saunoja rakentaa myös mökkeihin. Saunojen yhteydessä on yleensä myös suihkutilat, mutta mökkiin sellaisen voisi mahdollisesti rakentaa erikseenkin. (Hauhtonen ym. 1987, 21-22.)

Hakala (1989) kertoo tutkimuksessaan, että Peltolan siirtolapuutarhaan

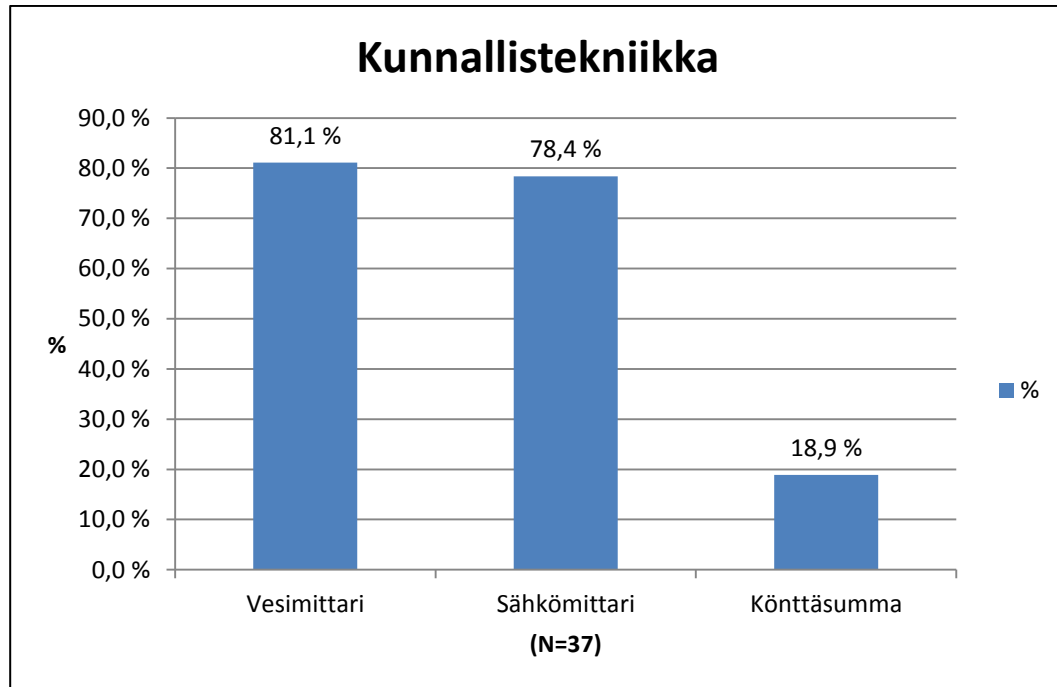
suunniteltiin saunan rakentamista 1940-luvulla. Tällöin kokouksessa oli 175 jäsentä. Näistä 12 vastusti saunan rakentamista jostain syystä. Pitää huomata, että tuolloin oli kyseessä yhteinen saunarakennus eikä kaikille rakennettu omaa. (Hakala 1989, 83.)

17. Tulisiko jokaisella palstalla olla: a) oma vesimittari, b) sähkömittari, c) vai laskutus ”könttänä”?

Tähän kysymykseen vastasi 37 henkilöä. Oman, palstakohtaisen vesimittarin kannalla oli 30 vastaajaa (81,1 %). Oman sähkömittarin haluaisi 29 vastaajaa eli 78,4 %. Seitsemän vastaajaa tyytyisi maksamaan sähkön ja veden ”könttäsuummana”. Nykyaikaan kuuluu, että ”siitä maksetaan mitä kulutetaan”. Omat kulutusmittarit on reilu tapa laskuttaa. ”Könttäsuummassa” joku voi maksaa liikaa tai liian vähän. (Kuvio 8)

Sähkö kuuluu nykyaikaan ja siksi sähkön käytön suunnittelu on tärkeää myös siirtolapuutarhassa varsinkin, jos siellä vietetään aikaa talvella. Kesäaikana voidaan toki käyttää suljettua aurinkosähköjärjestelmääkin, mutta suurimman osan ajasta verkkosähkö on käytössä. Sähkösaunat ja vedenlämmittimet, valaistus ja lämmitys vaativat sähkön. Puullakin voidaan lämmittää ja valmistaa ruoka puuhellalla, mutta siitä huolimatta sähkö on tarpeellinen jokapäiväinen energianlähde. (Hauhtonen ym. 1987, 19.)

Vesi on vielä tärkeämpi kuin sähkö. Veden jakelu on toteutettu eri tavoin kussakin siirtolapuutarhassa. Monessa paikassa on yhteinen kaivo, josta vesi noudetaan. Kehittyneempi versio on ns. kesäputkien vetäminen palstoille. Uusin tapa on rakentaa normaali vesijohtoverkosto kuten omakotialueella. Tällöin kyseeseen tulee ehdottomasti oman vesimittarin käyttö. Kesäjohtoja ja vedenkantoa käytettäessä könttäsuumma on ainoa varma rahastustapa. (Hauhtonen ym. 1987, 20-21.)

Kuvio 8. Vastaajien haluama kunnallistekniikka (n=37).

18. Kenen tulisi kustantaa mökin rakentaminen palstalle: a). palstan asukas ja b) siirtolapuutarha?

Vastauksia annettiin yhteensä 37. Kumpaankin vaihtoehtoon annettiin melkein yhtä monta mielipidettä. Palstan asukkaista 19 (51,4 %) oli sitä mieltä, että mökki kuuluu asukkaan rakennettavaksi ja 18 (48,6 %) haluaisi mökin siirtolapuutarhan kustannettavaksi.

19. Tulisiko mökissä olla takka tai muu tulisija?

Tähän kysymykseen valtaosa eli 39 (86,7 %) vastaajaa antoi myöntävän vastauksen. Vain kuusi (13,3 %) vastaajaa ei halua takkaa tai muuta tulisijaa mökkiin. On muistettava, että haluttaessa käyttää mökkiä myös talvella, tarvitaan siellä lämmityslaitte. Tällöin takka tai vastaava lämmönlähde on hyvä ja

edullinen vaihtoehto esim. sähkölämmityksen korvaajana. Kaukolämpö mahdollistaisi myös vesipattereiden käytön. Vastauksia annettiin yhteensä 45.

Lahdessa Kotiniemen siirtolapuutarhassa suurin osa mökeistä on ollut ilman lämmityslaitetta vielä 1984. (Lilja 1990, 122.)

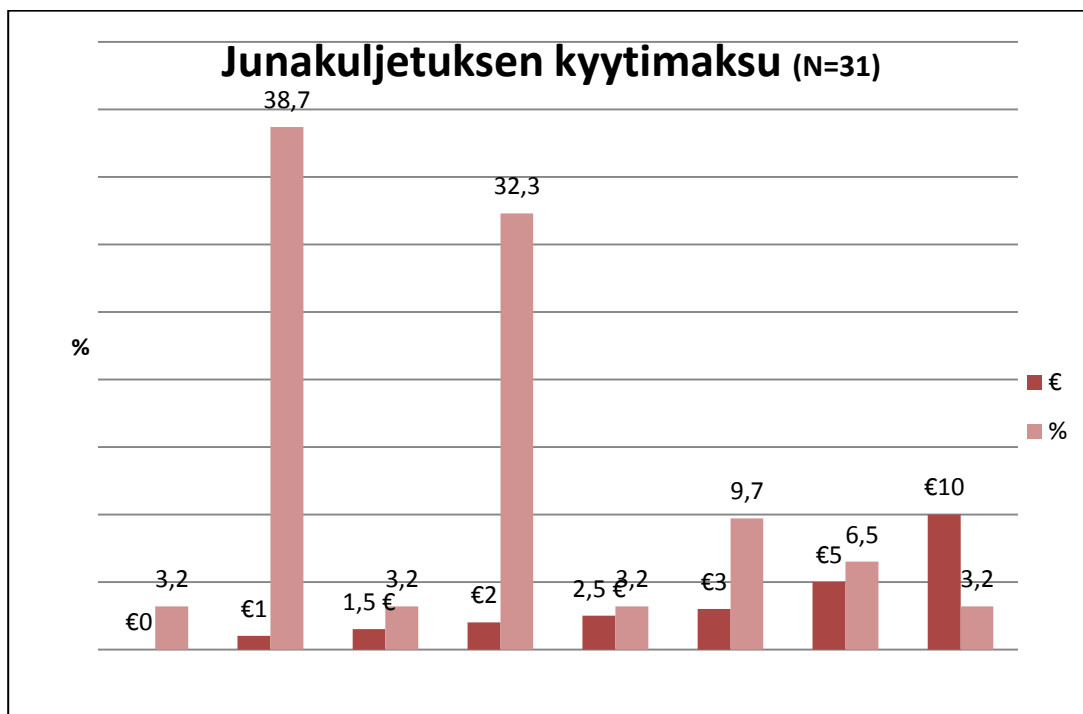
20. Jos Veturipuistossa toimiva minirautatie ulotettaisiin siirtolapuutarhan alueelle ns. hyötyradaksi niin sillä voisi matkustaa esim. palstalta ravintolaan. Olisiko se hyvä aktiviteetti?

Tämä oli tarkoitettu ns. täydentäväksi kysymykseksi eikä sillä ole varsinaista merkitystä puutarhan perustamiseen. Tällä haluttiin kuitenkin tiedustella mielenkiintoa poikkeavaan aktiviteettiin/palveluun. Vastaajista 33 (75 %) olisi valmis käyttämään pienoisorautatietä myös hyötymielessä, onhan siirtolapuutarhan perimmäisestä nurkasta matkaa ravintolaan noin 400 m. Vastaajista 11 (25 %) ei haluaisi käyttää junaa. Vastauksia annettiin 44.

Vastaukset osoittavat, että suurempi osa mahdollisista asukkaista käyttäisi palvelua. Tästä voidaan päätellä yleisestikin, että nykyajan kansalaiset haluavat mitä erilaisimpia palveluita.

21. Jos vastasit kyllä, mikä olisi sopiva kyytimaksu/kerta?

Vastauksia saatiin 31. Yhden euron kertamaksu olisi sopiva 12:n vastaajan (38,7 %) mukaan. Toiseksi eniten kannatusta sai kahden euron lippu minijunaan. Sitä kannatti kymmenen vastaajaa (32,3 %). Voidaan siis päätellä, että asukkaat ovat valmiita maksamaan tällaisestakin palvelusta.

Kuvio 9. Vastaajien käsitys sopivasta junakuljetuksen kyytimaksusta

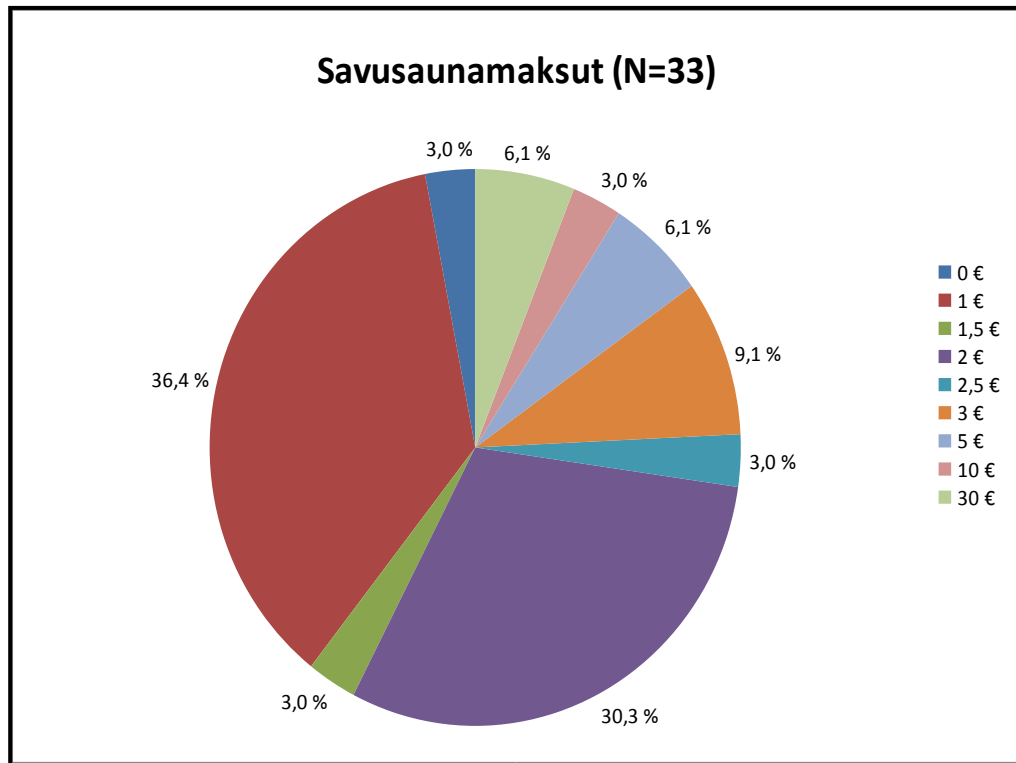
Korkeampaa maksua kuten kolmea euroa kannatti kolme (9,7 %) vastaajaa. Muutama vastaaja olisi valmis maksamaan vieläkin enemmän, sillä viiden euron lippua kannatti kaksi (6,5 %) ja kymmenen euron lippuakin yksi (3,2 %) vastaaja. Yhden äänen (3,2 %) sai ilmainen kuljetus. (Kuvio 9)

5.1.4 Aktiviteetteja koskevia kysymyksiä

22. Jos alueelle rakennetaan yleinen savusauna (ns. korsusauna), paljonko saisi maksaa tunnin saunominen?

Vastauksia tähän kysymykseen saatiin 39. Yhden euron maksua tunnin saunomisesta kannatettiin eniten. Sitä kannatti 12 (30,1 %) vastaajaa. Kahden euron maksun olisi valmis suorittamaan kymmenen (25,6 %) henkilöä.

Korkeammatkin maksut saivat kannatusta, sillä kolme (7,7 %) vastaajaa maksaisi kolme euroa ja kaksi (5,1 %) saunojaa antaisi viisi euroa. Yhden (2,6 %) äänen saivat seuraavat ehdotukset: 1,50 €, 2,50 € ja 10 €. Yksi (2,6 %) vastaaja ei haluaisi maksaa mitään.

Kuvio 10. Vastaajien suosittamat savusaunamaksut (n=33).

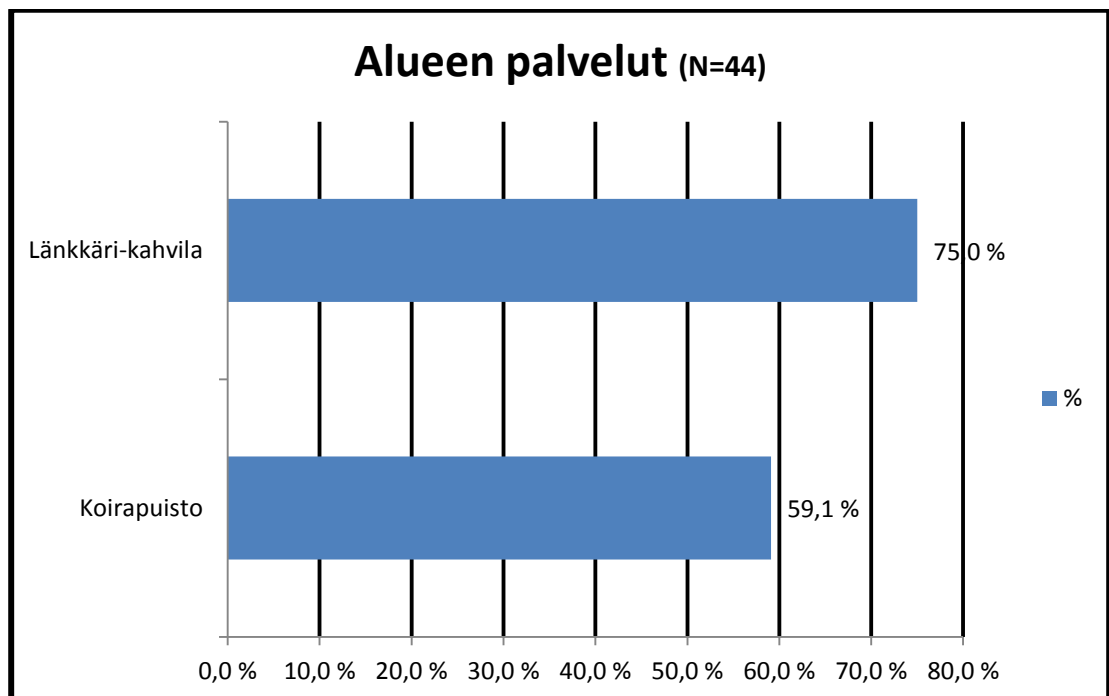
Vastausten jakaumasta nähdään ettei liian halpa eli 0-1 euroa saanut kuin yhden (2,6 %) kannattajan. Toisaalta yli kymmenen euron maksuja pidettiin liian korkeina, mutta kaksi (5,1 %) vastaajaa olisi valmis maksamaan jopa 30 euroa savusaunan löylyistä. Moيسelle kokemukselle annetaan siis suuri arvo. (Kuvio 10)

23. Jos alueelle rakennettaisiin minikokoinen ”länkkärilinnake” -kahvila, käyttäisitkö sitä?

Vastaajista kolme neljäsosaa eli 33 (75 %) käyttäisi kyseistä kahvilaa, mutta 11 (25 %) vastaajaa ei. Miten lopullisia nämä päätökset ovat? Alueellahan on jo varsinainen ravintola, jossa voi käydä kahvilla, syömässä tai nauttimassa muita virvokkeita. Pitää muistaa myös se, että mökkien valmistuttua asukkaat keittävät kahvinsa ja ruokansa usein itse. (Kuvio 10)

24. Olisiko hyvä ajatus perustaa koirapuisto Höyryveturipuiston parkkipaikan välittömään läheisyyteen Hakatien ja Veturipuistontien risteykseen?

Koirapuistoa kannatti 26 (59,1 %) vastaajaa, mutta vastustajia löytyi yllättävän paljon. Vas-taajista 22 (40,9 %) ei halua koirapuistoa lähialueelleen. Vastauksia saatiin 44. (Kuvio 10)

Kuvio 11. Vastaajien halu käyttää alueen palveluita (n=44).

Lähimmät koirapuistot sijaitsevat Jyväskylässä. Aatoksenkadun koirapuiston ala on 4200 m² . Toinen on Pohjanlammen koirapuisto, 5930 m² . Näissä on sadekatokset ja jäteastiat. Maanpinta on ainakin osittain päällystetty hakkeella, jotta se pysyisi kuivana. Molemmat ovat käytössä myös talvella.
(<http://koirapuistot.com/jyvaskyla>)

Esimerkin vuoksi tuon tiedoksi, että Helsingissä on 80 koirapuistoa eri puolilla kaupunkia. Niissä on yleensä osastot isoille ja pienille koirille. Joissain tapauksissa koirat pääsevät myös uimaan. Muutoin kaupunkien järjestyssäännöt kieltävät koirien pääsyn uimarannoille. Kaupungeissa on järjestyssäännöt, jotka määräävät milloin ja missä koira on pidettävä kytkettynä.
(<http://www.hel.fi/hki/HKR/fi/Viheralueet/Koira+kaupungissa>)

25. Kerro vapaasti, mitä muita aktiviteetteja haluaisit sinulle tarjottavan, jos olisit siirtolapuutarhuri?

Vastaajat ehdottivat monenlaisia aktiviteetteja. Vastauksissa esiintyi kymmeneneri teemaa.

Taulukko 1. Vastaajien ehdottamat aktiviteetit

<i>Vene- ja kalastusmahdollisuus viereiselle järvelle</i>
<i>Alueen lähituotteita: juureksia, leipomotuotteita</i>
<i>Tanssiliput kerran kuukaudessa kuuluisi siirtolapuutarhureille</i>
<i>Alennus tansseihin</i>
<i>Uimapaikka pitäisi olla lähellä</i>
<i>Ideat ovat hyviä</i>
<i>Asukasiltoja, kesäjuhlia</i>
<i>Karaoke joka toinen ilta</i>
<i>Saisi ostaa multaa, ravinteita, koristekiviä, suojamuovia yms. puutarhaan liittyvää</i>
<i>Lemmikkieläinhoitola</i>

5.1.5 Henkilöön liittyviä kysymyksiä

26. *Olen mies, olen nainen.*

Vastauksia annettiin 54. Vastaajista oli naisia 42 (77,8 %) ja miehiä 12 (22,2 %).

27. *Kuulun ikäryhmään:
alle 30 vuotta, 31 – 40, 41 – 50, 51 – 60, yli 60*

Vastaajia oli 54.

Taulukko 2. Nais- ja miesvastaajien jakaumat ikäryhmittäin.

Ikäryhmä	Miehet	Naiset
alle 30 vuotta		5,6 %
31-40	1,8 %	10,8%
41-50	11,1 %	33,3 %
51-60	3,7 %	11,1 %
yli 60 vuotta	5,6 %	17,0%

Tämä tutkimus osoittaa, että pääosa palstaviljelijöistä ja sellaisiksi aikovista on naisia. Vielä tarkemmin voidaan aiemmista tutkimuksista (Hakala 1989) todeta, että valtaosa siirtolapuutarhan harrastajista on eläkeläisiä. Naisten osuuden suuri määrä noudattelee samaa linjaa kuin aikaisemmilla vuosikymmenilläkin. (Hakala 1989, 58.)

28. *Asun Keuruulla, muualla.*

Taulukko 3. Vastaajien asuinpaikat.

Paikkakunta	Naiset	%	Miehet	%
<i>Keuruu</i>	36	66,7	6	11,1
<i>Petäjavesi</i>	1	1,9	1	1,9
<i>Pääkaupunkiseutu</i>	3	5,6	1	1,9
<i>Ruovesi</i>			2	3,7
<i>Tampere</i>	2	3,7	2	3,7
Yhteensä	42	77,8	12	22,2

Vastauksia annettiin 54. Vastaajista naisia oli 42 (77,8 %) ja miehiä 12 (22,2 %).

29. *Harrastatko nyt puutarhaviljelyä?*

Vastauksia saatiin 29. Puutarhan harrastajiksi ilmoittautuneista oli naisia 25 (86,2 %) ja miehiä oli neljä (13,8 %). Kyselyhetkellä aika moni oli jo perehtynyt puutarhan hoitoon. Tällöin siirtolapuutarhankin hoito onnistunee tottuneesti.

30. *Olen työelämässä tai en ole.*

Vastaajia oli 54. Heistä 48 (88,9 %) ilmoitti olevansa työelämässä mukana. Joukossa saattaa olla myös osa-aikaeläkeläisiä, koska heille ei esitetty omaa kohtaa. Loput vastauksen palauttaneista eivät joko ole töissä tai eivät halua muuten ilmaista kantaansa tai eivät vastaa, koska osa-aikaisuuskohta puuttui. Joukossa voi olla myös työttömiä.

31. *Onko käytössäsi nyt muu kesämökki (vast)? Kyllä Ei*

Vastauksia saatiin 48. Vastaajista 28 (58,3 %) ilmoitti käytössään olevan jonkinlaisen kesänviettopaikan. Ilman kesämökkiä oli 20 (41,7 %) vastaajaa.

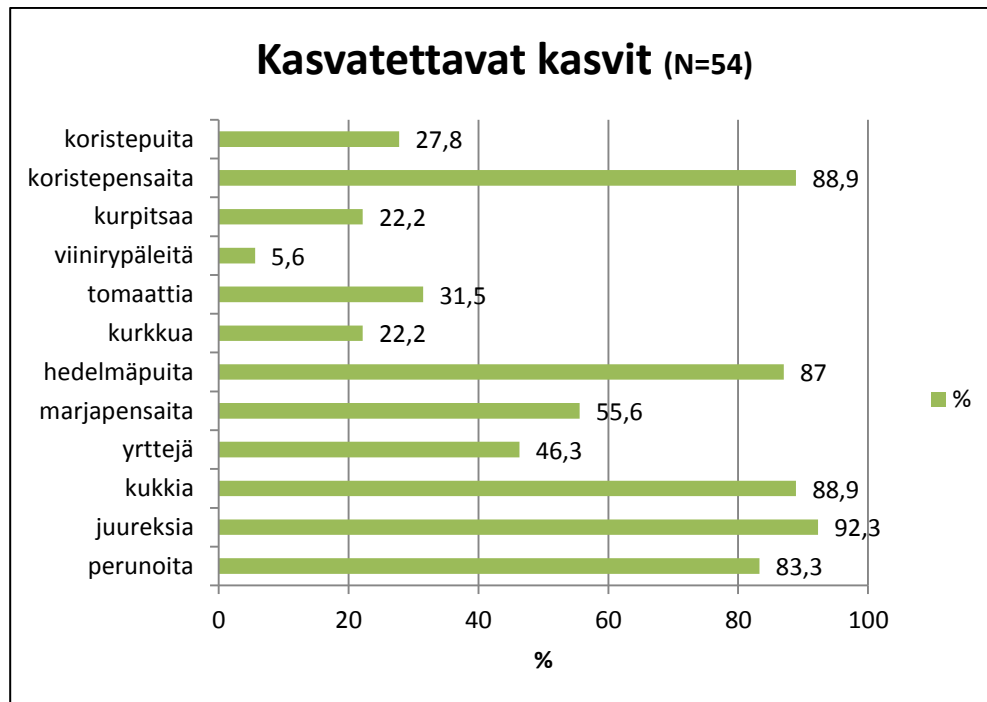
32. Harrastavatko vanhempasi/lapsesi kasvimaan hoitoa? Kyllä Ei

Vastauksia saatiin 54. Vastaajista 45 (83,3 %) ilmoitti, että joku lähisukulainen harrastaa puutarhanhoitoa. Vain yhdeksän (16,7 %) vastaajan vanhemmat tai lapset eivät harrastaneet puutarhaa.

33. Mitä kasvattaisit siirtolapuutarhapalstalla?

Vastauksen tähän kysymykseen antoi 54 vastaajaa. Jäljempänä olevassa luettelossa (kuvio 11) ovat kaikki kasvit suomalaisille tuttuja. Yrttejä eivät kuitenkaan kaikki ehkä tunne. Yrttien kasvatusta saa koko ajan enemmän suosiota Suomessa. Pienillä puutarhapalstoilla ei tietenkään voi harrastaa laajaa kaupallista tuotantoa. Perheen tarvitsemat yrtit voi hyvin kasvattaa itse omassa kasvimaassa. Luonnossa esiintyy sellaisia kasveja, joita voidaan viljellä kotipuutarhassa yrttien tapaan: kumina, punahattu, auringonhattu, väinönputki, minttu, kihokki. (Vuori 2010, 44-45.)

Jokapäiväisessä ruuanlaitossa käytettäviä maustekasveja voitaisiin kasvattaa Suomessa. Vahinko vain, että suuri osa niistä tuodaan ulkomailta. Haapamäelle sopivia ovat ainakin: liperi, mäkikuisma, mäkimeirami (oregano), ratamot, siankärsämö, voikukka, kehäkukka, basilika, nokkonen, persilja, rakuuna, tilli, salvia ja timjami. Näitä käytetään niin mausteena kuin rohdoksenakin ja ovat helppoja kasvattaa. (Lääperi 1999, 24-27.)

Kuvio 12. Vastaajien valitsema viljelykasvit palstalle (n=54).

34. Miten suuri kasvimaan pitäisi olla? 10 m² 20 m² 30 m² 40 m² 50 m²
suurempi pienempi

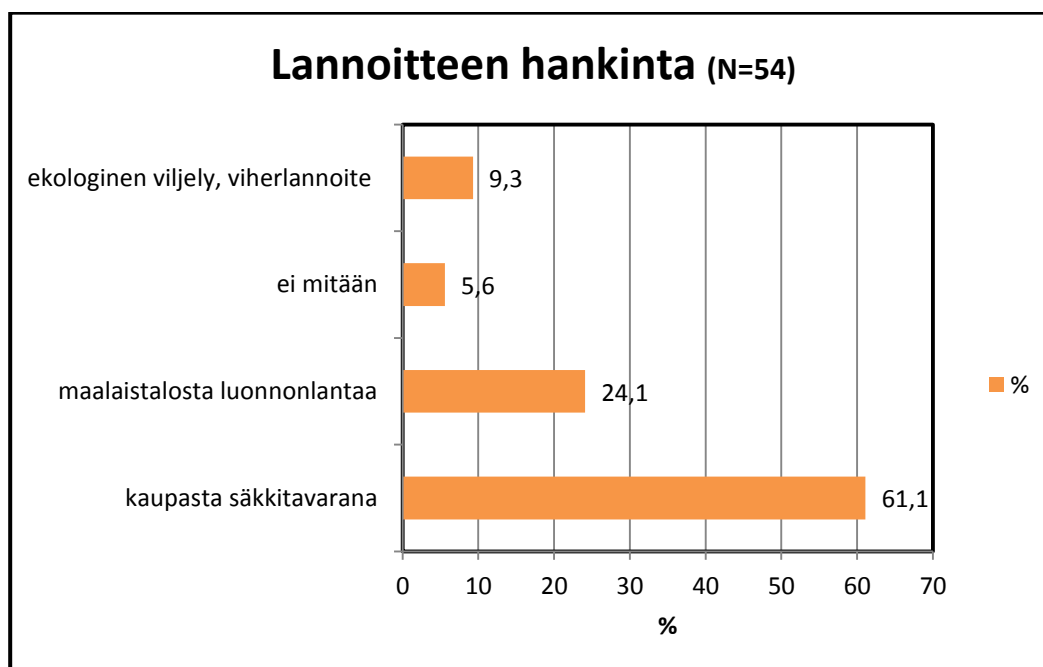
Kysyttäessä kasvimaan kokoa tarkoitettiin nimenomaan palstan sitä osaa, jossa kasvatetaan perunat ja juurekset. Vastaajat ovat hyvin oivaltaneet sopivan koon. 40 m² kasvimaata antaa jo mukavan satomäärän. Pienemmältäkin alalta voi hyvänä satokautena saada tuntevan määrän perunaa ja vihanneksia. Joku haluaakin saada vain sen verran, mikä riittää kesäkäyttöön mökillä. Mitä pienempi on kasvimaata sitä enemmän on tilaa nurmikolle, puille ja pensaille sekä kukkapenkeille ja pihapoluille.

Vastauksia saatiin 54. Suurin osa vastaajista eli 21 (38,9 %) kannatti 40:n neliömetrin alaa. Suuremmatkin alat saivat ääniä, sillä 50 neliömetriä olisi sopiva koko 13:n (24,1 %) vastaajan mielestä. Tätäkin suurempaa kasvimaata viljेलisi kahdeksan (14,8 %) vastaajaa. Pienempien kasvimaiden suosio oli vähäisempää. Alle kymmenen neliömetrin kasvimaata ei halunnut kukaan, mutta 30 neliömetriä olisi kuuden vastaajan mielestä hyvä koko. Pienen,

kymmenen neliömetrin alan valitsisi kaksi (3,7 %) ja vähän laajemman alan, 20 neliömetriä valitsi neljä (7,4 %) vastaajaa.

Lannoite ei pienellä siirtolapuutarhapalstalla tule ongelmaksi. Kaupasta voi ostaa pieniäkin määriä keinolannoitteita ja ne on helppo kuljettaa. Kuitenkin maan pitkäaikaisen kehityksen kannalta olisi hyvä saada joskus aitoa lantaa lisäämään humusta. Nokkosista haudutettu viherlannoite on myös hyvä vaihtoehto luonnollisena aineena. Osa kasvattajista ei käyttäisi mitään lannoitetta. Se on hyvä vaihtoehto ainakin silloin, kun maaperä on muhevaa ja edellisen kauden ylimääräiset kasvinosat jätetään maahan maatumaan.

Suurin osa vastaajista ostaisi lannoitteen kaupasta, 61,1 %. Lantaa käyttäisi 24,1 % vastaajista. Karjanlannan saanti vaikeutuu, kun monet kannattamattomat maatilat lopettavat maidontuotannon sekä lihakarjan kasvatuksen ja siirtyvät viljan tuottajiksi. Ilman minkäänlaista lannoitetta tulisi toimeen kolme (5,6 %) vastaajaa ja ekologista viljelyä haluaisi harrastaa viisi (9,3 %) vastaajaa. (Kuvio 13)

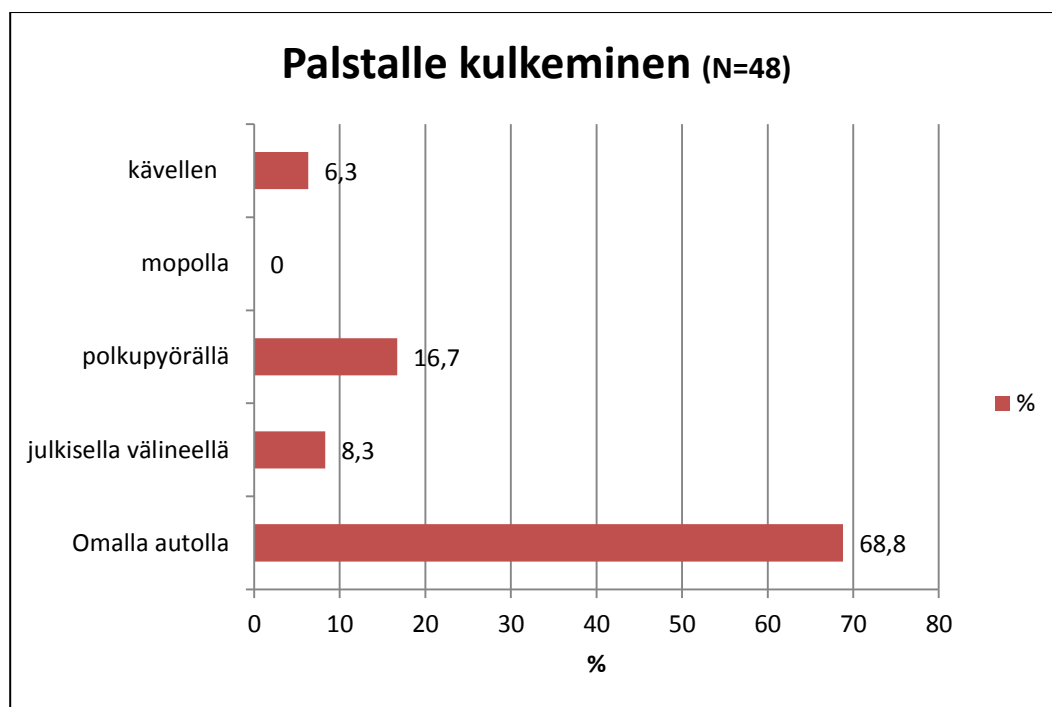
Kuvio 13. Vastaajien mielipide lannoitteista kasvimaalle (n=54)

36. Jos et ole aiemmin ollut mukana siirtolapuutarhatoiminnassa, uskotko naapurisovun olevan hyvä palstojen asukkaiden kesken?

Vastauksia annettiin 43 ja kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että sopu naapureiden kanssa pysyy hyvänä. Joku oli kirjoittanut sivukaneetin: Eiköhän erimielisyyksistä selvitä puhumalla, en ole kuullut, että aiemmin olisi ollut kovin paljon riitoja viljelijöiden välillä.

37. Miten kulkisit palstalle?

Vastauksia saatiin 48. Suosituin vastaajien ehdotus kulkutavaksi kodin ja siirtolapuutarhan välillä oli oma auto. Autokuljetusta kannatti 33 (68,8 %) vastaajaa. Polkupyörää käyttäisi kahdeksan (16,7 %) ja julkista välinettä neljä (8,3 %) vastaajaa. Kävellessä kolme (6,3 %) vastaajaa. Mopoa ei käyttäisi kukaan. (Kuvio 14)

Kuvio 14. Vastaajien ehdotukset palstalle kulkemiseen (n=48).

Aikaisempina aikoina, kun yksityiset henkilöautot olivat harvinaisempia, kulkivat ihmiset palstoilleen julkisilla kulkuvälineillä. Polkupyörä oli myös suosittu ja edullinen sekä kuntoa ylläpitävä matkustustapa vielä 1950-luvulla. (Hakala 1989, 59.)

Vaikka ollaan rautatien varrella ja juna kuuluu Haapamäen jokapäiväiseen elämään, kukaan ei ehdottanut junaa kulkuvälineeksi. Tämä johtuu siitä yksinkertaisesta syystä, että junavuoroja on niin harvassa, että junalla ei ole mahdollista tulla esimerkiksi aamulla palstalle ja palata junalla illalla kotiin.

38. Haluatko osallistua yhteisiin talkootöihin?

Kartoitettaessa mahdollisten puutarhureiden intoa osallistua yhteisiin talkoisiin ei voida olla aivan varmoja ymmärtävätkö vastaajat, että yleensä siirtolapuutarhoissa kaikki yleiset toimet hoidetaan yhteispelillä. Toisaalta työskentely omalla palstalla on hyvin antoisaa puuhaa koko perheelle. Niin aikuisille kuin lapsillekin löytyy mielenkiintoista ja tarpeellista askartelua pitkin kesää. (Koch 1945, 22.)

Yhteisiin askareisiin oli valmiina 47 (95,9 %) ja vain kaksi (4,1 %) oli sitä mieltä etteivät jostain syystä voi tai halua osallistua niihin. Vastaajia oli 49.

39. Miten pitkä matka voisi olla kotoa siirtolapuutarhaan?

Vastauksia annettiin 40. Lyhin ehdotettu matka oli 1,5 km, jota esitti kolme (7,5 %) vastaajaa. Kahdesta kolmeen kilometriä oli kuuden (15 %) mielestä hyvä matka. Viisi kilometriä oli suurimmalla osalla riittävä taival kotoa siirtolapuutarhaan. Tätä kannatti 31 (77,5 %) mahdollista tulevaa siirtolapuutarhuria.

Mäntässä oleva Riihossalmen siirtolapuutarha on juuri sopivan matkan päässä Mänttä-Vilppulan kaupungista, koska sieltä on kaupunkiin matkaa viisi kilometriä, jota 77,5 % vastaajista ehdotti. (Lilja 1990, 133.)

40. *Viettäisitkö vapaa-aikaa ystävien kanssa siirtolapuutarhassa kesällä, talvella?*

Vastauksia annettiin 54. Kesällä viettäisi vapaata puutarhapalstalla ystävien kanssa 48 (88,9 %) vastaajaa. Talvella olisi kymmenen (18,5 %) vastaajaa valmiit uhmaamaan tuiskua ja pakkasta myös talvikäyttöisellä mökillä.

Hakalan (1989) mukaan monet, varsinkin eläkeläiset, yöpyvät palstoillaan ja käyvät vain tarvittaessa hoitamassa asioitaan kaupungissa. Enin osa yöpyjistä on ollut pariskuntia tai perheitä. Yksinäisillä henkilöillä on ollut tapana yöpyä kaupungissa. (Hakala 1989, 59.)

5.2 Toinen kyselykierros

Toisen kyselyn suoritin jakamalla Keuruun torilla joulukuussa 2012 kahtena toripäivänä kyselylomakkeita toriasiakkaille, jotka palauttivat vastaukset minulle heti vastattuaan kysymyksiin. Keuruulaisiin perheisiin jaoin kyselylomakkeiden mukana nimelläni varustetun palautuskuoren, jonka postimaksu oli valmiiksi maksettu. Jaoin lomakkeita yhteensä 100. Palautuksia tuli 82 (82 %). Torilla palautettiin kaikki 32 vastauslomaketta, jotka jaoin siellä. Postilaatikoihin jaoin 68 kyselyä ja niistä palautettiin 50 (73,5 %). Tämä kysely sisälsi 15 edellisen kyselyn tulosten perusteella laadittua kysymystä.

1. Olisiko tontilla huomioitava erikseen asuntovaunun/asuntoauton säilytys mahdollisuus (katos)?

Vastauksia annettiin 80. Vastaajista 56 (70 %) kannattaa paikan varausta, mutta vain kolme (3,75 %) esittää katoksen rakentamista.

Keskustelussa Keuruun kaava-arkkitehti *Timo Määttä*n kanssa (12.4.2012) kävi selväksi, että nykyaikana hyvin monella on jossain elämänvaiheessa asuntovaunu tai vastaava, joten myös siirtolapuutarhaa suunniteltaessa tulee ottaa huomioon säilytyspaikka sellaisellekin henkilöauton lisäksi.

2. Pitäisikö mökkien olla myös talvikäyttöön tarkoitettuja?

Vastauksia annettiin 80. Mökkien talvikäyttö kiinnostaa lähes kaikkia. Vastaajista 73 (91,3 %) haluaisi mökkinsä talvilämpimäksi. Tähän liittyen kaava-arkkitehti *Timo Määttä* (12.4.2012) kertoi, että mökki on mahdollista rakentaa joko kesä- tai talvikäyttöön. Mikäli mökki lämpöeristetään tulee noudattaa samoja sääntöjä kuin varsinaisten ympärivuotiseen käyttöön tarkoitettujen vapaa-ajan asuntojen rakentamisessa.

3. Jos koko alueen mökeille suunnitellaan yhteinen lämmitysratkaisu, mikä sopisi mielestäsi parhaiten? a) sähkö b) öljy c) maalämpö d) hake/pelletti/puu e) turve f) aurinkoenergia g) muu, mikä?

Vastauksia annettiin 82. Öljyn kallis hinta oli osattu huomioida, koska kukaan ei kannattanut sitä. Vastaajat ovat selvästi tiedostaneet lämmityskustannusten nousun ja reagoivat tässä oikealla tavalla esittäessään maalämpöä ratkaisuksi. Tulevaisuuden voimanlähde, aurinkoenergia otettiin myös huomioon viiden vastaajan toimesta.

Sähkön käyttöä energialähteenä kannatti kuusi (7,3 %) vastaajaa. Maalämmön käyttöön ottoa halusi 54 (65,9) vastaajaa. Hakkeen/pelletin/puun käytön kannalla oli kymmenen (12,2 %) vastaajaa. Turvetta kannatti vain kaksi (2,4 %) ja aurinkoenergiaa viisi (6,1 %) vastaajaa. Omavalintaisena vaihtoehtona viisi (6,1 %) vastaajaa ehdotti *kaukolämpöön* liittymistä.

Taulukosta 4 ilmenee eri lämmönlähteet, joita vastaajat haluaisivat siirtolapuutarhaan.

Taulukko 4. Vastaajien ehdottamat lämmönlähteet.

Lämmönlähde	Vastaajia	%
sähkö	6	7,3
öljy		
maalämpö	54	65,9
hake/puu/pelletti	10	12,2
turve	2	2,4
aurinkoenergia	5	6,1
muu	5	6,1

Sähkön käyttöä energialähteenä kannatti kuusi (7,3 %) vastaajaa. Maalämmön käyttöön ottoa halusi 54 (65,9) vastaajaa. Hakkeen/pelletin/puun käytön kannalla oli kymmenen (12,2 %) vastaajaa. Turvetta kannatti vain kaksi (2,4 %) ja aurinkoenergiaa viisi (6,1 %) vastaajaa. Omavalintaisena vaihtoehtona viisi (6,1 %) vastaajaa ehdotti *kaukolämpöön* liittymistä.

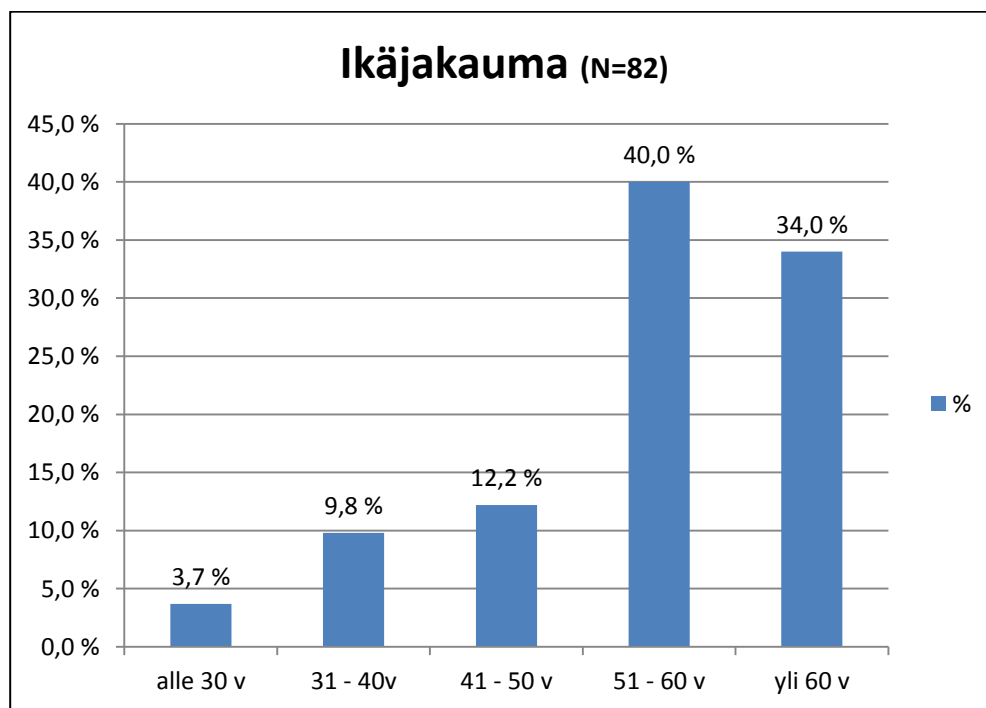
4. Olen a) mies b) nainen.

Vastauksia annettiin 82. Vastaajista naisia oli 50 (61 %) ja miehiä 32 (39 %). Samoin kuin ensimmäisessä kyselyssä oli nytkin suurin osa vastaajista naisia. Vastaajien määrä on suoraan verrannollinen yleensä puutarhatoiminnasta

kiinnostuneisiin. Miesten ja naisten välinen suhde puutarhatoiminnassa on vuosikymmenien kuluessa muuttunut. Sotien jälkeen 1940-luvun lopulla miehiä oli mukana palstaviljelyssä saman verran kuin naisia. (Honka-Hallila 1997, 27.)

5. Kuulun ikäryhmään: a) alle 30 vuotta b) 31-40 c) 41-50 d) 51-60 e) yli 60 vuotta.

Vastauksia annettiin 82. Vastaajien ikäjakaumasta nähdään, että yli 50-vuotiaiden osuus on suurin. Syy siihen, että nuorempia vastaajia ei ollut kovin paljon, johtuu ajankohdasta, jolloin jaoin kyselylomakkeita. Keuruun torin aukioloaika torstaisin on kahdeksasta 14:ään. Torin aukioloaikana useimmat ihmiset olivat töissä.

Kuvio 15. Vastaajien ikäjakauma (n=82)

Eläkeläisillä ja työttömillä oli suurempi mahdollisuus osallistua tähän kyselyyn.

Yli 60-vuotiaita vastaajia oli 28 (34 %) ja ikäryhmään 51-60 kuului 33 (40 %). Ikäryhmä 41:stä 50:een koostui kymmenestä (12,2 %) vastaajasta. Nuoremman, 31-40-vuotiaiden, ikäryhmän muodosti kahdeksan (9,8 %) vastaajaa. Pienimpään, alle 30-vuotiaiden ikäryhmään kuului vain kolme (3,7 %) vastaajaa. (Kuvio 15)

Peltolan siirtolapuutarhan palstaviljelijät olivat pääasiassa perheitä, mutta sodan jälkeen (1947) on kuvattu ikäjakaumaa: 2/3 oli 31-50-vuotiaita. Näistä yli 90 % oli naimisissa ja loput lähinnä soteleskiä. (Honka-Hallila 1997, 27.)

6. *Olen itse kiinnostunut siirtolapuutarhasta: a) kyllä b) en ole.*

Kiinnostus siirtolapuutarhapalstaan on kohtalainen. Naisista 40 (48,8 %) ja miehistä 15 (18,3 %) ilmoitti olevansa kiinnostunut siirtolapuutarhasta. Vastauksia annettiin 82.

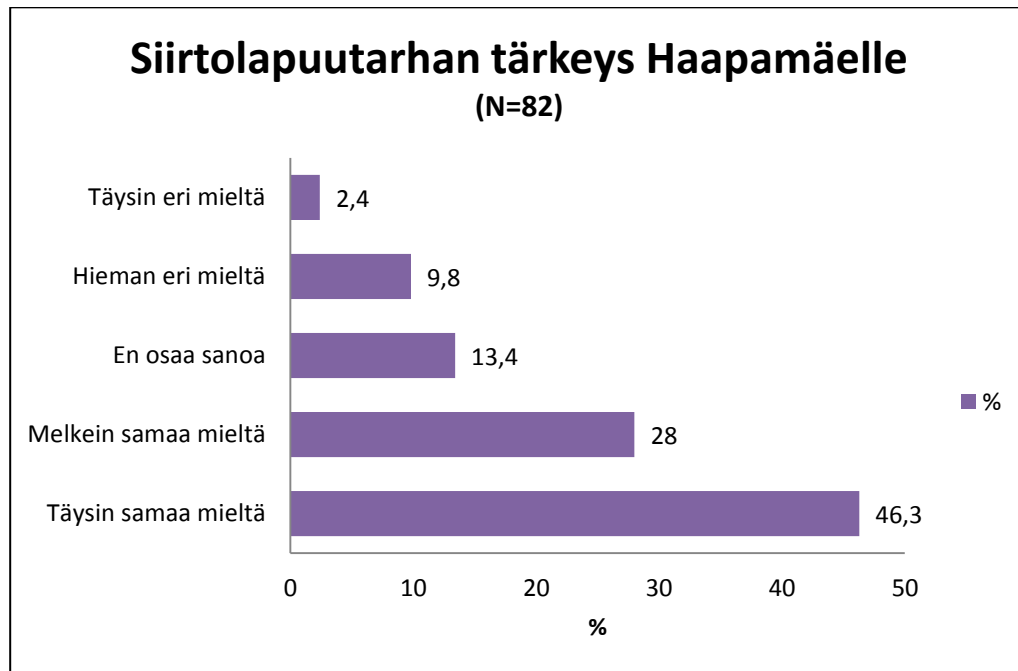
.

7. *Pidän siirtolapuutarhan saamista Haapamäelle tärkeänä. a) Täysin samaa mieltä b) Melkein samaa mieltä c) En osaa sanoa d) Hieman eri mieltä e) Täysin eri mieltä.*

Vastauksia annettiin 82. Mielenpitoet siirtolapuutarhan tärkeydestä Haapamäelle jakaantuivat kuviosta 16 ilmenevällä tavalla.

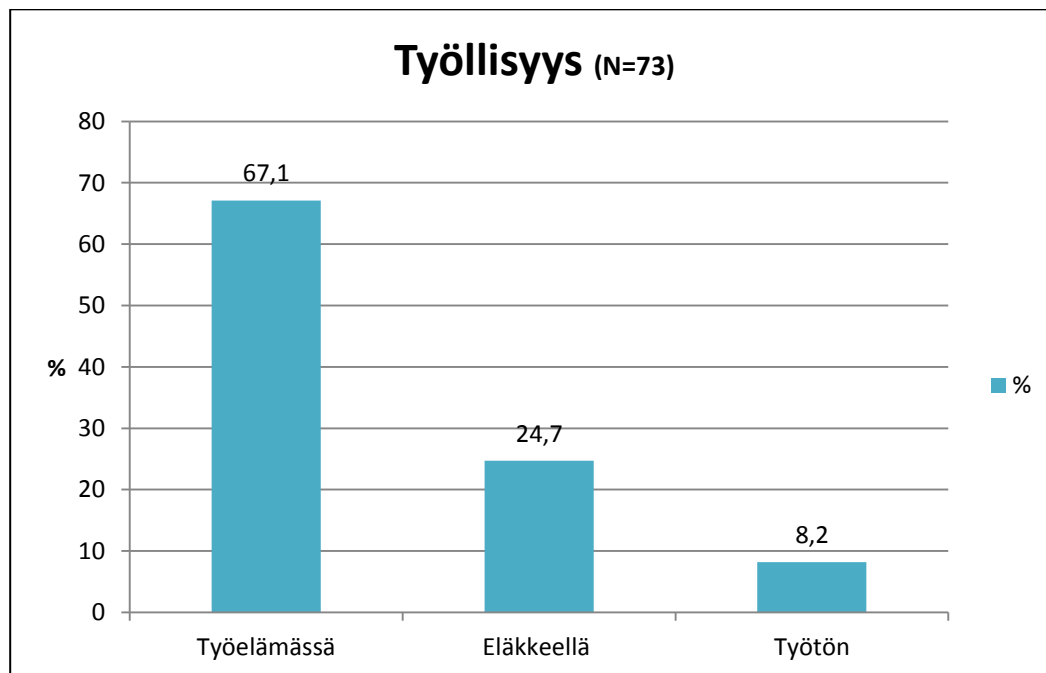
Täysin samaa mieltä oli suurin osa vastaajista. Tätä vaihtoehtoa kannatti 38 (46,3 %) vastaajaa. Seuraavaksi eniten ääniä sai vaihtoehto ”melkein samaa mieltä”. Sitä kannatti 23 (28 %) vastaajaa. Mielenpidettään ei osannut sanoa 11 (13,4 %) vastaajaa. Hieman eri mieltä oli 8 (9,8 %) vastaajaa. Täysin eri mieltä siirtolapuutarhan tarpeellisuudesta Haapamäelle oli kaksi (2,4 %) vastaajaa. Melkein samaa mieltä ja täysin samaa mieltä oli yhteensä 61 (74,3 %)

vastaajaa. Tulokset osoittavat, että siirtolapuutarha halutaan Haapamäelle.

Kuvio 16. Siirtolapuutarhan saamisen tärkeys Haapamäelle (n=82)

8. a) Olen työelämässä b) eläkkeellä c) työtön

Kuvio 17. Vastaajien työllisyys (n=73)

Työelämäntiedusteluun vastasi 73. Vastaajista 49 (67,1 %) ilmoitti olevansa työssä. Eläkeläisiä kertoi olevansa 18 (24,7 %) vastaajista. Työttömiä oli ilmoittajien mukaan kuusi (8,2 %) henkilöä. (Kuvio 17)

9. a) Haluaisin puistoon erilaisia aktiviteetteja. b) Aktiviteeteilla ei ole merkitystä siirtolapuutarhassa.

Vastauksia annettiin 73. Kaikki 32 (43,8 %) miesvastaajaa kannattivat aktiviteetteja. Naisista aktiviteetteja haluaisi 41 (56,2 %) henkilöä.

10. Palstalla pitää ehdottomasti olla jonkinlainen mökki: kyllä - ei

Vastauksen antoi 75 henkilöä. Vastaajista 30 (40 %) miestä ja 45 (60 %) naista haluaisi palstalle mökin.

11. Harrastatko nyt puutarhaa? Kyllä – En

Vastauksia annettiin 75. Miehistä 18 (24 %) ja naisista 23 (31 %) ilmoitti harrastavansa puutarhaa. Vastaaajista 34 (45 %) ilmoitti, että ei harrasta puutarhaa.

12. Mikä olisi sopiva vuosivuokra noin 400 m² palstalle?

a) 100 € b) 200 € c) 300 € d) 400 € e) 500 €

Vuosivuokra on hyvin vaihteleva käsite. Kunta tai usein kyseinen siirtolapuutarhayhdistys perii vuokraa kiinteänä summana palstasta. Kuitenkaan kaikki kunnat eivät peri vuokraa, vaan pastat ovat ilmaisia. (Koivunen 2011, 11.)

Taulukko 5. Vastaaajien ehdottamat vuosivuokrat.

Vuosivuokra euroina	Miehet	%	Naiset	%
100	10	12,2	12	14,6
200	13	16	21	25,6
300	4	4,9	16	19,5
400	4	4,9	1	1,2
500	1	1,2		
Yhteensä	32	39,0	50	61,0

Vastauksia annettiin 82. Sopivia vuosivuokria ehdotettiin seuraavasti:

Tampereella Raholan siirtolapuutarhassa palstojen yleisin koko on 300 m². Neliövuokra on 0,45 €/m². Vuosivuokraksi kertyy tällöin 135 €. (Löf & Kalin 2012, 18)

13. Paljonko maksaisit valmiista palstasta ja mökistä?

a) 10000 € b) 20000 € c) 30000 € d) 40000 € e) 50000 € f) 60000 €

Vastauksia annettiin 72. Vastaajien mielestä sopivia palstan + mökin hinta ilmenee taulukosta 6.

Ostohinta siirtolapuutarhapalstalle ja mökille lienee vaikea määritellä, jos ei ole aiemmin sellaista omistanut. Löfin ym. (2012) tutkimuksen mukaan pelkän mökin, jonka rakennusala on 35 m², hinnaksi muodostuu 60 000 €. Pienen mökin, jonka koko on 25 m², hinta on 47 000 €. Nämä hinnat sisältävät kaikki mökin rakentamiseen liittyvät kustannukset. (Löf ym. 2012, 67)

Taulukko 6. Vastaajien mielipide palstan + mökin ostohinnoista.

Palstan + mökin hinta euroina	Miehet	%	Naiset	%
10 000	12	16,6	11	15,3
20 000	15	20,8	21	29,2
30 000	3	4,2	5	6,9
40 000	2	2,8	3	4,2
50 000				
60 000				
Yhteensä	32	44,4	40	55,6

Kaikki eivät osanneet tai halunneet antaa hintasuositusta. Korkeimmat hinnat on jätetty kokonaan hyväksymättä, mikä sinänsä on ymmärrettävää tälle aikakaudelle, jolloin kaikessa tulisi säästää. Kaikki 40 000 € kannattajat ovat työelämässä. Sen sijaan 30 000 € ryhmään mahtuu jo pari eläkeläistä. Työttömät ovat sillä kannalla, että 10 000 € olisi riittävä hinta pikku mökistä palstalla. Suosituimmaksi kohtuuhinnaksi on muodostunut 20 000 €. Tässä ryhmässä on sekä työllisiä että eläkeläisiä.

Siirtolapuutarhaliiton sihteeri, *Maija Roinila* [Viitattu 27.2.2013], kertoo Iltasanomissa 6.5.2012, että Helsingissä siirtolapuutarhoihin jonotetaan. Roinilan mukaan myyjät ovat vahvoilla ja voivat pyytää mökeistä jopa 100 000 €. Keskihinta on kuitenkin 50 000-60 000 € välillä. Kyseessä on tällöin keskikoinen, 30:n m² mökki. Palstojen koko vaihtelee Roinilan tietojen mukaan 250:stä 300:een m².

14. Käyttäisitkö siirtolapuutarhaa kesämökin korvikkeena, jos sinulla olisi siirtolapuutarhapalsta?

Siirtolapuutarhaa käyttäisi kesämökin korvikkeena 77:stä vastaajasta 42 (54,5 %). Naisten osuus mahdollisista käyttäjistä oli 32 (76,2 %) vastaajaa ja miesten osuus kymmenen (23,8 %).

Tähän kysymykseen vastanneista suurimmalla osalla ei ole tällä hetkellä omaa kesämökkiä, joten siirtolapuutarhapalsta olisi hyvä vaihtoehto kalliille kesämökille. Joutuisihan jo tontista maksamaan kymmeniä tuhansia euroja ja lisäksi rakentamaan mökin edelleen kymmenillä tuhansilla euroilla.

15. Kerro vapaasti mielipiteesi siirtolapuutarhan tarpeellisuudesta/sopivuudesta Haapamäelle

Vapaassa puheenvuorossa vastaajat kommentoivat siirtolapuutarhan tarpeellisuutta.

Maa on kyllä pieneltä osalta sepelin peittämää, mutta mikäli rakentamislupa tulee, tarkoitus on poistaa kyseinen kiviaines ja tuoda uusi kasvualusta tilalle. Kyseisellä alueella ei VR ole käsitellyt öljyä eikä vastaavia haitta-aineita. Alueella on ollut halkovarasto.

Taulukko 7. Vastaaajien mielipiteet siirtolapuutarhan tarpeellisuudesta Haapamäelle.

Mielestäni se sopisi oikein hyvin, koska lähimailla ei sellaista ole.
Ei kai siitä haittaakaan olisi.
Mahtaako se pysyä kasassa, siinä tarttee olla joku, joka järjestää asiat.
Jotkut ne jaksaa innostua monista asioista. Toivottavasti onnistuu.
Sitähän on jo kyseltykin, niin että siitä vaan.
Hyvä, hyvä pojat, eikun pystyyn!
Veturipuisto saa uutta verta toimintaan.
Kyllä sopii.
Kannattaa laskea kustannukset tarkkaan. Muut on yleensä kunnan omistamia ja kunta kantaa vastuun yleistoinnasta.
Kuinkas talvella. Monessa ei saa oleskella talvella, kun pelätään epäsosiaalisen aineksen haittavaikutuksia.
Minä en sellaista tarvi eikä siihen pidä käyttää verorahoja.
Ei sovi, maaperä on liian kova ja VR:n saastuttama.

6 TUTKIMUSKYSYMYSTEN TULOSTEN ARVIOINTI

Kyselytutkimuksella haluttiin selvittää mitä mieltä asukkaat ovat yleensä siirtolapuutarhahankkeesta ja toisaalta millainen sen pitäisi olla. Tutkimus suoritettiin kahtena erillisenä kyselynä niin, että ensimmäinen toteutettiin jakamalla kesäkuussa 2012 henkilökohtaisesti kyselylomakkeita Höyryveturipuistossa vierailleille Ukko-Pekka-markkinoille osallistuneille. Tämä kysely oli sikäli tarkempi, että vastaajat saivat heti henkilökohtaista tietoa tulevasta projektista ja heillä oli mahdollisuus myös tehdä tarkentavia kysymyksiä.

Toinen kysely, joulukuussa 2012, oli hieman laajempi otanta, mutta vähemmän kysymyksiä. Kysymykset pyrittiin asettamaan niin, että niihin oli helpompi vastata kuin ensimmäisellä kierroksella. Nyt vastaajat eivät saaneet henkilökohtaista ohjausta, vaan joutuivat tekemään ratkaisut itse tai selvittämään kysymyksiä muista tietolähteistä. Kukaan ei ottanut henkilökohtaista kontaktia tutkimuksen laatijaan.

Ensimmäisellä kyselykierroksella palautetut 54 vastauslomaketta eivät antaneet riittävää varmuutta asukkaiden mielenkiinnosta siirtolapuutarhaa kohtaan, joten laadittiin toinen kysely, jonka tulosten haluttiin osoittavan mikä on asukkaiden mielipide Haapamäelle rakennettavasta siirtolapuutarhasta. Kummassakaan kyselyssä kaikkia vastauslomakkeita ei palautettu, mutta vastaajien määrä riittää antamaan arvion paikkakuntalaisten käsityksen siirtolapuutarhan kannattavuudesta ja mahdollisuudesta menestyä. Kyselyiden tarkoituksena oli lisäksi selvittää millaisia aktiviteetteja mahdolliset ”siirtolapuutarhurit” palstoilleen haluaisivat.

Varsinaisissa kysymyksissä saattoi olla vastaajille uusia termejä ja ehkä siksi hankalia vastattavia kohtia. Ensimmäisellä kierroksella jotkut kyselylomakkeen ottajat tiedustelivat tarkemmin mm. rahoitukseen liittyviä asioita (Huom. Kaikki, joille lomaketta tarjottiin, eivät sitä huolineet). Palstan koon arvioiminen tuotti

ongelmia. Jos ajatellaan 50 neliömetrin tonttia, jonne pitäisi vielä saada mahtumaan mökki, ei niin pieni maakappale voi tulla kysymykseen. Tässä on havaittavissa selvää ajattelemattomuutta. Yli 300 m²:n aloja tarjottiin kuitenkin aika paljon (14/33). Keskimäärinhän Suomessa siirtolapuutarhapalstojen keskikoko on noin 400 m² (Lilja 1990, 30-31).

Palstojen määrää arvioitaessa herää kysymys ovatko kaikki vastaajat olleet tosissaan esittäessään kahta tai kuutta palstaa siirtolapuutarhaksi. Siirtolapuutarhaliiton suositusten mukaan palstoja pitäisi olla vähintään 30. Haapamäelle on suunniteltu noin 40-50 palstan aluetta. Tonttien määrää rajoittavat kunnan asettamat vaatimukset tiealueiksi ym. yleisiksi alueiksi. huoltorakennukset ja leikkipaikat + aktiviteetteihin liittyvät rakenteet vaativat osansa maa-alasta.

Mökkien tasoa tarkasteltaessa havaitaan, että suurin osa haluaa mökin varustettuna lämmityslaitteella talvikäyttöä ajatellen. Ensimmäisen kierroksen vastaajista 86,7 % halusi lämmityslaitteen. Toisella kierroksella kysyttiin haluttiinko mökistä talvikäyttöön soveltuva, jolloin 91,3 % kierroksen vastaajista ilmoitti haluavansa mökin myös talvikäyttöön.

Mökin raaka-aineena tykätään enemmän lautarakenteisesta ja yksikerroksisesta mökistä. Varustetaso halutaan lähes kesämökin luokkaan. Saunahan kyllä kuuluu suomalaiseen kulttuuriin ainakin kesällä, joku tyytyisi suihkuunkin. Kaikilla ei tarvitsisi olla omaa saunaa, jos alueella on yleinen sauna käytettävissä.

Tontin varustaminen on asukkaiden oma asia, mutta yleisenä huomiona on jonkinlainen aita osoittamassa alueen rajat. Se, millainen aita on, riippuu asukkaan omasta aktiivisuudesta. Pensasaita vaatii vuosittaisen leikkauksen ja esim. lauta-aita on vähempitoinen. Maalaus muutaman vuoden välein riittää. Useat haluavat istuttaa pihalleen pensaita ja puita niin hyöty- kuin

koristetarkoituksessa. Kasvimaan haluaa oikeastaan jokainen. Siellä kasvatettaisiin tyypillisiä suomalaisia juureksia, perunaa ja yrttejä ainakin kesäkauden tarpeisiin. Kukat kuuluvat olennaisena osana kaunistamaan pihapiiriä.

Mökin rakentajasta esitettiin kaksi vaihtoehtoa, joko siirtolapuutarhan omistaja tai palstan vuokralainen. Lähes poikkeuksetta Suomessa mökin rakentaa vuokralainen lupaehtojen mukaisesti. Silloin, kun on kyseessä kaupungin omistama alue, kaupunki hakee rakennusluvut yhteisesti kaikille, koska mökkityyppi määritellään asemakaavan yhteydessä. Vaikka tässä kysyttiin paljonko vastaaja olisi valmis maksamaan tontista, annetaan palstat useimmiten vuokralle. Sastamalassa Karkun siirtolapuutarhassa on isot tontit ja asukkaat voivat lunastaa ne itselleen. Kyseessä onkin lähes omakotitontti asianmukaisine taloineen, jossa perheet voivat asua normaalisti.

Kuortaneella ollaan rakentamassa uutta siirtolapuutarhaa, jonne on suunniteltu sopivan 70 mökkiä. Kuortaneen kaupunki rakentaa yhdyskuntatekniikan valmiiksi. Asukkaat rakentavat itse mökit. Kustannusarvio koko siirtolapuutarhasta on 5 000 000 euroa. Jyri Sarapää [Viitattu 27.2.2013], Kuortaneen elinkeinojohtaja, kertoo puutarhakylällä olevan valtava merkitys kunnalle. Kesämökkkitontteja ei ole saatavissa ja jos on niin ne maksavat lähes 100 000 euroa.

Vuokra-ajat ovat suuressa skaalassa, yhdestä vuodesta viiteenkymmeneen vuoteen. Yleisin tapa on vuokrata palsta pitkäaikaisella sopimuksella (esim. 30 v). Ensin siirtolapuutarhayhdistys vuokraa kaupungilta koko alueen könttänä. Tämän jälkeen yhdistys antaa vuokralle palstoja asukkaiden käyttöön edelleen pitkillä vuokra-sopimuksilla.

Vielä tiedusteltiin mökin kokoa. Suurin ryhmä, 15 vastaajaa, on 30 neliön mökin kannalla. Kymmenen vastaajaa tyytyisi alle 20 neliön mökkiin. Yleensä

siirtolapuutarhoissa mökin koko rajoittuu 40 neliömetriin, jos tontti on noin 400 m². Tontille saa yleensä rakentaa myös pienen työkaluvajan ja leikkimökin. Saunoja ei sen sijaan rakenneta erikseen, vaan ne on sisällytettävä varsinaiseen mökkiin. Kaikki rakennukset kuluttavat rakennusoikeutta. Tässä esitetty 30 neliötä on hyvä keskiarvo mökin kooksi.

Mikäli alueelle ei rakenneta varsinaista vesijohtoverkostoa, on käytössä ns. kesäputki, jolla vesi johdetaan palstoille. Tällöin kerätään vesimaksu kaikilta asukkailta samansuuruisena huolimatta siitä, miten paljon tosiasiallisesti käyttää vettä. Sen sijaan, jos puutarha-alueelle rakennetaan normaali putkiverkosto viemäreineen niin jokaiselle tulee oma vesimittari. Sähkön kulutusmaksut voidaan myös periä kaikilta asukkailta, joilla sähkö on käytössä, samansuuruisena. Mökkikohtainen mittari on parempi, koska sen mukaan laskutus tapahtuu tosiasiallisen kulutuksen mukaan.

Täydentävä ja aktiviteetteja kartoittava kysymys minijunan käytöstä hyötyliikenteessä on herättänyt jonkin verran kiinnostusta. Vastauksista ei ilmene se, että käyttäisikö junaa säännöllisesti vai vain kerran, pari. Ne, jotka junaa käyttäisivät, olisivat myös valmiita maksamaan kyydistä useitakin euroja. Voidaan päätellä, että kyytiä jossain määrin arvostetaan.

Kaikki elämykset, ekstreemit, ovat suosittuja tänä päivänä. Niinpä savusauna ja vielä ns. korsuversiona on eräänlainen elämys, jolle annetaan arvoa. Vastaajista 28 % olisi valmis maksamaan viisi euroa saunoituksesta ja 5 % vastaajista jopa 30 €. Savusaunaa käytettäisiinkin vain silloin tällöin elämyksenä.

Länkkärilinnake ei saanut kovin suurta kannatusta. *Villi Länsi* teemana oli muodissa parhaimmillaan 1950- ja 1960-luvuilla. Kuitenkin 33 vastaajaa kävisi ainakin tutustumassa tähän kahvilamuotoon. Huomioon on otettava, että mökeissä on omat keittomahdollisuudet.

Aktiviteetteja vastaajat haluaisivat useitakin. Osa vastauksista oli samantapaisia niin, että luettelossa esiintyvät toiveet ovat yhdistettyjä. Veneily ja kalastusmahdollisuus kiinnostaa. Järvi on lähellä ja siitä syystä uintikin kiinnostaa muutamia. Erityisen kiinnostuneita vastaajat olivat tansseista. Niitähän järjestetään joka lauantai kesäkaan Veturipuistossa. Yhteiset tilaisuudet asukkaiden kesken olisivat toivottuja. Viherpeukalot haluaisivat materiaalia kasvimaalle ja kukkapenkkeihin. Lemmikkieläimiä pitäisi saada sijoitettua joksikin aikaa hoitolaan. Veturipuiston välittömään läheisyyteen, Hakatien ja Veturipuistontien kulmaan, olen suunnitellut koirapuiston. Esitys on kaupungin tutkittavana, mutta päätös rakentamisen hyväksymisestä viipyy kuten asemakaavankin.

Ensimmäisen kierroksen vastaajista 42 (77,8 %) oli naisia ja 12 (22,2 %) miehiä. Suurin ikäryhmä oli 40-50-vuotiaat (naisia 24 ja miehiä 18). Yli 60 vuotiaita oli 12 naista ja yhdeksän miestä. Eläkeläisten määrää ei tässä eritelty. Vähiten oli alle 30-vuotiaita, joita oli kolme pariskuntaa. Vastaajista suurin osa asui Keuruulla. Turisteja Tampereelta, pääkaupunkiseudulta ja Ruovedeltä oli yhteensä kymmenen. Petäjävedeltä oli yksi pariskunta vastaajien joukossa.

Puutarhatoimintaa ilmoitti harrastavansa yli puolet (54 %). Näistäkin suurin osa oli naisia. Lisäksi tiedusteltiin sukulaisten puutarhainnostusta. Tuntuu olevan suosittu harrastus jo useassakin polvessa varsinkin niillä, jotka ovat maaseudulta kotoisin. Noin puolet vastaajista tunnustautuu mökkiläisiksi.

Puutarhassa haluttaisiin kasvattaa kaikkia tyypillisiä kotipuutarhan kasveja. Joku oli lisännyt kysymyksen: tarkoitatko yrteillä persiljaa ja tilliä vai kuminaa ja salviaa? Yrttien kohtaan käyvät nuo kaikki. Osa ns. yrteistä on vaivattomia käyttää sellaisenaan (tilli ja persilja) tai kuivattuna. Auringonkukasta ja pellavasta saadaan myös öljyä (eivät ole varsinaisia yrtejä). Viinirypälekin saa kannatusta (Haapamäellä on parissa kotitarhassa kasvatettu viinirypäletä hyvällä menestyksellä jo useita vuosia).

Kasvimaan pitäisi olla niin suuri, että siitä saa tarvittavat talven vihannekset. Tällöin 40-50 m² alkaa olla alaraja. Kesäkäyttöön tarkoitettuja vihanneksia saa toki pienemmästäkin alasta. Tuo 30-40 m² ala vaikuttaa aika sopivalta pienen perheen tarpeisiin. Kaupunkiasunnoissa on nykyään harvemmin kylmätiloja isommalle juuresmäärälle, koska näitä hankitaan yleensä kulutuksen mukaan pieniä määriä kerralla (Lundan 1918, 99).

Lannoitteen saa helpoimmin kaupasta säkissä. Karjatiloja, joista saisi aitoa humuspitoista karjanlantaa, on vuosi vuodelta vähemmän. Toki se olisi maanparannusaineena kuohkeuttavaa ja humusta lisäävää, kun taas keinolannoitteet sallivat maan kovettumisen ja köyhtymisen. Ekologinen viljely valtaa alaa koko ajan. Biodynaamisella viljelyllä sato ei ehkä ole samaa luokkaa kuin voimakkailla keinolannoitteilla. Nokkosia ja muita viherkasveja hauduttamalla saa hyvää lannoiteliuosta, jota on helppo annostella.

Vastaajat ovat luottavaisia naapurisopuun. Tämä on tietysti hyvä asia. Eihän asumisesta siirtolapuutarhassa tulisi mitään, jos pitäisi vahtia naapurien tekemisiä. Yleensä näin tiiviissä yhteisössä sosiaalinen käyttäytyminen korostuu – ollaanhan joka päivä kosketuksissa naapureihin. Tontit ovat pieniä, 400 m² palstan äärimitat ovat vain 20 m x 20 m, joten kauaksi naapurista ei pääse.

Kulku kotoa palstalle pitäisi järjestää mahdollisimman helpoksi. Useita liikkumismuotoja esitettiin. Terveysten kannalta kävely ja pyöräily lienevät parhaasta päästä. Välimatka kotoa puutarhalle ratkaisee usein liikkumismuodon. Pitkä, usean kilometrin matka on helpompi tehdä moottoriajoneuvolla. Julkiset kulkuvälineet Keuruun seudulla takaavat harvoin onnistuneen matkan, koska niin juna- kuin bussivuorojakin on supistettu. Lähiasuja voi mainiosti kulkea kilometrienkin matkan mopolla, mikäli ei ole paljon kannettavaa. Oma auto on yleisin kulkuväline Suomessa. Välimatka ei saisi olla niin pitkä, että se estää nauttimasta päivittäin omasta palstasta.

Naapurisovun kanssa samantapainen tilanne tulee esiin yhteisissä talkoissa, joita jokaisessa siirtolapuutarhassa on. Mm. yhteiset haravointitalkoot syksyisin ja keväisin saavat ympäristön kukoistamaan tai valmistautumaan talvilepoon. Yhteistyötä tarvitaan edelleen esim. raskaiden tavaroiden nosteluun. Naapurin apu saattaa olla tervetullut vaikkapa perunoiden nosto-operaatiossa syksyllä sateen uhatessa. melkein kaikki olivat valmiita yhteisiin talkoisiin. Vain pari vastaajaa ilmoitti ettei osallistu. Syy jää piiloon, mutta voi olla aivan järkevä iän, sairauden tai muun pätevän seikan vuoksi.

Koska siirtolapuutarha mielletään kesämökin korvikkeeksi, siellä halutaan viettää vapaa-aikaa niin paljon kuin mahdollista. Ystävät on mukava kutsua mukaan rentoutumaan tai osallistumaan pikku talkoisiin. Kesäkausi on luonnollisesti aktiivisempaa aikaa palstalla, mutta jotkut haluavat nauttia mökistään myös talvella. Sitä varten mökki pitää varustaa riittäväällä lämmityslaitteella. Paksu lumihanki voi aiheuttaa rajoituksia tontin käytölle. Lumenaurauksista on sovittava yhdistyksen vuosikokouksissa, jotta riittävä tiestö pidetään auki.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA VISIO

7.1 Johtopäätöksiä

Kyselytutkimusten ja henkilökohtaisten keskustelujen yhteistuloksena on syntynyt sellainen kuva kansalaisten mielipiteistä, että siirtolapuutarhaa toivotaan Haapamäelle. Tällä hetkellä lähin siirtolapuutarha on Mäntässä, jonne Serlachiuksen paperitehdas perusti sen työntekijöidensä sosiaalisen elämän parantajaksi. Uusimpia siirtolapuutarhoja Keski-Suomessa on Kangasniemelle 2009 rakennettu yksityinen siirtolapuutarha, jonne on sijoitettu 16 mökkiä. Puutarhan omistaja, puutarhuri *Timo Lahtinen* [Viitattu 27.2.2013] vuokraa mökkejä eri pituisiksi ajoiksi.

Uusin Keski-Suomeen rakenteilla oleva siirtolapuutarha nousee Äänekoskella Suolahden taajaman läheisyyteen Suojärven rantaan. Rakennustyöt on aloitettu kesällä 2012 ja ne jatkuvat vielä vuoteen 2014. Kaupunki vuokraa aluksi 25 palstaa, mutta niiden tarjonta on suunniteltu laajennettavaksi 60:een palstaan. Vuokra-aika on 40 vuotta ja lähes kaikki palstat on jo varattu, kertoo arkkitehti *Unto Ollikainen* YLE-uutisille 7.6.2012. [Viitattu 27.2.2013].

Kyselyihin sisältyi jaottelu eri ikäryhmiin. Ensimmäisen kyselykierroksen suurin ikäryhmä oli 40-50 vuotiaat ja toisella kierroksella seuraava ikäluokka 50-60-vuotiaat muodostivat tärkeimmän ryhmän. Eläkeläiset ovat myös suuri osa kummassakin kyselyssä. Eläkeläiset ovat sikäli tärkeä ryhmä, että heillä on yleensä runsaasti aikaa hoitaa puutarhapalstaa. Työssä olevat pääsevät vain vapaapäivinä ja loma-aikoina nauttimaan siirtolapuutarhan hengestä. Sellaiset, jotka asuvat palstansa lähellä, voivat käydä siellä iltaisinkin.

Se, että vastaajien joukossa on henkilöitä myös toisilta paikkakunnilta, antaa lisäväriä tuloksiin. Ulkopaikkakuntalaiset ovat olleet sitä mieltä, että siirtolapuutarha sopisi hyvin Veturipuiston alueelle. Heillä oli tilaisuus kesällä

nähdä itse puheena oleva alue ja näin saada parempi kuva kuin toisen kyselykierroksen vastaajilla, jotka joutuivat itse selvittämään tulevan siirtolapuutarhan alueen ja siihen mahdollisesti liittyneet lupa-asiat.

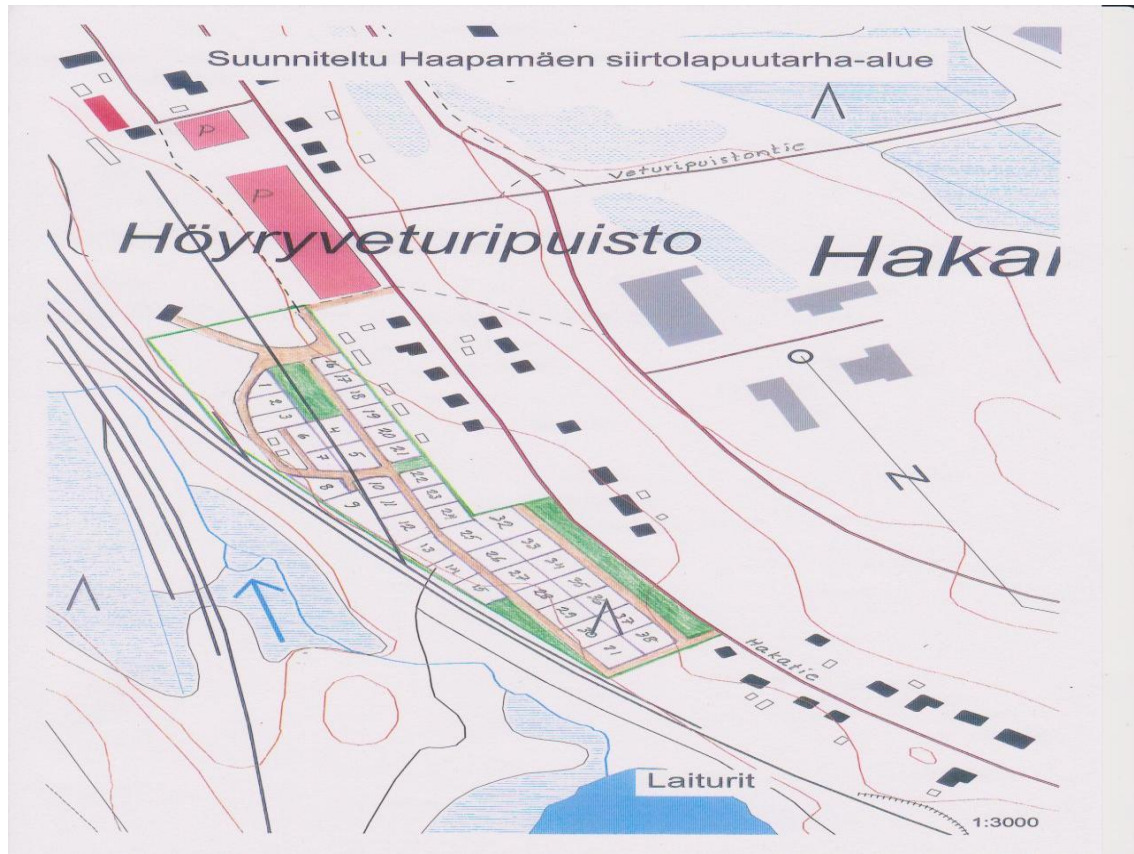
Koska Höyryveturipuiston omistaja, opinnäytetyön toimeksiantaja, on tyytyväinen kokoamaani esiselvitykseen siirtolapuutarhan tarpeellisuudesta, voidaan varsinaiseen siirtolapuutarhan suunnittelemiseen ryhtyä. Rakennustöitä ei tosin voida aloittaa ennen virallista asemakaavamuutoksen hyväksytyksi tuloa.

Siirtolapuutarhaliiton internet-sivuilla (www.siirtolapuutarhaliito.fi) kerrotaan, että niin vanhat siirtolapuutarhapalstat kuin uudetkin ovat varsin kysytyjä ainakin suurimpien kaupunkien liepeillä. Myyntiin tulevat mökit palstoineen saavat nopeasti uuden omistajan. Ajateltaessa miten kalliita ovat nykyään kesämökkintontit, joille pitää lisäksi rakentaa kallis mökki, on siirtolapuutarhapalsta varsin halpa ratkaisu. Tontillehan ei ole pakko rakentaa, mutta yleensä asukkaat haluavat mökin, joka toimii oikeastaan kesämökin korvikkeena. Hankintakustannukset voivat jäädä neljäsosaan kesämökin kustannuksista eli noin 50 000 euroon. Aasukkaiden oma osallistuminen rakennustöihin vaikuttaa huomattavasti lopullisiin kustannuksiin.

Mikäli asukas ei itse ole halukas rakentajaksi, löytyy paikkakunnalta useita yrityksiä, jotka muutamassa kuukaudessa pystyttävät hirsimökin tai perinteisen rakennuksen asiakkaan lukuun. Rakentajan on huomioitava kaupungin antamat määräykset mökin koosta, mallista ja varustuksista. Alueen kaikki mökit noudattavat aina samaa mallipiirustusta. Ulkopuolen maalaus voi vaihdella eri väreissä.

7.2 Visio

Näen uuden siirtolapuutarhan modernina vaihtoehtona kesähuvilalle. Höyryveturipuiston puheena olevalle kaistaleelle suosittelen noin 35 palstan kokonaisuutta. Palstat sijoitetaan kolmeen riviin. Paikallisenpelastusjohtajan ohjeen mukaan jokaiselle palstalle on päästävä hälytysajoneuvolla aina. Siksi on tärkeää suunnitella ajotie läntisestä osasta Höyryveturipuiston parkkipaikan kautta palsta-alueelle. Tonttialueen muoto mahdollistaa lähes suoran läpiajon keskeltä puutarha-alueetta. Näin ollen palstat sijoittuvat reunoille, paitsi länsipäässä osa keskelle. Tällöin ajotie kulkee keskipalstojen molemmin puolin.

Kuvio 18. Palstojen sijainti Haapamäen siirtolapuutarhassa.

Suunnittelualueella on tällä hetkellä pari sataa metriä kiskoja, jotka joudutaan

poistamaan. Kiskoja alla oleva sepeli siirretään syrjään ja tilalle tuodaan uusi kasvualusta. Tonttijaon selvittyä suunnitellaan vesi- ja viemäriverkosto yhdessä sähkön ja valokuitukaapelin kanssa. Koska alue halutaan Suomen uudenaikaisimmaksi ryhmäpuutarhaksi, tulee sinne jo ensivaiheessa sijoittaa kaikki mahdollinen kanavointi, jotta myöhemmiltä ylimääräisiltä kaivutöiltä säästytäisiin. (Kuvio 19)

Mökkien malliksi ehdotan Samaa tyyliä, millä on rakennettu VR:n vahtituvat. Mökkien sopiva koko olisi 35 neliötä kyselytutkimusten tulosten perusteella. Lisäksi paikallinen rautatiekulttuuri tulee näkyä mökkien yleisilmeessä. VR on aikoinaan noudattanut tiettyä koristeellista rakennustapaa. Mm. ovien ja ikkunoiden pielilaudat on leikattu koristeelliseksi. Koristelun tulee olla hillittyä, mutta selvästi erottuvaa. Ikkunoiden ja ovien mallin tulee noudattaa perinnettä samoin kuin näkyvän savupiipun. Palstoja ympäröivät aidat varustetaan junan pyörää muistuttavalla portilla. Myös mahdolliset leikkimökit rakennetaan vastaavan tyyliksi. Mökkien sisätilat saa jokainen suunnitella itse.

Palstan tilankäyttö suunnitellaan mahdollisimman käyttökelpoiseksi. Tontin muoto ja koko (keskimäärin 400 m²) vaikuttavat mihin kohtaan esim. mökki sijoitetaan, mutta periaate on, että alueen samanlaisilla tonteilla samalla tavalla. Puut ja pensaat on hyvä sijoittaa myös omaan tilaansa niin, että niitä on helppo hoitaa. Kasvimaa tulee sijoittaa siten, että sinne voi päästä myös esim. traktorilla (kyntö, äestys) tarvittaessa. Yleensä pienet kasvimaat hoidetaan käsityönä tai pienillä puutarhajyrsimillä.

Yhteisiin tiloihin kuuluu huoltorakennus, jossa on tarvittavat wc- ja pesutilat saunoineen. Alueen isännän toimisto sijoittuu myös huoltorakennukseen, jossa on EA-tilat ja -välineet tapaturmien varalta (noin 400 m päässä on paloasema, jossa ensivasteyksikkö). Pihoilla käytettävät välineet asukkaat hankkivat itse ja myös säilyttävät omissa varastoissaan. Huoltotiloihin sijoitetaan keittiökatos sellaisille, jotka eivät ehkä halua mökkiä lainkaan.

Aktiviteetteina alueelle pystytetään pieni kesäkäyttöön soveltuva kioskiki tai kahvila, jonka muoto muistuttaa entisajan western-tyyliä. Paalulaitauksen (vast.) sisään rakennetaan yksinkertainen kahvila palvelemaan asukkaita ja heidän vieraitaan. Lapset huomioidaan kehittelemällä heille sopiva leikkialue paaluvarustukseen. ”Linnakkeen” ohi kulkee minijunan rata, joka kiertää koko puiston alueen tienvartta seuraten.

Karavaanialueen ja siirtolapuutarhan rajalle pystytetään lasinen kasvihuone, jonka lämmitys hoidetaan aurinkokeräimen tuottamalla energialla. Tarvittaessa käytetään kaukolämpöä tai sähkölämmitystä. Siirtolapuutarhan läheisyydessä on kaksi Keuruun Sähkön omistamaa kaukolämpökeskusta. Lähin sijaitsee noin 300 m etäisyydellä ja on näin vartenotettava vaihtoehto. Kasvihuoneen on tarkoitus muodostaa subtrooppinen tai trooppinen ilmasto, jossa voitaisiin kasvattaa eksoottisia kasveja, lähinnä mukulakasveja kuten bataatti, maniokki ja joitakin viljakasveja; hirssi, riisi sekä viinirypälettä, sitrushedelmiä. Lisäksi vetonaulana käytetään sinne mahdollisesti saatavia tropiikin perhosia.

Eräs tärkeimmistä rakennuksista tulee olemaan osittain maan alle kätkeytyvä korsusauna. Se on kaksiosainen, tavanomainen ulos lämpiävä sauna ja vieressä on vanhanaikainen savusauna. Rakennusmateriaalina käytetään pyöreää hirttä. Malli on viime sotiemme aikaisen korsun rakenne saunaksi sovellettuna.

Yksi vastaajien haave oli päästä järvelle soutelemaan, uimaan ja kalastelemaan. Niemelänjärvi on 100 m päässä tonttialueesta. Sen länsiranta on Martti Vainion omistamaa ja sinne voidaan rakentaa kevyet kelluvat laiturit soutuveneitä varten. Tästä venepaikasta on matkaa 200 m kaupungin hoidossa olevaan uusittuun uimarantaan. Rantaan vastikään rakennettu uudet uimakopit ja mattojenpesupaikka. Viime kesän tuotoksiin kuuluu rannan päällystys uudella hiekkakerroksella.

Höyryveturipuiston parkkipaikan viereen olen suunnitellut pienen koirapuiston, jonka kaupunki on sisällyttänyt samaan asemakaavaan puiston kanssa. Koira-aitauksen ympärillä on kaupungin omistama, noin hehtaarin metsäala, jonne olen suunnitellut miniarboretumin. Sinne istutetaan kaikki Suomessa ja lähialueilla kasvavat puulajit pieninä ryhminä. Ryhmät varustetaan selostuksella, johon sisältyvät nimet, levinneisyys ja käyttö puun ominaisuuksien mukaan. Joukkoon mahtuu myös pensaita, joilla mm. ympäröidään tarhan verkkoaita. Haapamäellä samoin kuin koko Keuruulla ei ole vielä koirapuistoa ryhmäpuutarhasta puhumattakaan.

Kaikilla näillä siirtolapuutarhan perinteisillä toiminnoilla ja uudenaikaisilla aktiviteeteilla saadaan herätettyä vierailijoiden mielenkiinto paikkakuntaa kohtaan.

LÄHTEET

Kirjalähteet

Cinovskis, R. 1971. Bojaryshniki Pribaltigi. Riga: Kustantaja ei tiedossa.

Coppock, J. 1977. Second homes. Curse or Blessing? Oxford: Pergamon.

Feuk, D. 1998. Lusthus & långa höstar. Promenader bland koloniträdgårdar. Värnamo: Prisma.

Gallent, N. 2005. Second homes: European Perspectives and UK Policies. Ashgate: Kustantaja ei tiedossa.

Gréen, S. 1990. Oma puutarha. Jyväskylä: Gummerus.

Hakala, P. 1989. Turun siirtolapuutarhayhteisöt 1934-1980. Turku: Turun yliopiston kansatieteen laitoksen Toimituksia 14.

Hauhtonen, K., Kauppinen, J., Olavinen, A. & Raninen, T. 1987. Siirtolapuutarhan käsikirja. Helsinki: Suomen siirtolapuutarhaliitto ry.

Honka-Hallila, H. 1997. Peltolan kesät. Jyväskylä: Gummerus.

Kauppinen, J. 1987. Siirtolapuutarhat kunnallisina palveluina. Forssa: Kaupunkiliiton julkaisu nro 379.

Kiiveri, S. 2011. Mökki ja Pelakuu. Kurkistus siirtolapuutarhaan. Helsinki: WSOY.

Kivik, J. 2007. Taim ja aednik. Puuviljandus I. Tallinn: AS Kirjastus Ilo.

Kivik, J. 2012. Puuviljad ja marjad Eestis. Tallinn: TEA Kirjastus.

Koch, E. 1945. Suomen siirtolapuutarhaliike. Helsinki: Siirtolapuutarhaliitto ry.

Koivunen, T. 2011. Satoisa puutarhapalsta. Painopaikka ei tiedossa: Marttaliitto ry.

Laas, E. 1998. Viirpuud Eestis, nende kasvatamine ja kasutamine. Tartu: AS ATLEX.

Lilja, U. 1990. Maja siirtolapuutarhaan. Helsinki: Ympäristöministeriö, Suomen siirtolapuutarhaliitto ry.

Lindhagen, A. 1916. Koloniträdgårdar och planterade gårdar. Stockholm:

P.A.Norstedt & Söner.

Lundén, O. 1918. Ryhmäpuutarhoja. Helsinki: Otava.

Lääperi, V-M. 1999. Rohdos- ja maustekasvit. Tuotannollisen luonnonmukaisen viljelyn ohjekirja. Porvoo: WSOY.

Mäkinen, I. 2004. Piikkareita ja tanssikenkiä – Martti Vainion elämäntarina. Forssa: Pelismo oy.

Möller, L. 2008. Trädgårdens natur. Värnamo: Albert Bonniers Förlag AB.

Rich, S. 2012. Urban farms. Hong Kong: ABRAMS.

Siivonen, M., Salonen, P. & Kuchka, T.1999. Siirtolapuutarha – kaupunkilaisen paratiisi.Helsinki: Tammi.

Vuori, R. 2010. Suomen puutarhatalouden jäljillä. Turenki: Viherkonsultointi Risto Vuori.

Internet-lähteet

Aho, S & Ilola, H. 2006. Toinen koti maalla? Kakkosasuminen ja maaseudun elinvoimaisuus. [Verkkojulkaisu]. Rovaniemi: Lapin yliopiston kauppatieteiden ja matkailun tiedekunnan julkaisuja 6. [Viitattu 15.7.2012]. Saatavana: www.doria.fi/.../TOINEN%20KOTI%20MAALLA,%20RAPORTTI

Koira kaupungissa. Rakennusvirasto. Helsinki. 2013. Ei kirjoittajaa. [Viitattu 1.1.2013]. Saatavana: <http://www.hel.fi/hki/HKR/fi/Viheralueet/Koira+kaupungissa>

Koirapuistot. 2012. Ei kirjoittajaa. [Viitattu 1.1.2013]. Saatavana: <http://koirapuistot.com/jyvaskyla>

Lahtinen, T. Lomaovi. [Verkkomainos]. [Viitattu 27.2.2013]. Saatavana: http://www.lomaovi.fi/fi/m%C3%B6kki/1309-kangasniemen_siirtolapuutarha/

Mikä on siirtolapuutarha. 2012. Suomen siirtolapuutarhaliitto ry. Ei kirjoittajaa. [Viitattu 12.12.2012]. Saatavana: www.siirtolapuutarhaliitto.fi

Mäkelä, M. 2012. Raholan siirtolapuutarha – Vihanneksia läntisten liitosalueiden asukkaille. [Verkkojulkaisu]. Rahola siirtolapuutarhan historia. [Viitattu 20.2.2013]. Saatavana: <http://www.uta.fi/koskivoimaa/arki/1918-40/rahola.htm>

Niskanen, S. & Brantberg, R. 2010. Äimäraution siirtolapuutarha. Historiaa

vuosilta 1945-2010. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 23.2.2013]. Saatavana: <http://www.siirtolapuutarha-aimarautio.net>

Odla i staden med koloniträdgårdsförbundet. 2013. Ei kirjoittajaa. [Viitattu 1.1.2013]. Saatavana: <http://koloniträdgårdsförbundet.se/>

Ollikainen, U. 2012. Suolahteen nousee uusi siirtolapuutarha. Yle Keski-Suomi. [Verkkouutinen]. [Viitattu 27.2.2013]. Saatavana: http://yle.fi/uutiset/suolahteen_nousee_uusi_siirtolapuutarha/5392636

Roinila, M. 2012. Suurissa kaupungeissa jonotetaan siirtolapuutarhoihin. Artikkelit Iltasanomissa 6.5.2012. [Verkkouutinen]. [Viitattu 27.2.2013]. Saatavana: <http://www.iltasanomat.fi/asuminen/art-1288467040034.html>

Salminen, A. 2011. Kyselytutkimus Vaasan palstaviljelystä. [Verkkojulkaisu]. Vaasa: Vaasan ammattikorkeakoulu. Tekniikan ja liikenteen yksikkö, ympäristötekniikan koulutusohjelma. [Viitattu 16.7.2012]. Opinnäytetyö. Saatavana: www.vaasa.fi/Link.aspx?id=1207034

Sarapää, J. 2012. Innostus siirtolapuutarhoihin nostaa jälleen päätään. Yle Pohjanmaa. [Verkkouutinen]. [Viitattu 27.2.2013]. Saatavissa: http://yle.fi/uutiset/innostus_siirtolapuutarhoihin_nostaa_jalleen_paataan/5662139

Takala, T. 2011. Kaava Ot 19. Otalammen taajaman Eerolan siirtolapuutarhan asemakaava. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma. [Verkkojulkaisu]. Vihti: Vihtin kunta. [Viitattu 15.7.2012]. Saatavana: www.vihti.fi/instancedata/prime.../18324_Eerola_OAS_web.pdf

Opinnäytetyöt ja muut julkaisemattomat lähteet

Koskela, M. 2012. Höyryveturipuiston liiketoimintasuunnitelma. Harjoitustyö. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Maa- ja metsätalouden yksikkö, maaseudun kehittämisen koulutusohjelma. Julkaisematon.

Löf, K. & Kalin, J. 2012. Tutkimus siirtolapuutarhoista ja niiden kiinnostavuudesta. Opinnäytetyö. Tampereen ammattikorkeakoulu. Rakennustekniikan koulutusohjelma. Infrarakentamisen suuntautumisvaihtoehto. [Viitattu 10.2.2013]. Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201205035994>

Henkilöhaastattelut

Jukk, Liidi. 28.09 .2012. Eläkkeellä oleva opettaja, Tartto, Viro. Henkilökohtainen keskustelu.

Järvinen, Jelena. 25.7.2012. Kotitalouskoneinsinööri, Mirnyj'n kaupunki, Venäjä. Henkilökohtainen keskustelu.

Määttä, Timo. 12.4.2012. Keuruun asemakaava-arkkitehti. Henkilökohtainen keskustelu.

LIITTEET

Liite 1: Keuruun kaupungin kaavoitusosasto/Haapamäen asemakaava

Liite 2: Kysely siirtolapuutarhahankkeesta

Liite 3: Kysely keuruulaisille siirtolapuutarhahankkeesta Haapamäelle

Liite 4: Höyryveturipuisto

LIITE 1

Keuruun kaupunki OAS
Kaavoituspalvelut 30.1.2012

HAAPAMÄEN ASEMAKAAVA OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Haapamäen asemakaavan laajennus- ja muutos. Muutos koskee kortteleita 35-41, 57, 58, 60, 61, 67-84, 86, osaa korttelista 65 sekä katu-, liikenne- ja lähivirkistysalueita. Laajennus koskee osaa tiloista 249-402-4-218 ja 249-402-4-219.

1 Suunnittelualue

Suunnittelualue sijaitsee Keuruulla Haapamäen taajamassa. Suunnittelualue on pinta-alaltaan noin 83 ha. Kyseessä on asemakaavan laajennus ja muutos. Suunnittelualue sijaitsee Haapamäen höyryveturipuiston sekä Hakamäen alueilla.

Suunnittelualue voi tarkentua suunnittelun edetessä.

2 Suunnittelun tavoitteet

Haapamäen asemakaavan muutoksen tarkoituksena on kehittää maankäyttöä sekä muuttaa kaavaa vastaamaan olemassa olevaa tilannetta ja monipuolistaa Höyryveturipuiston alueen käyttöä tutkimalla voidaanko osa Höyryveturipuiston alueesta muuttaa siirtolapuutarhaksi.

Kuva 2. Suunnittelualue ilmakuvassa etelän suunnasta

Kuva 3. Suunnittelualue ilmakuvassa lännen suunnasta

Keuruun kaupunki OAS
Kaavoituspalvelut 30.1.2012

Hakamäen alueella asemakaavan mukaisia katuja ei ole osiltaan toteutettu eikä sille ole nyky-muodossaan tarvetta, joten kaavaa olisi syytä muuttaa vastaamaan nykyistä tilannetta. Samalla tutkitaan teollisuuden ja omakotitalojen keskinäistä suhdetta ja sijoittumista tukeutuen nykyiseen katuverkkoon. Kaavan laajennusalueen yhteydessä selvitetään mahdollisuus Leponiemen ja Haaramäen alueiden ajoneuvoliikenteen järjestämiseen rautatien alituksella ja siten riskien vähentämistä taajama-alueen tasoristeyksissä.

3 Suunnittelun lähtökohdat ja selvitykset

Aloite kaavan muuttamisesta on tullut maanomistajan ja kaupungin välisissä neuvotteluissa. Siirtolapuutarhan tarpeesta on keskusteltu Haapamäen kyläyhdistyksen toimesta ja Keuruun kaupunginvaltuuston (12 henkeä) tekemässä aloitteessa esitetään myös yrittäjävetoisen siirtolapuutarhan perustamista ja siirtolapuutarhamessuja.

Kaavoituksen käynnistämisestä tehdään sopimus Martin Safarit Oy:n ja Martti Vainion kanssa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet Haapamäen rautatieasemanseutu on valtakun-

nallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY). RKY on Museoviraston laatima inventointi, joka on valtioneuvoston päätöksellä 22.12.2009 otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennetun kulttuuriympäristön osalta 1.1.2010 alkaen.

Valtakunnalliseen inventointiin valitut kohteet antavat alueellisesti, ajallisesti ja kohdetyypeittäin monipuolisen kokonaiskuvan maamme rakennetun ympäristön historiasta ja kehityksestä.

Maakuntakaava

Keski-Suomen maakuntakaava on vahvistettu ympäristöministeriössä 14.4.2009. Maakuntakaavassa kaavamuuotosalue on merkitty taajamatoimintojen alueeksi (A) sekä teollisuus- ja varastoalueeksi. A-merkinnällä osoitetaan pääasiassa nykyisiä asumisen ja muiden taajamatoimintojen rakentamisalueita. Höyryveturipuisto on maakuntakaavassa merkitty merkittäväksi matkailupalvelujen alueeksi. Suunnittelualue kuuluu maakuntakaavan kulttuuriympäristön kehittämisen kohdealueeseen (kuk). Merkintä painottaa historiallisesti merkittävää rataosuutta ja siihen liittyviä rakenteita. Höyryveturipuisto on maakuntakaavassa merkitty merkittäväksi matkailupalvelujen kohteeksi.

Yleiskaava

Alueella ei ole yleiskaavaa.

Asemakaava

Suunnittelualueella on voimassa kuusi asemakaavaa. Haapamäen vuonna 1969 vahvistettuun rakennuskaavaan on suunnittelualueella tehty kaavan kokonaistarkistus v. 1983. Näiden edellä mainittujen suurempien kaavahankkeiden ohella suunnittelualueelle on tehty useita pienempiä kaavamuuoksia ja laajennuksia. Suunnittelualueen voimassa oleva kaavatilanne on liitteenä. (Kaavan edessä oleva järjestysnumero viittaa liitekarttaan.)

1. Huoltotien, Leppäläntien ja Raekalliontien suunnittelualueelle sijoittuva erillispientalojen (AO) ja rivitalojen (AR) korttelialueet sisältävä kaava on hyväksytty vuonna 1985.
2. Höyryveturipuiston ja Hakamäen teollisuusalueen asemakaava on vuodelta 1990. Siinä Höyryveturipuisto on osoitettu matkailua palvelevien rakennusten korttelialueeksi (RM-1) ja Hakamäen teollisuusalue teollisuus- ja varistorakennusten korttelialueeksi (T) ja yhdistettyjen teollisuus- ja liikerakennusten korttelialueeksi (TKL-2).
3. Haaravuoren alueen omakotirakennusten (AO) ja rivitalojen (AR) korttelialueet sisältävä kaava on hyväksytty vuonna 1976. Haaravuoren etelärinteeseen suunniteltu Mäkitien rivitaloalue on kokonaan toteuttamatta.

4. Niemelänjärven pohjoisten ranta-alueiden sekä Hakatien varren pientalot on vuoden 1969 kaavassa osoitettu omakotirakennusten (AO) korttelialueiksi. Rautateiden väliin jäävä "kolmio" on samaisessa kaavassa osoitettu rautatiealueeksi (LR).

5. Tyrisevântien ja Haaramäentien risteyskohdassa suunnittelualueelle on osoitettu katu- aluetta ja lähivirkistysaluetta (VL).

6. Kumpulammentien itäosa on vuonna 1969 hyväksytyssä rakennuskaavassa osoitettu lähivirkistysalueeksi (VL).

Rakennettu ympäristö

Suunnittelualue on pääosin rakennettua aluetta. Veturipuistontien ja Kumpulammentien välinen Heinäsuon ja Haaravuoren alue on laajempi rakentamaton metsäalue.

Vanhinta rakennuskantaa suunnittelualueella edustaa sen pohjoisosan veturitalli sekä vesitorni, jotka on rakennettu 1900-luvun taitteessa. Nämä rakennukset kuuluvat Haapamäen rautatieasemanseudun valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Alueeseen liittyy noin kilometrin päässä radan Jyväskylään johtavan rataosuuden varressa sijaitseva Leponiemen vahtitupa pihapiireineen. Pientalorakennuksista suunnittelualueella on monen aikakauden edustajaa. Rautatiealueen kyljessä pientalot ovat sotien jälkeen ja 1950-luvulla rakennettuja. Hakatien itäpuolella on myös 1970-luvun tyyppillistä matalaa rakennuskantaa. Tyrisevântieltä lähtevien tonttikatujen rakennuskanta on pääosin 70- ja 80-luvuilta.

Suunnittelualueella on kunnallistekniikka. Liikenneverkon osalta Hakatie sekä Tyrisevântie ja Kumpulammentie ovat vanhoja Haapamäen keskustaan vieviä teitä. Valtatie 23:lta Veturi- puistoon nimensä mukaisesti johtava Veturi- puistontie on rakennettu 80-luvun puolivälissä. Lisäksi suunnittelualueeseen kuuluu Haapamäen aseman rautatiealuetta.

Teollista elinkeinotoimintaa suunnittelualueella on Punojantien yrityksissä. Höyryveturi- puisto on keskittynyt palveluihin elinkeinotoiminnassaan. Haapamäen rautatiehistoriaa osaltaan vaa- liva höyryveturi- puisto on monipuolinen tapahtuma- ja viihdetilaisuuksien pitopaikka. Suunnittelualueen länsiosa sijaitsee Haapamäen ratapiha-alueella. Jyväskylään ja Tampe- reelle menevien rautateiden erkanemiskohdan eteläpuolelle sijoittuva ns. kolmion alue on aikanaan toiminut vetureiden kääntöpaikkana.

Luonnonympäristö

Suunnittelualueen koillis- ja itäosaa hallitsee Heinäsuon ja Haaravuoren metsäalueet. Tämä puustoinen alue jatkuu myös Kumpulammentien ja Hakatien poikki rautatien varteen. Hakamäen metsät ovat tavanomaista iäkkäämpiä ja sisältävät kokonaisuutena keskimää- räistä enemmän luontoarvoja. Veturi- puistontien molemmiin puolin levittäytyvän Heinäsuon läpi virtaavan puronvarsi on eri ikäistä, lahopuuta sisältävää ja luonnontilaista korpea, joka keskiosaltaan on erityisen tärkeä elinympäristö. Pohjoisosassa on myös luontoarvonsa melko hyvin säilyttänyt räme. Maisemallisesti kauniin Haaravuoren kalliomännikössä kulkee ulkoilu- polku. Hakatien varren kuusikot ovat erirakenteista ja lahopuuta sisältäviä ja siten luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita.

Edellä kuvatun metsäisen alueen kasveja ja eläimiä ovat mm. nuokkotalvikki, kelokääpä, metsäalvejuuri sekä metsäsopuli, pohjantikka ja palokärki. Ranta-alueista Niemelänjärven pohjoisosa kuuluu suunnittelualueeseen. Niemelänjärven rantavyöhyke sekä siitä laskeva Tervapuro ovat vesien suojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita. Tervapuron jokivesi on hyvin humuspitoista ja hapanta. Tervapuron pääuoma ja sen lievealueet ovat paikoin voimakkaasti pilaantuneet. Pilaantumisen on saattanut aiheuttaa ratapihan ja tervatehtaan toiminta. Ratapihan länsipuolella, nykyisen Höyryveturipuiston kohdalla on toiminut 1910-luvulta vuoteen 1952 pieni tervatehdas. Tervapuron sedimentit eivät tutkimusten mukaan edellytä kunnostusta, jos alueen maankäyttö pysyy nykyisen kaltaisena.

Muinaismuistot

Täydennettävä

Maanomistus

Rakentamattomien alueiden osalta suunnittelualueen maat omistaa suurimmin osin Keuruun kaupunki. Niemelänjärven ranta-alue sekä pientalotontit ovat yksityisessä omistuksessa.

Tehdyt selvitykset

Suunnittelualueelle on tehty alustava luontoselvitys marraskuussa 2011 (Aalto). Arvokkaiden luontokohteiden selvittämiseksi kartoitettiin suunnittelualueen linnustoa, kasvilajistoa, mahdolliset liito-oravakohteet ja saukkoalueet sekä erityiset elinympäristöt ja luontotyytit. Lisäksi arvioitiin vesistön tilaan vaikuttavien alueiden maankäyttöä. Linnuston sekä lajiston osalta on käytetty useamman vuoden havaintotietoja.

Tervapuron alueen maaperää on tutkittu sedimenttinäytteistä vuosien 2003–2007 välisenä aikana Keski-Suomen ympäristökeskuksen (nyk. K-SELY) ja Ratahallintokeskuksen (nyk. Liikennevirasto) toimesta.

Tarvittavat selvitykset

Luontoselvitystä täydennetään kevään ja kesän 2012 maastokäyntien jälkeen. Mahdollisten maaperäselvitysten tarve selvitetään suunnittelun edetessä.

4 Vaikutusten arviointi

Kaavoituksen yhteydessä arvioidaan kaavan toteutumisen vaikutukset suunnittelualueelle ja sen lähiympäristöön. Vaikutusalueena on lähiympäristö. Kaavaa laadittaessa arvioidaan tarvittavilta osin seuraavat vaikutukset:

- vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen
- vaikutukset kaupunkikuvaan

- vaikutukset luontoon ja maisemaan
- liikenteelliset vaikutukset
- taloudelliset vaikutukset
- sosiaaliset vaikutukset

Vaikutusten selvittäminen perustuu alueelta käytössä oleviin perustietoihin, alueella suoritettuihin maastokäynteihin, aluetta koskeviin selvityksiin ja suunnitelmiin sekä osallisilta saataviin lähtötietoihin, lausuntoihin ja huomautuksiin.

5 Osalliset

Kaavaan osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (MRL 62§). Osallisia ovat (viranomaiset ja yhteisöt):

- kaupungin viranomaiset
- Keuruun Vesi
- Keuruun Sähkö Oy
- Keuruun Lämpövoima Oy
- valtion viranomaiset
- Keski-Suomen ELY-keskus
- Liikennevirasto
- Museovirasto/Keski-Suomen museo
- Keski-Suomen liitto
- Keurusseudun luonnonystävät ry
- Haapamäen museoveturiyhdistys ry

6 Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen

Vireilletulo

Kaavoituksen vireilletulosta ilmoitetaan Suur-Keuruussa ja kaupungin ilmoitustaululla sekä kirjeitse kaavamuutosalueen naapurikiinteistöjen omistajille.

Palaute osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Osallistumis- ja arvioimissuunnitelmaa pidetään nähtävillä Keuruun kaupungin ilmoitustaululla. Osallisilla on mahdollisuus antaa OAS:n sisällöstä ja sen riittävydestä kuntaan palautetta mieluiten kirjallisesti. OAS:ia päivitetään tarvittaessa suunnittelun kuluessa.

Mielipiteen esittäminen kaavaluonnoksesta

Kaavamuutosluonnos pidetään maankäyttö- ja rakennusasetuksen 30 §:n mukaisesti

nähtävillä/kommentoitavana Keuruun kaupungintalolla. Osallisilla ja kunnan jäsenillä on mahdollisuus antaa mielipiteensä kaavaluonnoksesta, jotka huomioidaan mahdollisuuksien mukaan kaavaehdotusta laadittaessa.

Muistutuksen tekeminen kaavaehdotuksesta

Valmisteluvaiheen jälkeen kaava asetetaan julkisesti nähtäville 30 päivän ajaksi (MRL 65 § ja MRA 27 §) kunnan ilmoitustaululle. Kunnan jäsenet ja osalliset voivat tehdä muistutuksen kaavaehdotuksesta sen nähtävillä olon ajan. Muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet yhteystietonsa kunta antaa vastineen. Lisäksi kunta pyytää lausunnon asemakaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä (MRA 28§).

7 Viranomaisyhteistyö

Keuruun kaupungin ja Keski-Suomen ELY:n välinen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidetään 15.2.2012. Ehdotusvaiheessa viranomaisneuvottelu pidetään tarvittaessa.

8 Kaavoituksen kulku ja päätöksenteko

Luonnosvaiheen kuuleminen on keväällä 2012. Siitä tiedotetaan kuulutuksella Suur-Keuruussa ja kirjeitse suunnittelualueen maanomistajille sekä naapurikiinteistöjen omistajille. Kaavaehdotus valmistunee arviolta syksyllä 2012 ja sen nähtävillä asettamisesta ilmoitetaan Suur-Keuruussa ja kirjeitse suunnittelualueen maanomistajille sekä naapurikiinteistöjen omistajille. Kaupunginhallitus käsittelee kaavaehdotuksesta saadut muistutukset ja eri viranomaisilta saadut lausunnot. Niiden johdosta kaavaan voidaan tehdä pieniä tarkistuksia. Jos kaavaan tehdään huomattavia muutoksia asetetaan kaavaehdotus uudelleen nähtäville.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy kaavan ja sen hyväksymisestä lähetetään tieto niille kunnan jäsenille sekä muistutuksen tekijöille, jotka ovat ilmoittaneet yhteystietonsa. Kaava tulee voimaan valitusajan päätyttyä kun lainvoiman saaneesta kaavan hyväksymispäätöksestä ilmoitetaan Suur-Keuruussa ja kaupungin ilmoitustaululla.

9 Yhteystiedot

Asemakaavan laatii Keuruun kaupungin kaavoituspalvelut.

Lisätietoja:

Keuruun kaupunki

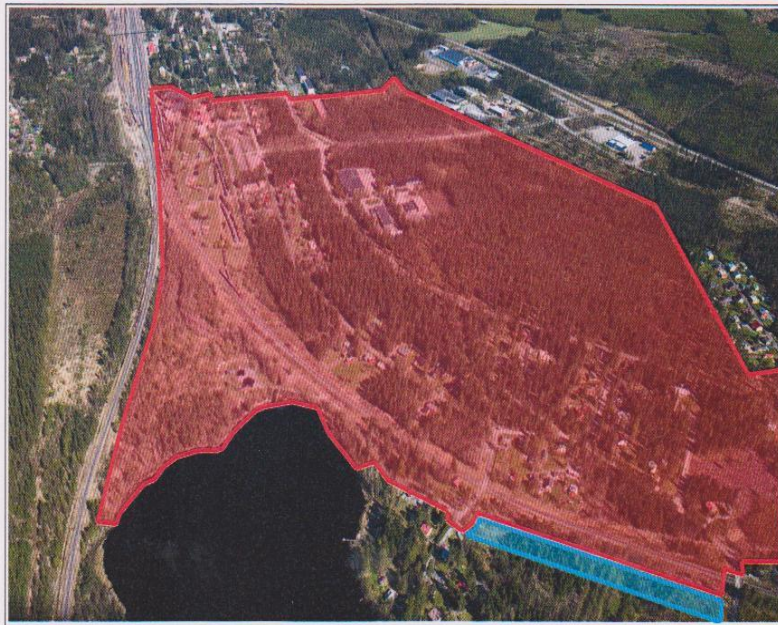
Kaavoituspalvelut

Multiantie 5

42700 KEURUU

Ville Korhonen
kaavasuunnittelija
puh. 040 3568 208
ville.korhonen@keuruu.fi

Kaavoituksesta vastaa:
Timo Määttä
kaavoitusjohtaja
Eila Ilmarinen
paikkatietosihteeri
puh. 040 3525 730
eila.ilmarinen@keuruu.fi

Kuva 2. Suunnittelualue ilmakuvasa etelän suunnasta

Kuva 3. Suunnittelualue ilmakuvasa lännen suunnasta

Suunnittelualue voi tarkentua suunnittelun edetessä.

2 Suunnittelun tavoitteet

Haapamäen asemakaavan muutoksen tarkoituksena on kehittää maankäyttöä sekä muuttaa kaavaa vastaamaan olemassa olevaa tilannetta ja monipuolistaa Höyryveturipuiston alueen käyttöä tutkimalla voidaanko osa Höyryveturi-
puiston alueesta muuttaa siirtolapuutarhaksi.

LIITE 2

KYSELY SIIRTOLAPUUTARHAHANKKEESTA

Kysely liittyy Mauri Koskelan ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyöhön, jonka aiheena on uudenaikaisimman, aktiviteetein varustetun siirtolapuutarhan perustaminen Haapamäen Höyryveturipuistoon.

Samalla, kun vastaat kysymyksiin, voit nauttia pullakahvit esittämällä oheisen lipukkeen ravintolan kassalla. Kirjoittamalla lipukkeeseen yhteystietosi osallistut arvontaan: lounas kahdelle (3 kpl) Höyryveturipuiston ravintolassa.

Vastaa ympäröimällä oikea vaihtoehto tai kirjoittamalla pyydetty sana!

	Kyllä (1)	Ei (2)	1.
Oletko käynyt siirtolapuutarhassa?	1	2	
2. Sopsisiko mielestäsi Haapamäelle siirtolapuutarha?	1	2	
3. Jos haluaisit Haapamäelle siirtolapuutarhan:			
-minkä kokoinen tulisi mielestäsi palstan olla _____ m ²			
-montako palstaa olisi sopiva määrä _____ kpl			
-pitäisikö palstalla olla mökki	1	2	
-kenen pitäisi rakentaa mökki			
-asukkaan	1	2	
-siirtolapuutarhan	1	2	
4. Ostaisitko palstan omaksi vai vuokraisitko?	1	2	
5. Jos ostaisit palstan, mikä olisi mielestäsi sopiva neliöhinta? _____ €/m ²			
6. Jos vuokraisit palstan, mikä olisi sopiva vuokra-aika? _____ v.			
7. Mikä olisi sopiva vuosivuokra? _____ €/v			
8. Haluaisitko itse rakentaa mökin?	1	2	
9. Kumpi olisi parempi vaihtoehto?			
-hirsimökki	1	2	-
lautarakenteinen (perinteinen)	1	2	
10. Mikä olisi sopiva mökin koko? _____ m ²			
11. Pitäisikö mökkiin rakentaa oma sauna?	1	2	

12. Pitäisikö mökin olla : a) yksikerroksinen, b) kaksikerroksinen?
13. Pitäisikö mökin varusteisiin kuulua: a) vesijohto, b) sähkö?
14. Pitäisikö palsta ympäröidä: a) pensasaidalla, b) lauta-aidalla, c) muulla tavalla, d) ei millään,
15. Pitäisikö saada istuttaa: a) hedelmäpuita, b) marjapensaita, muita puita ja pensaita
16. Pitäisikö alueella olla kaikkien käytössä: a) sauna, b) savusauna, c) ainakin suihku?
17. Tulisiko jokaisella palstalla olla: a) oma vesimittari, b) sähkömittari, c) vai laskutus ”könttänä”?
18. Kenen tulisi kustantaa mökin rakentaminen: a) palstan asukkaan, b) siirtolapuutarhan?
19. Tulisiko mökissä olla takka tai muu tulisija? 1 2
20. Jos Veturipuistossa toimiva minirautatie ulotettaisiin siirtolapuutarhan alueelle ns. hyötyradaksi niin, että sillä voisi matkustaa esim. palstalta ravintolaan, olisiko se hyvä aktiviteetti ` 1 2
21. Jos vastasit kyllä, mikä olisi sopiva kyytimaksu/kerta? ____ €.
22. Jos alueelle rakennetaan yleinen savusauna (ns. korsusauna), paljonko saisi maksaa tunnin kylpy? ____ €.
23. Jos alueelle rakennettaisiin minikokoinen ”länkkärilinnake” -kahvila, käyttäisitkö sitä joskus? 1 2
24. Olisiko hyvä ajatus perustaa koirapuisto puiston parkkipaikan välittömään läheisyyteen Hakatien ja Veturipuistontien risteykseen? 1 2
25. Kerro vapaasti, mitä muita aktiviteetteja haluaisit sinulle tarjottavan, jos olisit siirtolapuutarhuri:
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
26. Olen nainen, olen mies
27. Kuulun ikäryhmään: alle 30 v, 30-40, 40-50, 50-60, yli 60

28. Asun Keuruulla, muualla
29. Harrastatko nyt puutarhaviljelyä? Kyllä Ei
30. Olen työelämässä, en ole. Ympyröi tai alleviivaa oikea vaihtoehto!
31. Onko käytössäsi nyt muu kesämökki (vast)? Kyllä Ei
32. Harrastavatko vanhempasi/lapsesi kasvimaan hoitoa? Kyllä Ei
33. Mitä kasvattaisit siirtolapuutarhapalstalla? Merkitse rastilla (x)!
☐ perunoita	☐ kurkkua
☐ juureksia	☐ tomaattia
☐ kukkia	☐ viinirypälettä
☐ yrttejä	☐ kurpitsaa
☐ marjapensaita	☐ koristepensaita
☐ hedelmäpuita	☐ koristeputia
34. Miten suuri kasvimaan pitäisi olla?
- 10 m² 20 m² 30 m² 40 m² 50 m² suurempi pienempi
35. Mistä hankkisit mahdollisen lannoitteen?
- ☐ kaupasta säkkitavarana
 - ☐ maalaistalosta luonnonlantaa
 - ☐ ei mitään
 - ☐ ekologinen viljely, viherlannoite
36. Jos et ole aiemmin ollut mukana siirtolapuutarhatoiminnassa, uskotko naapuri-
sovun olevan hyvä palstojen asukkaiden kesken? Kyllä Ei
37. Miten kulkisit palstalle?
- ☐ omalla autolla
 - ☐ julkisella välineellä
 - ☐ polkupyörällä
 - ☐ mopolla
 - ☐ kävellen
38. Haluatko osallistua yhteisiin talkootöihin? Kyllä En
39. Miten pitkä matka voisi olla kotoa siirtolapuutarhaa? _____ km
40. Viettäisitkö vapaa-aikaa ystävien kanssa siirtolapuutarhassa kesällä _____
sekä talvella _____

Kiitos vastauksistasi! Mikäli mieleesi tulee myöhemmin joitain ajatuksia siirtola-puutarhan

kehittämiseksi, voit ottaa yhteyttä ja kertoa ideoitasi.

Yhteystiedot: Mauri Koskela, Hakatie 4, 42800 HAAPAMÄKI
Puh. 0400 560238, sähköposti: maurilio@suomi24.fi

tai jätä tietosi Veturipuiston infoon!

Palauta kyselylomake Veturipuiston infossa olevaan laatikkoon, kiitos!

LIITE 3

Kysely keuruulaisille siirtolapuutarhahankkeesta Haapamäelle

Kyselyn tarkoituksena on selvittää onko siirtolapuutarhan perustamiselle riittäviä perusteita. Kysely liittyy samalla Mauri Koskelan opinnäytetyöhön (ylempi ammattikorkeakoulututkinto Seinäjoen ammattikorkeakoulussa – agrologi yamk).

Vastaukset palautetaan oheisessa valmiiksi maksetussa ja osoitteella varustetussa kuoressa mielellään ennen 10.12.2012. Kiitos vaivannäöstäsi!

1. Olisiko tontilla huomioitava erikseen asuntovaunun/asuntoauton säilytysmahdollisuus (katos)?
2. Pitäisikö mökkien olla myös talvikäyttöön tarkoitettuja?
3. Jos koko alueen mökeille suunnitellaan yhteinen lämmitysratkaisu, mikä sopisi mielestäsi parhaiten?
 - a) sähkö b) öljy c) maalämpö d) hake/pelletti/puu e) turve f) aurinkoenergia g) muu, mikä?
4. Olen a) mies b) nainen
5. Kuulun ikäryhmään:
 - a) alle 30 v
 - b) 31-40
 - c) 41-50
 - d) 51-60
 - e) yli 60
6. a) Olen itse kiinnostunut siirtolapuutarhapalstasta b) En ole
7. Pidän siirtolapuutarhan saamista Haapamäelle tärkeänä.
 - a) Täysin samaa mieltä b) Melkein samaa mieltä c) En osaa sanoa d) Hieman eri mieltä e) Täysin eri mieltä
8. a) Olen työelämässä b) eläkkeellä c) työtön
9. a) Haluaisin puistoon erilaisia aktiviteetteja. b) Aktiviteeteilla ei ole merkitystä siirtolapuutarhassa.
10. Palstalla pitää ehdottomasti olla jonkinlainen mökki: Kyllä – Ei

11. Harrastatko nyt puutarhaa? Kyllä – En
12. Mikä olisi sopiva vuosivuokra noin 400 m² palstalle?
- a) 100 € b) 200 € c) 300 € d) 400 € e) 500 €
13. Paljonko maksaisit valmiista palstasta ja mökistä?
- a) 10000 € b) 20000 € c) 30000 € d) 40000 € e) 50000 € f) 60000 €
14. Käyttäisitkö siirtolapuutarhaa kesämökin korvikkeena, jos sinulla olisi siirtolapuutarhapalsta ?
15. Kerro vapaasti mielipiteesi siirtolapuutarhan tarpeellisuudesta/sopivuudesta Haapamäelle

LIITE 4.

HÖYRYVETURIPUISTO

Yleisnäkymä Höyryveturipuistoon idästä.